

REVISTA MUSICAL CATALANA

WWW.REVISTAMUSICAL.CAT

349

00349

9 771837 598003

FEBRER-MARÇ 2016 | 4€

MARK PADMORE
L'Evangalista dels
nostres temps

'WRITTEN ON SKIN'
Estrena a Espanya
d'una òpera
del segle XXI

ENRIC GRANADOS
En el centenari
de la seva mort

Rudolf Buchbinder

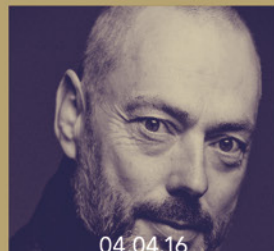
L'ESPERIT VIENÈS A LES SEVES MANS DE PIANISTA

El Palau *batega*, viu-lo en directe!

Escull entre més de 100 concerts de la temporada
i fes el teu abonament a mida
Palau de la Música Catalana

08.02.16
Nikolai Lugansky
Concert núm. 2
de Rachmàninov

04.04.16
Mark Padmore
El cant del cigne
de Schubert

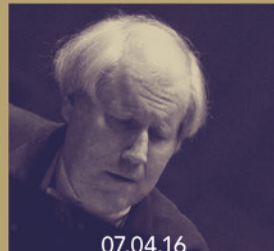
24.04.16
Isabelle Faust
Sonates i partites
de Bach

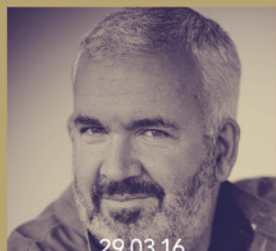
23.02.16
Katia & Marielle
Labèque

20.03.16
Budapest Festival
& Iván Fischer
Tercera de Mahler

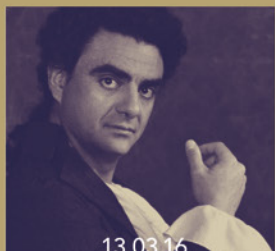
07.04.16
Grigory
Sokolov

29.03.16
Marc Minkowski
Requiem
de Mozart

26.05.16
Lars Vogt
Variacions Goldberg
de Bach

13.03.16
Rolando Villazón
& William Christie

14.04.16
Matthias Goerne
Winterreise
de Schubert

31.03.16
Khatia
Buniatishvili

27.06.16
Wiener Phil
& Gatti

Ja a la venda a www.palaumusica.cat

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEO
CATALÀ

Abonament A5: de 5 a 9 concerts (10% de descompte)
Abonament A10: de 10 a 14 concerts (15% de descompte)
Abonament A15: 15 o més concerts (20% de descompte)

Taquilles del Palau de la Música
Tel.: 902 442 882
taquilles@palaumusica.cat
abonaments@palaumusica.cat

TRÍTONS (ELS TRES LLENGUATGES DE L'HOME) de George Steiner (Arcàdia, 2015) és el títol del breu però intens diàleg entre un músic, un poeta i un matemàtic, en què tots tres es disputen la preeminència del seu llenguatge per sobre dels altres. Els seus raonaments són la base de la refutació de cadascun dels tres prototipus de mentalitat que, tanmateix, acaben no essent ni contradictòries ni castradores, sinó, ben al contrari, complementàries. Perquè, al cap i a la fi, tots tres llenguatges, tots tres mitjans d'expressió, són vies de transcendència, que és el que fa l'home veritablement humà.

El 20-D va deixar un panorama incert pel que fa al nou any polític i semblà indicar una necessitat de canvi que, esperem-ho, tingui conseqüències més positives que no les que la campanya electoral i els mateixos resultats feren albirar. El més preocupant, però, és la desconexió total de la cultura –i, per tant, dels tres llenguatges que fan l'home veritablement humà– dels programes electorals dels principals partits més votats. Demagògia, pura retòrica –que no poètica– és el que sembla haver-se instaurat en un sistema polític ben lluny del que la Democràcia –en essència– defensa.

I en aquest sentit, la lectura de dos articles apareguts recentment en diferents mitjans i que vull compartir en aquestes línies ens haurien de fer pensar sobre cap a on volem dirigir el nostre futur i el dels que vindran després de nosaltres. El primer, “Educación musical, educación para la democracia”, de Marisa Manchado Torres, aparegut al mitjà digital *Docenotas.com*, ens recorda l'origen de l'estudi musical com a base de la cultura occidental de la qual bevem encara, i que ja apareix en la *República* de Plató. La desaparició d'aquesta disciplina com a matèria escolar, la desvinculació de l'educació dels més petits i joves de la pràctica i/o vivència musical és mostra d'un país deficitari en valors, en objectius, en riquesa i, per tant, en futur.

W. BEAUCARDET - PHILHARMONIE DE PARIS

Un altre diari digital, *El Confidencial*, oferia la reflexió de per què als Estats Units estudiar humanitats és rendible laboralment (i al nostre país no). Vinculant-ho amb el paràgraf anterior, als Estats Units els empresaris d'èxit tenen, en la seva majoria, estudis artístics i/o humanístics, perquè la formació en lletres permet “tractar amb la subjectivitat i l'ambigüïtat, dues habilitats bàsiques també en un sector en canvi constant, com és el tecnològic” (i l'econòmic, social i polític...). En definitiva, les persones acostumades, des de ben petits, a pensar de manera abstracta, a escoltar de manera activa, a entendre els silencis i els temps, a gaudir i fer servir els diversos llenguatges de l'home, són la gent amb més èxit en la vida, tant a nivell professional com, sobretot, vivencial. És a dir, viuen la vida amb més plenitud. I, recuperant la darrera frase del text de George Steiner: “Aleshores, realment, «no hi ha meravella més gran que l'home».” Pensem-hi. 📖

COL·LABOREN EN AQUEST NÚMERO

Ferran Sáez Mateu, doctor en filosofia, professor a la Universitat Ramon Llull i escriptor, col·labora en diferents mitjans, com el diari «Ara». A la secció **Nodes** analitza l'assaig de John Eliot Gardiner sobre Bach.

Mònica Pagès és periodista especialitzada en música clàssica. Autora del llibre *Acadèmia Granados-Marshall: cent anys d'escola pianística a Barcelona* (2001) analitza la música d'**Enric Granados**

Ana María Dávila, periodista, especialitzada en l'àmbit cultural i particularment en temes de música. Explora les claus que han permès a l'**Orquestra Camera Musicae** celebrar el seu desè aniversari.

Pep Gorgori és musicòleg, periodista, i Master of Arts per la University of London. Ha entrevistat el pianista **Rudolf Buchbinder**

Clàudia Brufau, experta en història de la dansa, parla amb els protagonistes de la nova edició del **festival de dansa d'Olot el Sismògraf**.

REVISTA MUSICAL CATALANA

WWW.REVISTAMUSICAL.CAT

Núm. 349 • Febrer-Març 2016
5a Època • Any XXXII

www.revistamusical.cat
facebook.com/
revistamusicalcatalana
twitter.com/RevistaMusCat

Consell Editorial: Rafael Argullol,
Pere Artís, Josep M. Busquets,
Salvador Cardús, Benet Casablanca,
Jaume Comellas, Gabriel Ferrer,
Joaquim Garrigosa, Albert Guinovart,
Carles Guinovart, Lluís Millet i Loras,
Ramon Muntaner, Antoni Pallès, Àlex
Robles Fitó, Antoni Ros Marbà, Àlex
Susanna i Josep Vila i Casañas.

Direcció: Mercedes Conde Pons
mconde@palaumusica.cat
Tel.: 93 295 72 26

Redacció: Teresa Martínez
revista@palaumusica.cat
Tel.: 93 295 72 28

Consell de Redacció: Josep
Barcons, Mercedes Conde Pons,
Elena Cuesta, Sílvia Díez, Javier
Pérez Senz i Pere Romanillos.

Col·laboren en aquest número:
Josep Barcons Palau, Clàudia
Brufau, Xavier Cester, Mercedes
Conde Pons, Ana M. Dávila, Sílvia
Díez, Víctor García de Gomar, Miquel
Gené, Pep Gorgori, Lluís Millet i
Loras, Víctor Medem, Sergi Moreno-
Lasalle, Mònica Pagès i Santacana,
Aleix Palau, Jorge de Persia, Mila
Rodríguez, Quim Roser, Ferran Sáez
Mateu, Lluís Trullén, Jacobo Zabalo i
Eduard V. Patsi.

Publicitat: Mercedes Conde Pons
mconde@palaumusica.cat
Tel.: 93 295 72 26

Portada: Rudolf Buchbinder.
Foto de Philipp Horak

Edita: Sàpiens Publicacions
(Sàpiens, SCCL)
Fundació Orfeó Català-Palau
de la Música Catalana

**Conceptualització i realització
editorial:**
Àrea de desenvolupament
i nous projectes:
**Sàpiens Publicacions
(Sàpiens, SCCL)**
www.sapienspublicacions.cat

Director de l'àrea: Gerard Birbe
gbirbe@sapienspublicacions.cat

Coordinació: Sílvia Díez

Disseny editorial: Albert Bernat

Il·lustració: Roger Pibernat

Impressió: Rotocayfo
(Impresia Ibérica)

Distribució
UDL Libros

Dipòsit legal: B-34.432/83
ISSN: 1887-2980
Membre de l'APPEC
Membre de CEDRO
Versió digital: iQuiosc.cat

ASSOCIACIÓ
ORFEÓ
CATALÀ

Mariona Carulla i Font, presidenta

c/ Palau de la Música, 4-6
08003 Barcelona
Tel.: 93 295 72 00
Palau de la Música Catalana, telèfon
d'atenció al client: 902 442 882
(de dilluns a dissabte, de 9.30 a 21 h)
www.palaumusica.cat
www.orfeocatala.cat

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

Els articles publicats a la «Revista Musical Catalana» expressen només l'opinió de l'autor. «Revista Musical Catalana» no mantindrà correspondència amb els autors d'originals no encarregats i enviats espontàniament a la Redacció.

EDITORIAL	3
IMPRESCINDIBLES	6
NOTÍCIES	10

EN PORTADA

RUDOLF BUCHBINDER

*“L'expectativa més difícil de satisfer és
allò que jo espero de mi mateix”* 14

ÒPERA

‘WRITTEN ON SKIN’

Una obra mestra del segle XXI 18

CORAL

FESTES DE LA MÚSICA CATALANA

Entre la Renaixença i el Modernisme 22

NODES

JOHN ELIOT GARDINER

Bach de portes endins 26

ENTREVISTA

MARK PADMORE

L'Evangalista dels nostres temps 28

DOSSIER

ENRIC GRANADOS

*100 anys de la mort del músic
modernista* 32

El pianista romàntic 36

DANSA

EL SISMÒGRAF

Volcà de dansa en actiu 40

Aquesta
revista té banda
sonora.
Escolta-la
a Spotify

EL COMPOSITOR

KAIJA SAARIAHO

Naturalesa i literatura com a inspiració 44

L'ÀNIMA DEL SO

ENRIKE SOLINÍS

Llibertat entre cordes 46

ACTUALITAT

ORQUESTRA CAMERA MUSICAE

El secret de l'èxit 50

ESCENARIS DEL MÓN

TEATRO LA FENICE DE VENÈCIA

Ressorgint d'entre les cendres 52

ACCENTS 56

MÚSICA ENCREUADA 63

MÚSICA A LA RÀDIO 64

MELÒMANS

JAUME PLENSA

Escultor 66

MICHELE CROGERA

QUIM ROSER

IMPRESCINDIBLES

24 DE
FEBRER A
L'AUDITORI DE
BARCELONA

CONCERT

LANG LANG

l'artista clàssic més famós del món. Així és definit arreu on va el pianista xinès Lang Lang. La seva fama ve precedida per un talent indiscutible, recolzat sobretot en un virtuosisme fora de qualsevol dubte. Hi ha qui en qüestiona la profunditat a l'hora d'interpretar, però el que no es pot negar és que gràcies a ell, milions, sí, milions de nens xinesos estudien piano i estan fent d'aquest instrument i de la música clàssica una manifestació artística tan coneguda i "popular" (en el sentit més pop de la paraula) com el rap, el *hip-hop*, el pop o el rock; gèneres tot sovint associats a un públic essencialment jove. Lang Lang és un cas únic al món del marxadantge aplicat al món clàssic. Té edicions personals de marques internacionals, des de sabatilles esportives a pianos i, fins i tot, ja és autor d'un llibre de memòries (als seus "tendres" 33 anys), en què explica la duresa de la seva infància centrada únicament en l'estudi del piano amb l'objectiu exclusiu d'arribar a ser "el millor". Objectiu acomplert. L'Auditori de Barcelona el convida a dos concerts diametralment diferents. L'un, en un recital de piano, amb *Les estacions* de Txaikovski, el *Concert italià*, BWV 971 de J. S. Bach i quatre *Scherzos* de Chopin; el 24 de febrer. L'altre, dos dies més tard, com a pianista i director al capdavant de l'OBC, amb *Concerts per a piano* de Mozart i Beethoven, en una primera oportunitat per veure la seva capacitat de lideratge al capdavant d'una orquestra simfònica.

• **24/02 (20:30 h) i 26/02 (20:30 h).** Auditori de Barcelona. • **Preu:** de 10 a 80 €.
• **Cicle:** Música de Cambra i Temporada OBC. • **Organitza:** Auditori de Barcelona.
Més informació a www.auditori.cat

FEBRER

01/02. Benjamin Alard toca Bach al clave

En el cicle Constel·lació Palau 100 cal destacar els concerts que, des de fa ja unes temporades, el jove clavecinista i organista francès Benjamin Alard (entrevistat al núm. 346, agost-setembre 2015 de la «Revista Musical Catalana») ofereix al Palau de la Música Catalana. Enguany, *Partites, suites franceses i angleses* el dia 1 i les *Variacions Goldberg* el dia 2 de febrer.

www.palaumusica.cat

03/02. Otello de Rossini

Dues audicions, el 3 i 6 de febrer, permetran escoltar després de 139 anys d'absència aquesta òpera seriosa de Gioachino Rossini al Gran Teatre del Liceu. Amb Gregory Kunde com a gran protagonista, no ho seran menys Dmitri Kortxak i Yijie Shi, també tenors. Entre les veus femenines, destaca el debut de Julia Lezhneva al Liceu i la presència catalana de Lidia Vinyes-Curtis, que substitueix la primerament anunciada Josè Maria Lo Monaco.

www.liceubarcelona.cat

07/02. Kaija Saariaho al Palau

La compositora finesa Kaija Saariaho (Hèlsinki, 1952) torna a Barcelona per protagonitzar una trobada amb el públic el diumenge 7 de febrer al Palau, el dia abans del concert en el cicle Palau 100, amb l'Orquestra Gulbenkian, sota la direcció d'Ernest Martínez-Izquierdo. D'ella interpretaran *Laterna mágica*, junt amb obres de Rachmàinov i Stravinsky, amb Nikolai Lunganski com a solista.

www.palaumusica.cat

17/02. Evgeni Koroliov i L'art de la fuga

L'art de la fuga és una de les obres més enigmàtiques del compositor del barroc alemany Johann Sebastian Bach i una, també, de les més versionades. Malgrat que la de teclat és la més habitual, al llarg dels anys se n'han difós moltes versions per a diversos instruments, tot mostrant l'intens entrellat de fugues i canons. El gran pianista rus Koroliov ens n'oferirà la seva personalíssima versió al Palau.

www.palaumusica.cat

28/02. El capvespre dels déus

La Tetralogia de Richard Wagner arriba a la seva fi amb la interpretació de la tercera jornada en la producció de Robert Carsen dirigida musicalment per Josep Pons. Del 28 de febrer al 19 de març se'n programaran sis funcions, que permetran escoltar un elenc encapçalat per Irène Theorin, Lance Ryan, Samuel Youn, Hans Peter König i Michaela Shuster al Gran Teatre del Liceu.

www.liceubarcelona.cat

JAVIER DEL REAL

24 DE MARÇ
AL FESTIVAL
DE PASQUA
DE CERVERA

CAMBRA

MARATÓ GRANADOS

COINCIDENT AMB EL DIA que es commemora el centenari de la tràgica mort d'Enric Granados, el 24 de març de 1916, el Festival de Pasqua de Cervera –que va inaugurar la seva primera edició amb Granados com a compositor principal– dedica una maratón a la seva obra. Artistes com Daniel Ligorio, el Trio Pedrell i la soprano valenciana Ofèlia Sala acompanyada al piano per Jordi Camell interpretaran en diferents concerts durant el dia algunes de les obres més rellevants del seu catàleg, des de les *Canciones amatorias*, fragments de *Goyescas*, el *Trio op. 50*, *Val-sos poètics*, *Allegro de concierto*, *Escenes romàntiques* i les *Danzas españolas*. A més, la jornada es completarà amb la participació de diverses personalitats vinculades amb el compositor, que comentaran l'obra de Granados, així com una taula rodona centrada en el tema “Ser compositor avui”, amb Josep M. Guix, Bernat Vivancos, Xavier Pagès, Albert Carbonell i Albert Guinovart.

• **24/03** (diversos concerts entre les 11:30 i les 21 h). • **Preu:** de 8 a 17 €.

• **Organitza:** Festival de Pasqua de Cervera.

Més informació a www.festivaldepasqua.cat

MARÇ

02/03. Enrique Bagaría al Palau

Enrique Bagaría, un dels pocs catalans guanyadors del primer premi al Concurs Maria Canals –en va ser mereixedor l'any 2006–, torna al Palau de la Música Catalana per oferir un recital de piano en solitari en el cicle Intèrprets Catalans. El seu temperament casa amb la interpretació de les obres seleccionades d'Skriabin a Albéniz i Granados, passant per la claredat de Haydn i la imitació de Mompou.

www.palaumusica.cat

10/03. Emerson Quartet a L'Auditori

Un quartet amb gairebé quaranta anys d'existència, més de quaranta àlbums enregistrats i nombrosos premis, entre els quals un total de nou premis Grammy, té prou

presentació i acumula un recorregut professional incontestable. Torna a Barcelona en concert a L'Auditori, amb un programa generós i plenament romàntic, amb obres de Beethoven, Bartók i Schubert.

www.auditori.cat

11/03. Cinquena de Prokófiev amb l'OBC

Amb el violoncel·lista francès Gautier Capuçon com a solista interpretant el *Concert per a violoncel* de Dvořák, Kazushi Ono afronta un dels programes amb més interès de la temporada, que inclourà la *Wilde Suite* d'Hèctor Parra –compositor resident a L'Auditori i al Palau aquesta temporada– i la magnífica *Cinquena Simfonia* de Prokófiev, un “cant a l'home lliure i feliç, a la seva força, la seva generositat i la puresa de la seva

ànima”, segons el mateix autor.

www.auditori.cat

16/03. Written on skin de Benjamin

Estrena a Espanya d'una de les òperes contemporànies de més èxit arreu del món. *Written on skin* de George Benjamin es podrà sentir al Gran Teatre del Liceu en una sola audició i, malgrat que sigui en versió de concert, amb un equip musical immillorable. La Mahler Chamber Orchestra, dedicatària de l'òpera, dirigida pel mateix compositor i les veus de Christopher Purves i Barbara Hannigan.

www.liceubarcelona.cat

20/03. Tercera de Mahler amb Fischer

En el projecte de llarg recorregut que el Palau de la Música Catalana va signar amb la Budapest Festival Orchestra, que dirigeix el talentós Iván Fischer, un dels plats forts serà l'audició de la *Tercera Simfonia* de Gustav Mahler. Un concert en què intervindrà la secció femenina de l'Orfeó Català, el Cor Infantil de l'Orfeó Català i la mezzosoprano Gerhild Romberger.

www.palaumusica.cat

20/03. Residències Musicals a La Pedrera

El jove baríton català Josep-Ramon Olivé ofereix el seu segon concert com a convidat a formar part de les Residències Musicals de La Pedrera de la temporada 2015-16. En aquesta ocasió, acompanyat al piano pel pianista Jordi Armengol, interpretarà un recital de lied amb cançons de Richard Strauss, Franz Schubert, Maurice Ravel, Frederic Mompou i Enric Morera.

www.lapedrera.com

29/03. El Requiem de Mozart per Minkowski

El director francès i fundador de l'orquestra Les Musiciens du Louvre oferirà la seva personal versió del cèlebre *Requiem* de Mozart en un concert del cicle Palau 100 en què participaran el Cor de Cambra del Palau de la Música i un quartet solista format per la soprano Chiara Skerath, la mezzosoprano Helena Rasker, el tenor Lothar Odinius i el baix Yorck Felix Speer.

www.palaumusica.cat

31/03. Valer Sabadus emula Farinelli

La nova sensació de l'univers paral·lel en què sembla situar-se encara avui dia l'andrògina veu del contratenor és el romanès nacionalitzat alemany Valer Sabadus. Malgrat la seva joventut, el cantant es presenta a Barcelona per primer cop en concert a L'Auditori amb una formació de gran prestigi com és Concerto Köln, en el 30è aniversari de la formació i amb un repertori que abastarà de Porpora a Hasse, música amb què brillà en vida el castrat Farinelli.

www.auditori.cat

DE L'1 AL 24
DE FEBRER
AL COVENT
GARDEN DE
LONDRES

ÒPERA

L'ÉTOILE DE CHABRIER AL COVENT GARDEN

EL COMPOSITOR BRITÀNIC Mark Elder, molt reconegut per la seva feina al capdavant de la Hallé Orchestra i la recuperació de repertori poc sovintejat, com algunes de les obres menys conegudes d'Edward Elgar, conservades en enregistraments excel·lents, s'enfronta ara a la primera producció que la Royal Opera House del Covent Garden londinenc fa de l'òpera bufa d'Emmanuel Chabrier *L'étoile* (L'estrella). Estrenada el 1877 al Théâtre des Bouffes Parisiens d'Offenbach, l'orquestra d'aquesta modesta companyia teatral acostumada al gènere *buffo* i a partitures més pròpies de boulevard, va quedar esmaperduda en comprovar la dificultat i sofisticació musical de la partitura de Chabrier. Després d'un molt més que discret èxit arreu del món, l'opereta francesa visqué una *revival* a França en plena ocupació nazi. John Eliot Gardiner la va enregistrar per al segell EMI l'any 1985 i, rarament interpretada actualment, aquesta és una oportunitat única per acostar-se a un títol típicament característic d'un gènere, l'òpera bufa o opereta francesa, que va molt més enllà dels cèlebres títols d'Offenbach.

• De l'01/02 al 24/02. • **Preus:** de 6 a 110 £. • **Organitza:** Royal Opera House Covent Garden de Londres. • **Producció:** Marianne Clément per a la Royal Opera House. www.roh.org

PROGRAMACIÓ ESTAT ESPANYOL

FEBRER

19/02. La prohibició d'estimar, al Real
En commemoració del quart
centenari de la mort de William

Shakespeare, el Teatro Real de Madrid programa aquesta primerenca òpera de Richard Wagner, en versió escenificada de Kasper Holten i amb direcció d'Ivor Bolton, titular de l'orquestra del teatre. Grans veus com la de Christopher Maltman i nombroses veus catalanes, com les de David Alegret, Maria Miró, Maria Hinojosa

i Francisco Vas completen l'extens repartiment.
www.teatro-real.com

23/02. Andrea Chénier a Las Palmas
La temporada d'òpera de Las Palmas de Gran Canaria arrenca el 23 de febrer amb l'òpera verista *Andrea Chénier* d'Umberto Giordano i les potents veus del tenor canari

Jorge de León i la soprano italiana Daniela Dessi. Miquel Ortega dirigirà l'Orquesta Filarmónica de Gran Canaria en aquesta producció d'Alfonso Romero que es veurà al Teatro Pérez Galdós.
www.operalaspalmas.org

PROGRAMACIÓ INTERNACIONAL

FEBRER

03/02. Netrebko amb *Il trovatore*
Elenc de molts quirats per a aquest *Trovatore* de Verdi que es podrà veure a l'Opéra Bastille de París entre el 31 de gener –el 28 de gener s'hi farà una prèvia per a públic menor de 28 anys– i el 15 de març. Anna Netrebko, Marcelo Álvarez, Ludovic Tézier i Ekaterina Semenschuk encapçalen un dels repartiments, en una proposta del català Àlex Ollé dirigida musicalment per Daniele Callegari.
www.operadeparis.fr

05/02. Renée Fleming al Barbican
La soprano nord-americana Renée Fleming és artista convidada de la BBC Symphony Orchestra, amb la qual oferirà diversos espectacles, entre els quals aquest concert amb dues estrenes al Regne Unit. L'arranjament de Robin Holloway de *C'est l'extase* de Debussy i *The strand settings* d'Anders Hillborg, la suite núm. 2 de *Daphnis et Chloé* de Ravel i el *Preludi a la migdiada d'un faune* completaran el concert, dirigit per Jiří Bělohávek. www.barbican.org

11/02. Semyon Bychkov i la NY Philharmonic
El director rus Semyon Bychkov, acostumat a dirigir les millors orquestres internacionals i molt reconegut per la seva visió del gran repertori germànic, dirigirà la *Sisena Simfonia* de Gustav Mahler al capdavant de la New York Philharmonic al David Geffen Hall, situat a l'immens Lincoln Center for the Performing Arts de Nova York.
www.nyphil.org

23/02. Thomas Quasthoff i Florian Boesch
D'ençà que el baríton alemany va anunciar la seva retirada del món dels concerts, la seva presència en altres formats permet gaudir encara de la seva veu, per bé que no en la faceta de cantant. A la sala del Concertgebouw d'Amsterdam actuarà com a recitador en el recital de lied del baríton Florian Boesch acompanyat al piano per Justus Zeyen amb obres de Schubert, Schumann i Liszt.
www.concertgebouw.nl

27/02. Alice Coote canta Mahler a Colònia
La mezzosoprano anglesa Alice Coote cantarà les *Cançons del*

SIMON DODD

caminant errant de Gustav Mahler en la seva versió per a orquestra amb l'Orquestra Reial del Concertgebouw d'Amsterdam, sota la direcció de Franz Welser-Möst, en un programa eminentment vienès que inclou valsos, sardes i polques de Johann i Josef Strauss, a més de la *Simfonia núm. 3* de Schubert.
www.koelner-philharmonie.de

MARC

03/03. Buniatishvili i Renaud Capuçon

La pianista georgiana Khatia Buniatishvili es reunirà per fer música de cambra amb un dels germans Capuçon, amb qui ja ha col·laborat en diverses ocasions. Amb el violinista Renaud Capuçon interpretarà un original concert amb *Sonates* d'Edvard Grieg i César Franck i les *Quatre peces romàntiques* de Dvořák. Serà al Musikverein de Viena.
www.musikverein.at

03/03. Paavo Järvi dirigeix Sibelius

L'admirat director estonià Paavo Järvi dirigirà l'Orchestre de Paris a la seva nova seu de la Philharmonie, i ho farà amb un programa de gran interès per múltiples motius. El programa inclou el *Concert per a piano núm. 3* de Beethoven amb el pianista Radu Lupu, el *Concert per a flauta* de Carl Nielsen amb Vincent Lucas com a solista i la magnífica *Simfonia núm. 3* de Jean Sibelius.
www.philharmoniedeparis.fr

18/03. Von Otter i Naouri junts pel Barroc

La mezzosoprano Anne Sofie von Otter i el baríton Laurent Naouri, convidats per Emmanuelle Haïm i Le Concert d'Astrée, es trobaran per oferir un programa amb obres de Rameau, Lully, Charpentier i Leclair, amb el lema "Monstres, bruixots i mags". Interpretaran àries

DEL 23 DE
 GENER AL 23
 DE FEBRER
 AL WALT DISNEY
 CONCERT HALL

SIMFÒNIC

OBRES FRANCESES DEL SEGLE XX

SENSACIONAL PROJECTE el de la Los Angeles Philharmonic i el seu exdirector titular, Esa-Pekka Salonen, de portar al Walt Disney Concert Hall, situat a la ciutat bressol del cinema, les més representatives obres de la música francesa del segle XX. Emmarcat en un projecte anomenat City of Light, tot evocant el color, la llum i la transparència de la música francesa, Esa-Pekka Salonen lidera un festival que aplega diferents orquestres i, sobretot, grans obres mestres, com per exemple *Des canyons aux étoiles* de Messiaen amb la St. Louis Symphony; *Correspondances* de Dutilleux, el *Concert per a orgue* de Poulenc i *Ma mère l'oye* de Ravel (amb instal·lacions visuals d'Ars Electronica Futurelab), amb la LA Philharmonic, i l'òpera *Pelléas et Mélisande* de Debussy novament amb la LA Philharmonic i una instal·lació multidisciplinària encarregada a David Edwards, a més de les veus excepcionals d'Stéphane Degout, Camilla Tilling, Laurent Naouri, Willard White i Felicity Palmer.

• Del 23/01 al 23/02. Walt Disney Concert Hall. • **Preus:** de 26,50 a 195,50 \$. • **Organitza:** Los Angeles Philharmonic. www.laphil.com

de diferents òperes que evocuen malediccions, ombres, tempestes, incendis i somnis, en una proposta per no oblidar.
www.theatrechampselysees.fr

19/03. Pablo Heras-Casado dirigeix Rijnvos

L'obra de Richard Rijnvos *Asie*, s'emmarca en un cicle anomenat *Grand Atlas*, en el qual cada un dels continents és descrit musicalment en una obra per a gran orquestra. Sota la direcció de l'espanyol Pablo Heras-Casado, la Radio Philharmonic Orchestra interpretarà aquesta obra a Amsterdam, en un programa que inclou el *Concert per a piano en Sol* de Ravel, amb Javier Perianes com a solista.
www.concertgebouw.nl

Selecció realitzada per
 Mercedes Conde Pons

AQUESTA CARTELLERA
 POT PRESENTAR CANVIS
 DE DARRERA HORA.

ART STREIBER

SIMFÒNIC

MICHAEL TILSON THOMAS DIRIGEIX COPLAND

EL DIRECTOR TITULAR de la San Francisco Symphony, una de les *top five* orquestres dels Estats Units, presenta a la seva seu un interessant programa centrat en la figura d'Aaron Copland, un dels compositors nord-americans més reconeguts del segle XX. Copland té una extensa obra i títols de gran èxit, com la *Fanfare for the common man* (Fanfara per a l'home corrent) o el ballet *Appalachian Spring* i és reconegut per la seva música amable i de generós i variat melodisme, també pel seu segell purament americà, marcat per un gust vers la grandiloquència, pròpia així mateix dels paisatges dels grans Estats Units i d'un marcat esperit nacionalista. El prestigiós director novaiorquès, conegut popularment com a MTT, proposa un concert format per tres obres de diferents estils i èpoques: les *Variacions orquestrals*, *Inscape* i el *Concert per a piano* –amb Inon Barnatan com a solista. Completarà el programa la meravellosa *Simfonia núm. 2* de Robert Schumann.

• Del 30/03 al 08/04. Davies Symphony Hall. • **Preus:** de 38 a 158 \$. • **Organitza:** San Francisco Symphony. www.sfsymphony.org

AUDITORI DE GIRONA

DESE ANIVERSARI

L'AUDITORI DE GIRONA celebra els deu anys de la seva inauguració amb un cicle que inclou concerts de Vladimir Ashkenazy, Jordi Savall, Stanley Clarke, Pinchas Zukerman i Roger Mas.

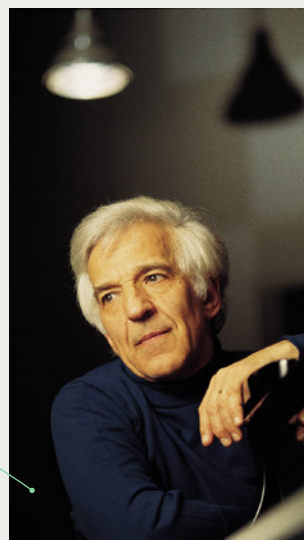
Jordi Savall donarà el tret de sortida a la programació de primavera, en la qual s'han previst 31 concerts amb figures internacionals, reconeguts noms de casa nostra, propostes exclusives i actuacions úniques. L'Auditori de Girona inaugurarà la nova programació de gener a juny amb un concert de **Jordi Savall** el dimarts 19 de gener amb els *Concerts Royaux* i *Les Nations* de Couperin. Aquest serà l'inici d'una extensa programació de gran qualitat, treballada per arribar al màxim de públic possible i amb gran diversitat d'estils i gèneres. Una temporada en la qual l'equipament gironí compleix deu anys i que ho celebrarà convidant-hi el pianista **Vladimir Ashkenazy**, el 24 d'abril, i amb una jornada de portes obertes, el 29 de maig. L'Orquestra Simfònica de Viena (14 de febrer) torna a Girona cinc anys després i en aquesta ocasió sota la direcció d'Adám Fischer. El pianista Aleksei Volodin actuarà al costat de l'Orquestra de Cambra de Munic (6 març) i torna a l'escenari gironí la Royal Philharmonic Orchestra i el violinista i director Pinchas Zukerman (22 maig).

PAUL LABELLE

Al llarg d'aquests deu anys l'Auditori ha destacat per la qualitat i l'excel·lència artístiques de les propostes; sens dubte, és un projecte exemplar al territori i marca el prestigi musical de la ciutat de Girona. Per l'escenari gironí han passat grans artistes, nacionals i internacionals, com ara Paco de Lucía, Jessye Norman, Valeri Gergiev, Lorin Maazel, Ryuichi Sakamoto, Brad Mehldau, Ainhoa Arteta, Jane Birkin, Chick Corea, Michel Camilo, Jackson Browne, María Bayo, Luz Casal, Julieta Venegas, Miguel Poveda, Maria João Pires o Rosario Flores, entre moltíssims d'altres.

Al seu escenari han actuat grans orquestres, com l'Orquestra del Teatre Mariinski, Simfònica de Berlín, simfòniques de la ràdio de Viena i

de Colònia, OBC i Orquestra Simfònica Txaikovski de Moscou, entre d'altres. També hi han actuat els millors artistes catalans i gironins i les formacions locals s'hi han presentat habitualment.

La programació d'aquest desè aniversari està formada per un total de 31 concerts: 19 de música clàssica, 9 de música moderna i 3 concerts familiars. Per complementar l'oferta de concerts i amb la vocació de cercar nous públics, l'Auditori de Girona ha programat la línia Auditori Obert, amb una oferta paral·lela als concerts formada per múltiples activitats, com ara cursos, conferències prèvies a concerts, concerts per a les escoles o exposicions, que complementen i reforcen el caràcter formatiu i educatiu de l'equipament i la voluntat d'arribar a tots els públics. L'Espai Marfà complementa la programació musical amb 43 activitats de formació, de promoció de la pràctica musical i de suport a la creació.

SER O NO SER

Víctor Medem, gestor musical

Quan es va nomenar Kirill Petrenko com a nou titular de la Berliner Philharmoniker, la majoria del món melòman es va trobar que no hi havia gairebé cap document discogràfic ni cap enregistrament dels seus concerts. I l'única alternativa per veure'n material recent era entrar en la *Digital Concert Hall* de la Filharmònica de Berlín, on es troben arxivats els seus dos concerts amb l'orquestra. Aquesta plataforma digital va ser llançada el 2008 a iniciativa d'Olaf Maninger, músic membre del comitè directiu de l'orquestra i responsable de la política de mitjans. Era la seva resposta a l'alarmant tendència a la baixa dels ingressos per enregistraments discogràfics i televisius. La inversió va situar els *berliner philharmoniker* com a pioners i referència tecnològica, tot potenciant els actius de marca líder en el món de la música clàssica. I va ser una resposta sobre el posicionament de les orquestres en l'era de la globalització.

La presència digital és la gran qüestió de futur de tots els gestors europeus. *"Qui no té presència digital, no existeix. En entitats que reben un suport institucional dels poders públics, aquesta és una qüestió fonamental"*, diu Johannes Bultmann, responsable del departament musical de la Ràdio del Sud-oest d'Alemanya (SWR), que inclou l'Orquestra de la Ràdio d'Stuttgart, un cor, un estudi d'electrònica experimental, el tradicional Festival de Schwetzingen i el de Donaueschingen, un referent de la creació contemporània. Bultmann ha impulsat la plataforma digital *SWR classic*, que posarà continguts exclusius a disposició de l'usuari digital.

Classiconn és una iniciativa de Benedikt Stampa, director de la Konzerthaus Dortmund, un important auditori al centre d'Alemanya, que vol posar en marxa una plataforma de continguts presents als principals auditoris europeus. La varietat de dispositius ha revolucionat la manera de relacionar-nos amb les plataformes digitals: telèfons mòbils, tauletes, televisors amb accés a internet, totes són finestres obertes al món clàssic. I les maneres de consumir han canviat, l'audició és molt més fragmentada i parcial. Escoltar una transmissió d'un concert o òpera

sencers de manera tradicional per ràdio o televisió es limita a grans esdeveniments de l'agenda internacional com serien alguns festivals d'estiu o el Concert d'Any Nou de la Filharmònica de Viena. D'aquest concert des de fa dues edicions també es pot seguir la transmissió per *streaming* amb limitacions geogràfiques a través del portal de la radiodifusió austríaca.

Una de les conseqüències de l'impacte del món digital en la música clàssica és la seva força a l'hora de donar a conèixer talents emergents. Els concursos més importants del món, com el Txaikovski de Moscou o el Chopin de Varsòvia, han aconseguit un seguiment milionari a través de la seva difusió realitzada per l'empresa Medici TV, que actualment és la plataforma líder i amb acords exclusius amb festivals com ara el de Verbier i Salzburg. El jove pianista Lucas Debargue va saltar a la fama gràcies als vídeos de les seves intervencions al Concurs Txaikovski, tot creant un autèntic fenomen a les xarxes

socials. Sense tenir cap mena de carrera concertística, ja ha signat amb una gran agència de representació de Nova York i té un contracte discogràfic.

I què significa aquesta tendència, per als músics? *"Hi ha d'haver un canvi de mentalitat. Han d'aprendre que la seva nova signatura en el temps, el seu arxiu sonor, serà la presència digital dels seus concerts, no els discs"*, diu Benedikt Stampa. La *Digital Concert Hall* de la Berliner Philharmoniker ja preveu un petit retorn econòmic per als músics, perquè *"és un mitjà creat per músics per a músics"*, segons Tobias Möller, el seu director de màrqueting. Els segells discogràfics amb els quals alguns músics tenen signades exclusives ja no s'oposen a la presència dels seus artistes a la *Digital Concert Hall*, perquè és el *premium place* del mercat.

"La revolució digital no és pot posar en qüestió. Es tracta de dirimir quin paper hi vols jugar", diu Johannes Bultmann. Ser o no ser. Aquesta torna a ser la qüestió.

Olaf Maninger va llançar la *Digital Concert Hall* de la Filharmònica de Berlín el 2008.

SOFIA PUCHE, PIANISTA I MESTRA GENEROSA

Miquel Farré, deixeble de Sofia Puche de Mendlewicz

Fa uns mesos ens va deixar Sofia Puche de Mendlewicz (Barcelona, 10 de maig de 1916-16 d'abril de 2015), figura rellevant de la nostra música. Deixeble de mestres com Lluís Millet, Margarida Orfila, Joaquim Canals, Joaquim Zamacois i Joan Massià al Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona, el 1935 guanyà el Premi Maria Barrientos. Gràcies a l'obtenció d'aquest premi, es traslladà a París, on s'establí durant un any per continuar la seva formació amb Santiago Riera, reconegut catedràtic del Conservatori de París. Allà participà també en cursos de professors eminents, com Jules Gentil, F. J. Hirt i, especialment, Alfred Cortot, que, entre altres elogis, va lloar "la seva perfecta i emotiva sensibilitat".

Paral·lelament, als disset anys ja havia iniciat la trajectòria com a concertista de piano. El pianisme de Sofia Puche, dútil i profund, unit a la seva refinada sensibilitat, li permetien oferir versions magistrals en el seu ampli repertori. Són molts els recitals que va oferir, tant arreu de Catalunya i Espanya, com a París, Londres i Suïssa. Una mostra d'aquesta activitat seria la presentació, el 1949 al Palau de la Música Catalana, del *Concert núm. 3* de Beethoven amb l'Orquestra Municipal de Barcelona, sota la direcció del mestre Eduard Toldrà, amb qui la uniria una gran amistat al llarg dels anys.

Continuant amb la seva carrera pianística, Sofia Puche oferí un recital al Wigmore Hall el març del 1955. L'èxit obtingut amb aquest recital li va obrir les portes dels promotors anglesos, per emprendre immediatament una activitat concertística més intensa, però ella declinà l'oferta. Cal esmentar que el 1948 s'havia casat a Barcelona amb l'empresari polonès Pablo

Mendlewicz, gran melòman. Van tenir dues filles, l'Elena i la Sílvia. A la balança va pesar més el fet d'haver format recentment una família que no pas el frenesí de les gires internacionals.

El 1957 va guanyar, després de superar les oposicions corresponents, la càtedra de piano del Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona. Amb ella van entrar nous aires al centre. Des d'aquell moment, es va lliurar amb entusiasme a la seva innata vocació pedagògica, que s'evidencià en els resultats excel·lents obtinguts en els seus deixebles, entre d'altres i per ordre alfabètic: Albert Guinovart, Carles Marquès, Joan Massià, Mireia Planas, Maria Carme Poch, Maria Rosa Ribas, Antoni-Olaf Sabater, Rosa Maria Torroella, Paula Torróntegui, Jordi Vilaprinyó...

També en el seu vessant pedagògic cal destacar que el 1987 va iniciar una fructífera col·laboració amb el Conservatori Professional de Música de Cervera, on exercí de cap del Departament de Piano fins a l'any 2000. El juny de 2013 va fer donació del seu patrimoni musical a la dita institució, un gran llegat en forma de partitures, llibres, documents i material sonor.

La preocupació pels joves músics en la difícil etapa de postgrau va cristal·litzar en la fundació de l'Associació per a la Promoció de Joves Intèrprets Musicals Sofia Puche, l'any 1986, que concedia beques d'estudi i organitzava concerts de promoció. Una altra iniciativa a la qual va donar suport incondicional, des de la primera convocatòria (el 1962), fou el Concurs de Joves Intèrprets de Piano de Catalunya, actualment obert a pianistes de totes les nacionalitats, que se celebra a Vilafranca del Penedès.

Com a testimoni, la seva música i la nostra profunda estimació i agraïment.

L'ASSOCIACIÓ JOAN MANÉN AMPLIA LES SEVES ACTIVITATS

L'Associació Joan Manén celebrarà el seu 5è Cicle de Música Catalana Joan Manén del 21 de febrer al 17 de juny amb un total de set propostes musicals, de les quals una és l'estrena d'un nou documental entorn de la figura del polifacètic violinista i compositor català. *Joan Manén: variacions sense tema* és el nom del nou documental produït per Marcial Audiovisual amb la col·laboració de l'Associació Joan Manén que s'estrenarà a l'Ateneu Barcelonès el proper 15 de març. La cinta, dirigida per Daniel Torres Vergé i Jaime Ballada Larrosa, fa un seguiment de les activi-

tats que l'Associació ha generat al llarg dels darrers quatre anys: entrevistes, concerts, recerca de partitures, enregistraments, restauració del violí de Joan Manén conservat al Museu de la Música de Barcelona, i compta amb la participació de molts músics i musicòlegs que han col·laborat amb l'Associació, tot permetent la recuperació d'un gran nombre d'obres desconegudes, algunes fins i tot inèdites, de Joan Manén i de músics de la seva època.

Músics com Albert Guinovart, José Menor, Daniel Blanch i Emili Blasco (pianistes), Kalina Marcu i Helena Satué (violinistes),

Josep-Ramón Olivé (baríton), Marta Valero (mezzosoprano), Marta Arbonés (soprano), Guillermo Pastrana i Romain Garioud (violoncel·listes), Elisabet Franch (flautista), José Antonio Domené (arpista) i Aida Carmen Sounan (violinista) intervindran en els concerts d'aquest cicle,

dedicats a recuperar no només el gran patrimoni musical de Joan Manén, sinó també d'altres compositors catalans. Així, en aquests concerts es podran sentir obres des de Ricard Lamote de Grignon a Jordi Cervelló, passant per Juli Garreta, Eduard Toldrà, Lluís Benejam i Joan Manén, entre molts d'altres.

L'Associació Joan Manén ha iniciat també una sèrie d'activitats destinades a difondre el patrimoni musical català. Amb la Fundació Vila Casas i Joventuts Musicals de Torroella de Montgrí, va proposar uns concerts a Palafrugell i Torroella de Montgrí. Així mateix, l'Associació Joan Manén és la responsable del primer Cicle de Música Catalana al Palau Güell de Barcelona.

FESTIVAL DE PASQUA DE CERVERA

COMMEMORANT GRANADOS

EL FESTIVAL DE PASQUA DE CERVERA de música clàssica catalana encara la sisena edició, del 17 al 26 de març, a la capital de la Segarra. Enguany, en commemoració del centenari de la mort d'Enric Granados es recupera la figura del compositor nascut a Lleida, que ja en va ser protagonista de la primera edició. Amb aquesta finalitat s'ha programat una marató de concerts el dia 24 de març, coincidint amb la data d'aniversari de la seva tràgica mort, tal com ja comentem en la secció "Imprescindibles".

El Festival s'inaugura el dia 17 de març amb l'activitat familiar **Cobla 2.0**, producció del Palau de la Música Catalana que té com a protagonista la Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona. El dia 19 de març hi haurà un concert de la Companyia Musical de Josep Cabré a l'església de Santa Maria, que es retransmetrà Diumenge de Rams per la UER en una connexió especial a totes les ràdios europees amb motiu de les festes de Pasqua. El divendres 25 de març hi haurà un concert de l'Orquestra Julià Carbonell amb un programa de jazz amb el poeta Joan Margarit com a rap-sode i Carles Margarit en la direcció i musicació de poemes del seu pare. El mateix vespre, després d'aquest concert, es farà un tast de productes gastronòmics de la comarca elaborats per empreses que treballen amb persones amb discapacitat. Un tast a cegues que anirà acompanyat d'un concert, també a les fosques, del pianista català Ignasi Cambra. El Festival es clourà el dissabte 26 de març amb l'espectacle *Remena nena!*, creat per Arnau Tordera i Jordi Domènech, amb l'Orquestra Terrassa 48 i dramaturgia d'Antoni Font; un espectacle que busca recuperar l'esperit del Paral·lel de la Barcelona del 1900, amb fragments de sarsuela, revista i cuplet catalans. Els concerts de proximitat, que tindran lloc als matins, inclouen un concert del Sul Tasto Sextet, que estrena una obra de Ramon Andreu i n'interpreta també d'Anna Cazorra, Òscar Álvarez i Jordi León; un concert del Cosmos Quartet, en què interpretarà un quartet del recuperat Josep Valls (contemporani de Robert Gerhard, exiliat a França); un concert del guitarrista Pau Figueres, i un concert del baríton Xavier Pagès, el tiorbista Santiago Figueras i el grup Cum Cantico, amb música per a la Setmana Santa a la Catalunya del segle XVIII. ↗

LORENZO DI NOZZI

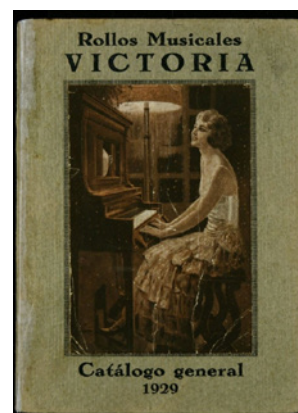
Una de les composicions de Frederic Mompou localitzades.

LOCALITZEN OBRES INÈDITES DE MOMPOU I BLANCAFORT EN ROTLLES DE PIANOLA

INVESTIGADORS del Departament d'Art i Musicologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) han localitzat obres inèdites de Frederic Mompou i Manuel Blancafort en rotlles de pianola. Entre les troballes hi ha diverses composicions de música ballable signades conjuntament amb el pseudònim Hobby i que inclouen estils com el foxtrot o el ragtime. D'aquesta sèrie, se n'han localitzat tres en rotlles de pianola i se n'han pogut identificar catorze més sobre catàleg. Les pianoles van ser els aparells més utilitzats per reproduir música durant els primers trenta anys del segle XX.

Igualment, s'ha trobat el primer enregistrament dels *Preludis I i II* de Frederic Mompou, interpretats pel mateix compositor, i dues obres fins ara desconegudes de Manuel Blancafort: *Humoresque* i *Deuxième Humoresque*. Les dues composicions de Blancafort van ser escrites abans del 1914, mentre que l'enregistrament de Mompou es va fer abans de l'any 1929, la qual cosa el converteix en el primer enregistrament conservat del músic. Les obres de Mompou i Blancafort han estat identificades pel musicòleg Jordi Roquer, investigador del Grup de Recerca de Les Músiques en les Societats Contemporànies (MUSC) de la UAB i professor del Departament d'Art i Musicologia de la mateixa Universitat.

Les troballes s'han fet durant el procés de desenvolupament d'un sistema per digitalitzar rotlles de pianola creat per la UAB i el Centre de

Visió per Computador (CVC), el Pianola Roll Digitizer, iniciat el 2009 en col·laboració amb el Museu de la Música de Barcelona i el Centre Robert Gerhard per a la promoció i difusió del patrimoni musical català (Generalitat de Catalunya).

Jaume Ayats, director del Museu de la Música, destaca el valor patrimonial dels rotlles de pianola, "un suport que no s'ha valorat prou". Ayats afegeix que els rotlles de pianola "són un retrat magnífic de la vida musical d'aquells anys" que cal "preservar, donar-los relleu i donar-los a conèixer".

El Pianola Roll Digitizer és el primer digitalitzador de rotlles de pianola creat a la Península Ibèrica i el primer del món que és fruit d'una col·laboració entre institucions. El Museu de la Música de Barcelona ha estat la primera institució del món a iniciar la digitalització dels gairebé 3.000 rotlles de pianola que n'integren la col·lecció. També és el primer sistema en què han treballat per primera vegada conjuntament enginyers i musicòlegs. ↗

RUDOLF

“L'EXPECTATIVA MÉS DIFÍCIL DE SATISFER
ÉS ALLÒ QUE JO ESPERO DE MI MATEIX”

BUCHBINDER

8 DE MARÇ
RECITAL
DE PIANO
AL PALAU DE
LA MÚSICA

EN PORTADA

TOCA SENSE FER ESCARAFALLS,
SENSE LLUÏMENTS INNECESSARIS.
L'ESPECTACLE ESTÀ EN ELS
MATISOS, LA PULSACIÓ I EL
CONTROL DEL SO. TORNA AL
MARÇ AMB SCHUBERT I MÉS
BEETHOVEN, DESPRÉS DE PASSAR
UN CAP DE SETMANA AMB L'OBC I
ELS CONCERTS DE BEETHOVEN LA
TEMPORADA PASSADA.

TEXT Pep Gorgori • FOTOGRAFIES Marco Borggreve

Relativament poc conegut a casa nostra, ha tocat la integral de les *Sonates* de Beethoven cinquanta vegades en la seva vida i acaba d'enregistrar els *Concerts* del geni vienès amb Zubin Mehta i la Filharmònica de Viena. Home tranquil, elegant i educat, concedeix l'entrevista tot just dues hores abans del primer de tres concerts amb l'OBC: assegura que l'única cosa que necessita fer avui és dormir una bona migdiada per arribar descansat a l'actuació, i ja l'ha feta. "He de dir que m'agrada tocar una cosa diferent cada nit", assegura Rudolf Buchbinder.

PEP GORGORI: No sembla que se n'estigui sortint, doncs: Beethoven apareix en gairebé cada programa seu.

RUDOLF BUCHBINDER: Hi ha col·legues que toquen un mateix programa durant una o dues temporades, això no és per a mi. És avorrit.

PG: ¿Ho diu qui ha tocat la integral de les sonates cinquanta cops?

RB: Això és diferent! La *Sonata Appassionata*, la dec haver tocat en més de quatre-centes ocasions i sempre hi descobreixo alguna cosa nova, encara avui. No és gens avorrit tocar el cicle complet cinquanta vegades! En cada integral formem com una nova família el públic, Beethoven, el piano i jo. Hi ha un moment molt trist, en què toco la darrera nota de l'opus 111, i haig de dir adéu al públic, i ells m'han de dir adéu a mi. Ho he sentit així sempre i encara ara sento el mateix cada cop que passa.

PG: Vostè té entre les seves partitures trenta-nou edicions diferents de les *Sonates* de Beethoven. ¿Això li serveix per conèixer-les millor i transmetre-ho al públic?

RB: El que percep el públic és la llibertat de l'interpret. No ets completament lliure a l'escenari fins que no domines allò que toques. El coneixement em fa lliure. No només necessito conèixer les obres, sinó també la persona. Als meus alumnes els dic que llegeixin llibres sobre els compositors abans de

posar-se a tocar les seves partitures. Les trenta-nou edicions em serveixen per veure quins canvis hi ha hagut. M'interessen molt les edicions personals, com per exemple la d'Arthur Schnabel, que em mostren les interpretacions personals que n'han fet altres abans que jo. És molt divertit! El que no m'agrada gens són les edicions *urtext*, que reproduïen la intenció original del compositor.

PG: Posi'm un exemple d'alguna cosa que hagi après comparant les edicions.

RB: Hi ha un detall molt significatiu en la *Sonata op. 31/1*. Beethoven la va escriure originalment començant no amb la tònica, sinó amb la dominant. És a dir, no amb l'estructura més habitual de tònica-dominant-tònica-dominant, sinó amb dominant-dominant-tònica-dominant. Hans Georg Nägeli, que va ser el primer editor d'aquesta obra i l'opus 31/2, va "corregir-la" i la va fer començar amb la tònica. D'aquesta manera perdia totalment la intenció que li havia donat Beethoven, de manera que ell es va posar molt furiós. El més curiós és que després, quan Beethoven va anar a publicar l'opus 31/3, també el va donar, malgrat tot, a Nägeli. Per què? Perquè pagava bé i ell necessitava els diners.

PG: Les lleis del mercat vénen de lluny, doncs. Com afecten els pianistes avui?

RB: Es diu que alguns intèrprets són mal usats pels agents i per les cases discogràfiques. Però jo penso que no és del tot cert: per prendre decisions artístiques calen dues persones: l'agent i l'artista mateix. L'artista pot dir que no. Hi ha agents que només planifiquen per demà, no pensen a deu o vint anys vista, no diuen a l'artista: "Aquesta obra, l'estudiaràs d'aquí a deu anys, perquè ets jove, tens vint anys, i aquesta la faràs quan en tinguis trenta". Això era completament diferent en el passat.

VACANCES DEL PIANISTA

❖ **¿Vostè pot parar de pensar en la música en algun moment?**

No, cada dia així que em llevo em ve al cap alguna música. Són obres aleatòries, en què potser en aquell moment no necessito pensar. Però reservo dos o tres períodes cada any, de dues o tres setmanes cadascun, en què em quedo a casa i no toco el piano.

❖ **I com es troba, llavors?**

Extremadament bé. Com si durant dues setmanes m'hagués desenganxat de la cocaïna o la morfina. Són les meves vacances.

❖ **I què passa quan s'acaben?**

Sento que tinc ganes de tornar a tocar.

❖ **¿Durant les vacances no pensa en la música?**

No.

❖ **I llavors, en què pensa?**

Tinc uns *hobbies* fantàstics a casa, tinc temps per fer les típiques coses estúpides que mai no puc fer.

❖ **Quines coses "estúpides" vol dir?**

Arreglar coses de casa, ja saps. A més, el meu *hobby* són l'art, la literatura i el cinema. Són aficions que necessiten el seu temps, i costa trobar-lo.

PG: ¿Vostè ha dit “no” algun cop a un agent o a una discogràfica?

RB: Sí, alguna vegada ho he hagut de fer.

PG: Quan? Què li proposaven?

RB: No val la pena entrar en detalls, però les obres que he tocat les he tocases quan he considerat que era adient, hi estava preparat i em venia de gust. Abans de començar a estudiar una obra, la lleixo a *prima vista*. Si hi ha connexió immediata, si hi ha química, em poso a estudiar-la. Si no, simplement la deixo de banda i ho torno a provar al cap d'un temps. Això em va passar, per exemple, amb el *Concert per a piano* de Schumann. El vaig tornar a mirar un any després i llavors sí que vàrem connectar. Aquest tipus de coses no les pots forçar.

PG: ¿Això ho va fer també amb les *Sonates* de Beethoven?

RB: Sí, les vaig anar incorporant d'una en una al repertori. Quan les vaig tenir totes, vaig tocar el cicle sencer en directe algunes vegades abans d'enregistrar-les per primer cop. Llavors tenia 35 anys. Ara, al final, el meu repertori...

PG: No és pas el final, encara!

RB: No, certament no és el final, perquè encara em queden reptes. Però el cas és que ara el meu repertori, després de tots aquests anys, és molt ampli.

PG: Reptes? Ha tocat totes les grans obres a tots els grans escenaris i amb les millors orquestres. Què és un repte, per a vostè, avui?

RB: Necessito reptes, i per a mi cada concert ho és. Ara fa poc he gravat amb Zubin Mehta i la Filharmònica de Viena els dos *Concerts* de Brahms la mateixa tarda, en directe i amb set càmeres. Això és un repte. Tocar amb Muti, per exemple, sempre és un repte.

PG: Al llarg de tota una carrera, però, deuen haver-hi alts i baixos.

RB: No té per què. Gràcies a Déu, mai no he deixat de viure les sensacions. Les sensacions mai no es repeteixen, només passen una vegada. Si no, és avorrit. A més, la meua carrera ha anat sempre creixent de manera sostinguda. Crec que ha estat una carrera molt seriosa. Jo la comparo amb la de Claudio Abbado, penso que hem fet el mateix tipus de carrera.

PG: I la clau per tenir una carrera així... és?...

RB: El treball. Saps? Tinc molts regals des de dalt.

PG: ¿Des de dalt?

RB: Del meu Déu. Un és el meu talent. Però això és també un repte sobre el qual has de treballar. Suposem que vaig a l'escenari i hi ha un passatge d'una obra en què haig de mirar els meus dits amb l'esperança que funcionin, però no estic segur de si funcionaran o no... Llavors prefereixo no tocar encara aquella obra en públic, perquè llavors no estaria fent música. Simplement estaria esperant per saber si això funciona aquesta nit o no. Això no té res a veure amb la música. El meu ídol ha estat Andrés Schiff. Fa un *rubato* quan i com ell vol, no com volen els dits. Fer un *rubato* així és difícil.

PG: ¿Això és la llibertat de què parlàvem abans?

RB: Sí, aquesta és la llibertat més important: quan els dits fan el que vull que facin, no quan jo faig el que volen fer els dits. Això és molt important. Llavors és quan pots fer música de manera espontània, amb nerviosisme, amb emoció. Això no existeix a l'estudi de gravació. Per això només faig gra-

BUCHBINDER EN XIFRES

400 La *Sonata Appassionata*, que tocarà el proper mes de març de 2016 al Palau de la Música, ha sonat 400 cops tocada pels seus dits.

100 Té més d'un centenar de discos al mercat.

50 Ha interpretat 50 cops el cicle de *Sonates* de Beethoven sencer.

39 Posseeix 39 edicions de la partitura de les *Sonates* completes de Beethoven.

19 Tot al llarg de la seva carrera ha rebut fins a 19 premis, incloent-hi l'Echo Klassik com a solista de l'any 2012.

2 Dues setmanes sense obrir la tapa del piano li serveixen per recuperar forces i fer vacances un parell (o tres) de cops l'any.

0 No fa enregistraments d'estudi: grava sempre en directe per mantenir l'espontaneïtat de la interpretació. Després, no li agrada tornar-los a escoltar mai.

vacacions en directe, i a més no les escolto mai. Quan està fet, està fet. Un cop he gravat, si toco la mateixa peça l'endemà, ja és diferent. Si tu fas un quadre, és immutable, queda per sempre, però la interpretació de música és diferent. A més, em posa terriblement nerviós escoltar-me a mi mateix.

PG: Parla de nervis durant la gravació. ¿Encara es posa nerviós a l'escenari, doncs?

RB: Sí, encara em poso molt nerviós. Més i més cada concert, com més gran em faig.

PG: Em pensava que això anava a l'inrevés.

RB: Quan ets jove et sents fort. Surts a l'escenari i sents que ho pots moure tot, que ho podries destrossar tot.

PG: ¿No té el mateix sentiment ara?

RB: No. Avui queden només les expectatives més difícils de satisfer.

PG: Quines són?

RB: El que jo espero de mi mateix. Són les més difícils. Les poso cada cop més i més altes.

PG: Vostè no només va néixer a Viena, sinó que se sent molt orgullós de la seva ciutat, oi?

RB: He viatjat per tot el món... i estic molt agraït de poder viure a Viena. És el millor lloc per a la música. Beethoven, Brahms, Mozart... Tothom va anar a Viena. Hi ha un gran ambient musical. Després de la Segona Guerra Mundial el primer edifici que s'hi va reconstruir va ser l'Òpera. Sempre, per un motiu o altre vinculat amb la música, Viena ha estat un focus d'atracció.

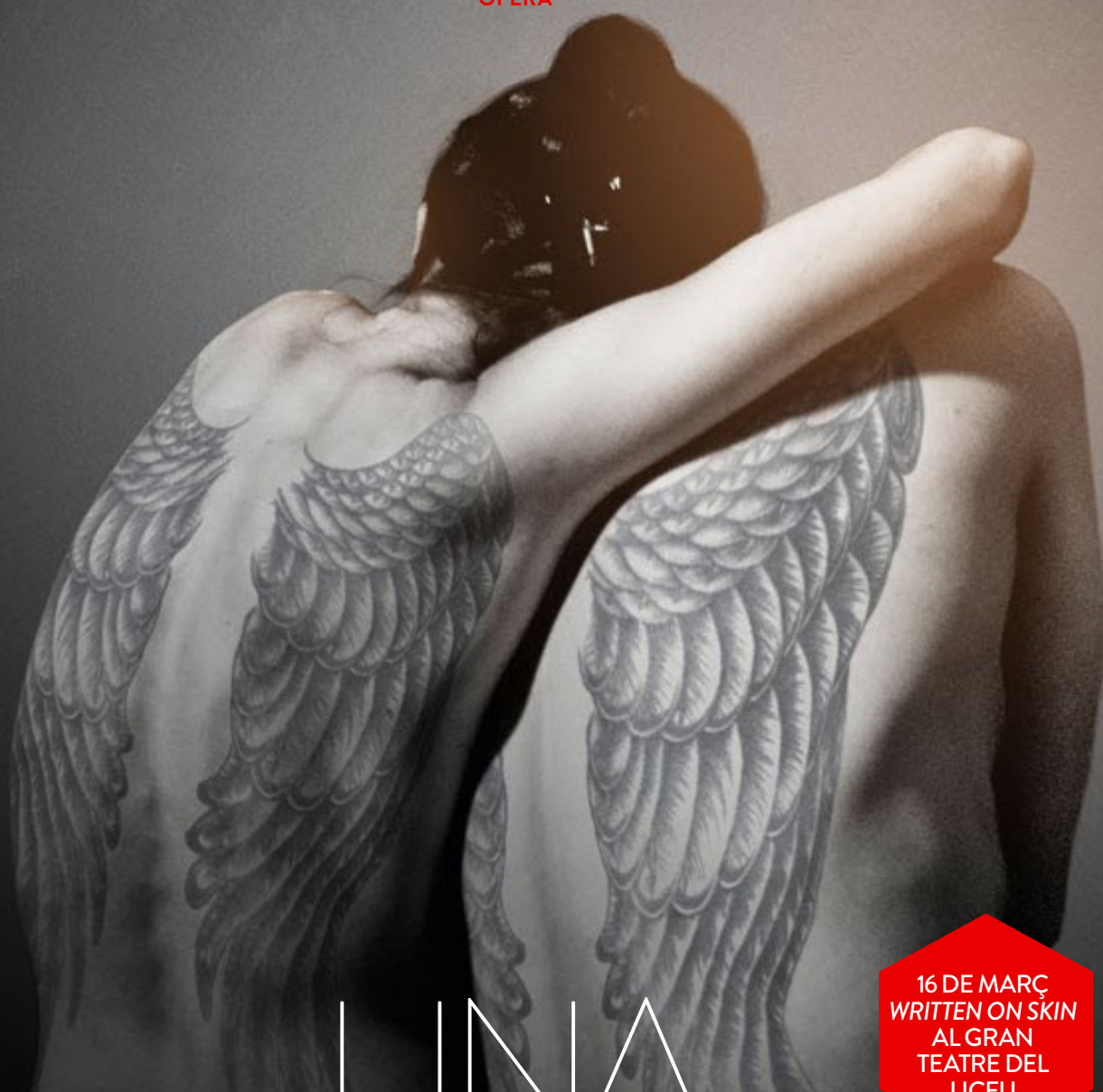
PG: La propera vegada que vingui a Barcelona serà per tocar Beethoven i Schubert. Per què aquest repertori?

RB: M'agrada tocar-los junts. La connexió entre Schubert i Beethoven sempre funciona. No oblidem que Schubert va assistir al seguici fúnebre de Beethoven portant una espelma.

ÒPERA

16 DE MARÇ
WRITTEN ON SKIN
AL GRAN
TEATRE DEL
LICEU

UNA OBRA MESTRA DEL SEGLE XXI

Els èxits rotunds, els *hits* –per fer servir un terme comercial– també es poden donar en un camp en aparença poc propici a aquests fenòmens com el de l'òpera contemporània. *Written on skin* en seria un exemple perfecte.

TEXT Xavier Cester

La nova creació operística ben sovint viu reclosa en el seu propi cercle viciós: estrena, possible ronda de representacions als teatres coproductors de l'obra i oblit immediat. Pocs són els títols que es poden garantir certa posteritat gràcies al fet de ser filmats i editats en DVD, i encara menys els que es beneficien d'alguna reposició temps després de veure la llum. *Written on skin* pertany a una estirp encara més rara: la de l'òpera que és aclamada per un igual per públic i crítica arran de l'estrena –efectuada en aquest cas el 7 de juliol de 2012 al Festival d'Ais de Provença–, que la consideren una obra mestra des de bon començament i que s'interpreta pels quatre punts cardinals. Una reacció més que justificada, perquè el text de Martin Crimp és esplèndid i la música de George Benjamin, d'una bellesa al·lucinant.

Per a la seva segona òpera, Benjamin i Crimp van anar a buscar, com en la seva col·laboració prèvia, *Into the little hill* (estrenada el 2006 i un dels grans moments de l'enyorada programació del Foyer del Liceu, on es va poder veure el 2010), un relat conegut amb múltiples possibilitats de lectura, en aquest cas la història terrible de *Le coeur mangé*, relacionada amb el trobador del segle XIII Guillem de Cabestany. Amb un estil simple, auster fins i tot en aparença, però carregat d'imatges i suggestions potents, Crimp crea una trama de diversos nivells: tres àngels contemporanis ens introdueixen una història de fa 800 anys protagonitzada per tres personatges que, en ocasions, actuen ells mateixos de narradors, alhora que els àngels també entren en l'acció. Sobretot el primer, transformat en el Noi que ha de crear un llibre il·luminat que canti la grandesa del Protector, i que acabarà esdevenint l'amant de l'esposa d'aquest, Agnès. En assabentar-se, el Protector obliga la seva dona a menjar el cor del Noi que acaba d'assassinar. Crimp també introdueix amb habilitat aspectes sobre la submissió de les dones i la lluita per la seva pròpia identitat, en un relat que, dividit en tres parts i quinze escenes sense entreacte, desplega una progressió implacable fins a la catàstrofe final.

La virtut més rellevant del text de Crimp és donar ales a la música, una oportunitat que Benjamin no desaprofita en absolut. *Wozzeck* de Berg i *Pelléas et Mélisande* de

EL TEXT DE CRIMP
ÉS ESPLÈNDID
I LA MÚSICA DE
BENJAMIN,
D'UNA BELLESA
ALLUCINANT

George Benjamin,
el creador de la
música de *Written
on skin*.

ROBERT MILLARD

AMB ESCENA O SENSE?

♦ La força evocadora del portentós muntatge que Katie Mitchell va signar per a l'estrena (vist també en altres ciutats i filmat a Londres per a Opus Arte) va ajudar sens dubte a l'impacte fenomenal causat per l'òpera de Benjamin. Però l'edició en CD feta pel segell Nimbus demostra amb escreix que la música de *Written on skin* manté tota la seva fascinació sense el suport de l'escena. Al Liceu, l'obra s'anuncia en una versió semiescenificada signada per un dels assistents de Mitchell.

Written on skin
a la Royal Opera
House de Londres,
on es va estrenar
el març del 2013.

ROH/STEPHEN CUMMISKEY

ROH/STEPHEN CUMMISKEY

EL TROBADOR MENJAT

- ❖ Diu la llegenda que un marit gelós, no gens convençut per l'amor cortès, va matar el trobador rossellonès Guillem de Cabestany –del qual se sap ben poca cosa (sembla que va participar en la batalla de les Navas de Tolosa) i de qui es conserven pocs poemes– i va donar-ne el cor a la seva esposa com a menja.
- ❖ La truculenta història, de probable origen oriental, féu fortuna i assolí lloc també entre els contes del *Decameró* de Boccaccio. Segles més tard, Stendhal també en trauria profit.

Debussy són els referents més citats per parlar de *Written on skin*, als quals es poden afegir ecos de Messiaen (lògic, el compositor britànic en va ser deixeble), Britten (especialment per la impecable organització funcional de la partitura) i, fins i tot, almenys per a aquestes orelles, una referència a la *Cinquena Simfonia* de Nielsen. No es tracta, tanmateix, de cap pastitx; Benjamin crea un univers sonor hipnòtic, amb un do-

més que no pas il·lustra o descriu l'acció.

La paleta sonora es veu enriquida per una viola de gamba i una harmònica de vidre, especialment colpidora després de la ingesta del cor. Com al text, les tensions i distensions estan graduades de manera magistral, amb les onades que porten als finals de les dues primeres escenes, i alhora amb passatges inquietants, com la lectura que fa el Protector del text que el Noi ha escrit

en pergami, és a dir, sobre pell, amb tots els detalls de la seva relació amb Agnès. Com els grans operistes del segle XX (Strauss, Britten), Benjamin ha sabut trobar unes línies vocals que mantenen un just equilibri entre cant i declamació sense necessitat de recórrer a salts intervàlics infernals ni a tensesures inclements, un dels mals de moltes òperes actuals.

George Benjamin en persona dirigirà la seva òpera al Gran Teatre del Liceu, al capdavant, com en l'estrena el 2012, de la Mahler Chamber Orchestra i amb dos dels protagonistes originals, Barbara Hannigan (Agnès) i Christopher Purves (Protector), en el que promet ser una vetllada inoblidable al coliseu de La Rambla. 📖

OBC

ORQUESTRA SIMFÒNICA
DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

KAZUSHI ONO DIRECTOR TITULAR

FEBRER - MAIG 2016

12, 13 i 14 / Feb 2016

EL CONCIERTO DE ARANJUEZ
I LA TERCERA DE BEETHOVEN

19, 20 i 21 / Feb 2016

KAZUSHI ONO ROMÀNTIC:
LA QUARTA DE BRAHMS

26 / Feb 2016

LANG LANG, MOZART I BEETHOVEN:
TRIO DE GENIS

4, 5 i 6 / Març 2016

DANES SIMFÒNIQUES
DE RAHKMĀNINOV

11, 12 i 13 / Març 2016

EL VIOLONCEL DE GAUTIER
CAPUÇON I LA 5a DE PROKÓFIEV

19 i 20 / Març 2016

LA TRETZENA DE XOSTAKÓVITX

15, 16 i 17 / Abr 2016

FESTIVAL GERSHWIN

20, 21 i 22 / Maig 2016

LA SIMFONIA LENINGRAD
DE XOSTAKÓVITX

27, 28 i 29 / Maig 2016

MISSA DE BERNSTEIN

OBCinema

1, 2 i 3 / Abr 2016

PIRATES DEL CARIB.
LA MALEDICCIÓ
DE LA PERLA NEGRA

14 i 15 / Maig 2016

DANNY ELFMAN. MÚSICA
DE LES PEL·LÍCULES
DE TIM BURTON

L'AUDITORI

www.auditori.cat

COMPRA JA LES TEVES ENTRADES A: www.auditori.cat

I també a les taquilles de L'Auditori
De dimarts a divendres, de 17 a 21h, i els dissabtes de 10 a 13h i de 17 a 21h.
Els diumenges obert des d'una hora abans del concert.

Ajuntament de
Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Lepant, 150 Barcelona

CORAL

LES FESTES DE LA MÚSICA CATALANA

ENTRE LA RENAIXENÇA I EL MODERNISME (1904-1922)

L'ORFEÓ CATALÀ, AMB LA COL·LABORACIÓ DE LA FCEC,
RECUPERA AQUEST ESDEVENIMENT HISTÒRIC QUE VOL SER
UN ESPAI DE REUNIÓ DE TOTA LA FAMÍLIA CORAL CATALANA.
PERÒ, ¿COM VA SORGIR I QUÈ VA SIGNIFICAR PER A LA MÚSICA
QUAN ES VA ORGANITZAR A PRINCIPI DEL SEGLE XX?

TEXT Lluís Millet i Loras • FOTOGRAFIES: Centre de Documentació de l'Orfeó Català

Fruit de la tensió espiritual generada per la Renaixença, l'Orfeó Català va ser fundat el 6 de setembre de 1891 en un punt d'inflexió entre els epígons d'aquest moviment i el revulsiu renovador del Modernisme.

La Renaixença va ser un moviment d'ascendència romàntica, essencialment cultural però amb conseqüències políti-

ques, que després de segles de decadència reivindicà la potencialitat del català com a llengua literària i de cultura. Els seus inicis se situen en la dècada dels anys trenta del segle XIX, es consolidà a meitat d'aquell segle i assolí la plenitud cap al 1870 amb Jacint Verdaguer, Àngel Guimerà i Narcís Ollé. En la darrera dècada del Vuit-cents l'eclosió del Modernisme propicià la concurrència de noves

perspectives estètiques, si bé l'esperit de la Renaixença continuà d'alguna manera latent fins ben entrat el segle XX.

L'Orfeó Català assumí els ideals de la Renaixença en promoure i divulgar un corpus de música coral substantivament català fonamentat en la cançó i l'esperit populars, a més de dur a terme una labor pionera de divulgació del patrimoni de la música històrica del país que li posava

28 DE FEBRER
LA FESTA DE LA
MÚSICA CORAL
AL PALAU
DE LA MÚSICA
CATALANA

FREDERIC BALLELL

a disposició l'aleshores incipient ciència musicològica. Quant a la relació amb el Modernisme, hi compartí algunes afinitats musicals (antiitalianisme, conreu de la música popular, relació de música i poesia, wagnerisme...), i cal remarcar sobretot el fet que el Palau de la Música Catalana, seu de l'Orfeó i monument cabdal del Modernisme arquitectònic, sintetitza les vivències i les aspiracions d'una època i n'expressa la coincidència amb els ideals de l'Orfeó.

ELS JOCS FLORALS COM A PRECEDENT

Certamen literari instituït a Tolosa de Llenguadoc l'any 1323, els Jocs Florals s'instauraren a Barcelona el 1859 per iniciativa d'Antoni de Bofarull i de Víctor Balaguer i contribuïren decisivament a la consolidació del moviment de la Renaixença. Se celebraren fins al 1936, mentre ho van permetre les circumstàncies polítiques. Cap a final del segle XIX, però, ja van començar a ser considerats com una institució anacrònica.

Festa de la Música Catalana de l'any 1917 al Palau de la Música. A sota, veredictes de la Festa de la Música (1905) i un programa de l'any 1904.

El seu lema, "Pàtria, Fides, Amor", feia referència als tres premis centrals, la Flor Natural per a la millor poesia amorosa, l'Englantina d'Or al millor poema patriòtic i la Viola d'Or i Argent al millor poema religiós. El guanyador dels tres premis era investit amb el títol de mestre en gai saber.

Al seu torn, l'Orfeó Català va crear els seus propis Jocs Florals, rebatejats com a Festa de la Música Catalana, un concurs de composició principalment coral, resso

tardà, per extensió, al món de la música, dels Jocs Florals literaris. Així ho expressa, amb el llenguatge florit de l'època, la convocatòria de la primera de les nou Festes que se celebraren entre els anys 1904 i 1922, primerament al Teatre Novetats i a partir del 1908 al recentment inaugurat Palau de la Música Catalana: "L'Orfeó Català, desitjant el desen-

LA FESTA DE LA MÚSICA CORAL AVUI

El 28 de febrer, en la Festa de la Música Coral al Palau de la Música Catalana s'estrenaran les obres premiades en el I Concurs Internacional de Composició Coral "Festa de la Música Coral", organitzat per l'Orfeó Català, i les dels guanyadors dels VI Premis Internacionals Catalunya de Composició Coral, donats per la FCEC.

I PREMIS INTERNACIONALS DE LA MÚSICA CORAL

- ❖ Premi a la millor composició coral per a cor mixt: *Come fontana piena, madrigale*, del català Joan Magrané Figuera.
- ❖ Premi a la millor composició coral per a veus iguals: *The players ask for a blessing*, del britànic Paul Ayres.
- ❖ Premi a la millor composició coral per a cor infantil: *Brujas, hadas y sirenas*, de l'alacantina Concepción Meseguer.
- ❖ Premi a la millor composició coral per a cor juvenil: *Three japanese songs*, del català Gerard López Boada.
- ❖ Menció especial, com a millor composició sobre text català: *Cançó de l'home parat al cantó*, sobre un poema de Vicent Andrés Estellés, de la barcelonina Mariona Vila.
- ❖ Excepcionalment, el jurat ha cregut oportú atorgar una menció especial en la categoria de cor mixt, a *Why is my verse*, basada en un sonet de Shakespeare, de Josep Maria Guix.

VI PREMIS INTERNACIONALS CATALUNYA DE COMPOSICIÓ CORAL

- ❖ Premi a la millor composició coral *a cappella* sobre un text en llengua catalana, per a veus mixtes, de nivell de dificultat interpretativa mitjà/baix: *Els somnis de l'Helena*, del català Josep Barcons Palau.
- ❖ Accèssit: *Festa Major*, del també català Jordi Sansa Llovich.
- ❖ Premi a la millor composició coral *a cappella* sobre un text en llengua catalana, per a veus iguals, de nivell de dificultat interpretativa mitjà/baix: *Cançó de fer camí*, de l'argentí Juan Bernardo Latini.

Hi participaran el Cor Jove de l'Orfeó Català, el Cor Madrigal, el Cor de Noies Exaudito d'Igualada, el Cor Plèiade de Granollers i el Cor Infantil de Sant Cugat del Vallès.

DEL 15 DE FEBRER
AL 15 D'ABRIL
EXPOSICIÓ AL PALAU
DE LA MÚSICA
ELS JOCS FLORALS
I L'ORIGEN DE LA
FESTA DE LA MÚSICA
CATALANA

PAU AUDOUARD

Reines de les Festes de l'any 1908 i 1910, respectivament.

rotllament vigorós i característich de la música en nostra terra, ha instituit la Festa de la Música Catalana, en quin solemne acte's repartiran els premis als que en sian guanyadors en el Concurs que tindrà lloch abans de la celebració de dita Festa."

Una espectacular posada en escena, quasi wagneriana (entrada en comitiva de les autoritats, del jurat i del cor, paraules inaugurals, discurs presidencial, memòria del jurat, proclamació del veredict, elecció de la reina de la Festa per l'autor distingit amb el premi de més relleu, interpretació d'algunes obres guardonades, discurs de gràcies i cants finals) conferia a l'esdeveniment una gran rellevància social i corporativa, però sense obviar l'operativitat de les obres premiades, amb vista a proporcionar el repertori de la jove entitat.

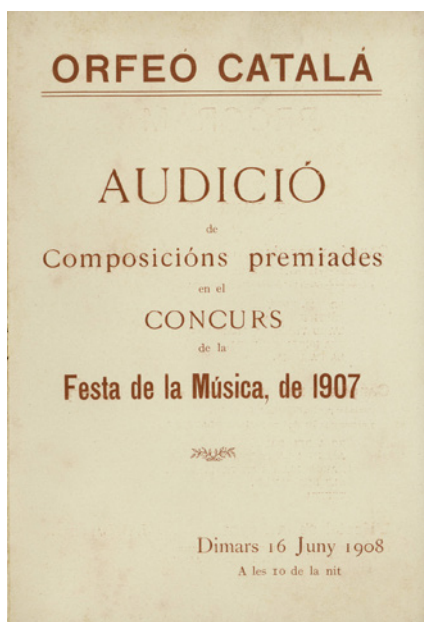
El jurat de les quatre primeres Festes fou presidit per Felip Pedrell i Antoni Nicolau, alternativament, dues personalitats identificades amb l'ideari estètic conservador de l'Orfeó. Que també fou pioner en la recerca de mecenatge, ja que els premis, d'entre 500 i 150 pessetes, foren atorgats per l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona, el cardenal Casañas, l'Ateneu Barcelonès, el Cen-

tre Excursionista de Catalunya, la Unió Catalanista, el senyor Frederic Viñas i la Secció Coral de l'Orfeó. El jurat era format per Felip Pedrell, J. Garcia Robles, Antoni Nicolau, Eusebi Daniel i Lluís Millet, i la convocatòria era oberta a un ampli ventall de gèneres vocals i, en nombre menor, instrumentals.

UNA DISCRETA EVOLUCIÓ

Entre els autors premiats els primers anys figuren J. Sancho Marraco, D. Mas i Serracant, Joaquim Pecamins, Josep Serra, Frederic Alfonso, Joan B. Lambert, mossèn Lluís Romeu, Vicens M. de Gibert, Francesc Fornells, Tomàs Buixó, A. Pérez Moya i Joseph Lapeyra.

En els divuit anys que emmarquen les nou edicions de la Festa, però, hom pot detectar un cert moviment generacional, per les memòries dels presidents del jurat, deliciosament anacròniques i amb rang de manifest estètic, i pel mateix perfil dels compositors guardonats. Si el jurat de la sisena Festa va ser presidit per Joan Manén, la presència posterior del famós director, compositor i etnomusicòleg Kurt Schindler —d'origen alemany i fincat als Estats Units— donà

relleu al certamen amb un discurs antològic íntegrament llegit en català.

El jurat de la darrera Festa, celebrada el 8 de juliol de 1922, estava format per Kurt Schindler, Vicens M. de Gibert, Joan B. Lambert, Lluís Millet i Francesc Pujol. Entre els premiats fi-

guraven el P. Antoni Massana, A. Pérez Moya, Antoni Català, Joaquim Zama-cois, Cassià Casademont i els folkloristes Joan Tomàs, Joan Amades i Joseph Maideu, entre d'altres.

LA SÍNTESI CORAL D'UNA ÈPOCA

Cal dir que la cristallització del conjunt de composicions corals sorgides de les nou Festes de la Música Catalana, amb les seves virtuts i servituds, avalen el paper de l'Orfeó Català com a impulsor d'un corpus de música coral d'inspiració genuïnament catalana (hom ha parlat amb més o menys propietat de l'Escola de l'Orfeó), els eixos del qual es concreten en l'harmonització de melodies tradicionals i/o populars, en l'extensió de les harmonitzacions literals al terreny de la glossa lliure de temes populars, i en la creació d'un gènere nou, el poema coral *a cappella*, sobre text català, el paradigma del qual podria situar-se en l'obra coral d'Antoni Nicolau.

Algunes peces d'aquesta procedència han restat fins avui en el repertori dels nostres cors. Una revisió d'aquestes composicions aportaria sorpreses positives. ▸

**El Palau
batega,
viu-lo
en directe!**

**Abona't a la nova
temporada de
Palau 100 Bach**

Abonament Jove amb
un 40% descompte

Més informació:

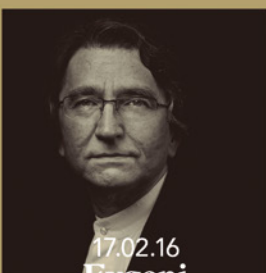
Taquilles del Palau de la Música
T. 902 442 882
abonaments@palaumusica.cat

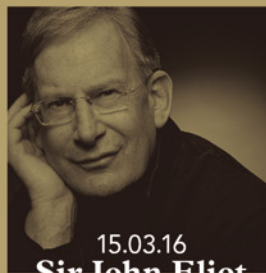
PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

14.02.16
**Cor de Cambra
del Palau**
Israel a Egipte de Händel

17.02.16
**Evgeni
Koroliov**
L'art de la fuga

15.03.16
**Sir John Eliot
Gardiner**
Passió segons sant Mateu

24.04.16
**Isabelle
Faust**
Sonates i partites

16.06.16
**William Christie &
Les Arts Florissants**
Missa en Si menor

Troba'ns a:

NODES

JOHN ELIOT GARDINER BACH DE PORTES ENDINS

Quan era un nen vaig convertir-me en un lector compulsiu de les aventures de Tintín. Al cap de moltes relectures, la curiositat s'anà adreçant cap a altres àmbits. En alguns àlbums es veia, vagament, el menjador del personatge. Però, com era la resta de la casa? El seu àmbit privat i íntim? Uns quants anys més tard aquella mateixa curiositat es va traslladar al món de Bach. Durant l'hivern del 1999 la sarabanda de la *Cinquena Suite per a violoncel*, que llavors tocava gairebé cada dia, va anar adquirint un to interrogatiu. Qui l'havia feta, aquella pregunta musical?

La sarabanda de Bach ens increpa sobre una qüestió que ens transcendeix, en un to greu i admonitori, mentre que el lluminós preludi en Sol major de la primera és alegrement assertiu. Llavors vaig llegir uns quants llibres sobre Bach. Em vaig assabentar de moltes coses, però no justament de la que volia: qui era aquell home que, més que commoure'm, gairebé em comocionava? Finalment, el meu bon amic Ramón Andrés me'n va donar la resposta i era un xic decebedora: "*La vida privada de Bach és i serà terra incògnita*".

El Bach de portes endins ja ens resulta inaccessible i, tret que no se n'arribi a descobrir material inèdit, els testimonis de què hem disposat sempre –des de Forkel fins al testimoni del seu fill, Carl Philipp Emmanuel– no aporten gaire cosa, a ban-

Tot i que el món privat de Bach és terra incògnita, existeixen elements que permeten explorar-lo. El director d'orquestra britànic John Eliot Gardiner ho ha fet en el seu monumental assaig sobre el Kantor de Leipzig, *Music in the castle of heaven*, publicat en castellà per Editorial Acantilado com *La música en el castillo del cielo* en traducció de Luis Gago, convertit en un dels llibres més venuts.

TEXT Ferran Sáez Mateu • FOTOGRAFIA Chris Christodoulou

da de llocs comuns i dades imprecises. *Pulvis et umbra*, i poca cosa més. Tot i això, ¿hi ha la possibilitat d'inferir raonablement alguna cosa, per petita que sigui, sobre aquest territori prohibit que és el món íntim de Bach? El monumental estudi de John Eliot Gardiner sobre el Kantor de l'església de Sant Tomàs de Leipzig convida a donar-hi una resposta positiva. Amb matisos, òbviament.

LES OMBRES DEL GENI

A mig camí entre una primmirada tesi doctoral i un assaig que va molt més enllà de la fraseologia musicològica habitual, el llibre de Gardiner il·lumina importants punts obscurs. Qui era, Bach? ¿Una barreja gairebé sobrehumana de místic i de matemàtic, o bé un adulator dels poderosos capficat en la seva posició social, irascible i busca-raons? Per separat, cap d'aquests dos extrems permeten entendre

res. Perquè resulta que l'autor de peces d'orfebreria encastades en imponents edificis musicals, com és el cas de l'"*Erbarme dich*" en el si de la *Passió segons Mateu*, era també, efectivament, un personatge contradictori i, en molts sentits, enervant.

El gran mèrit del text de Gardiner consisteix a trencar una mena de simetria irresistible en què, per exemple, la corpenedora cantata *Ich habe genug* s'associa al món públic de Bach –a l'església de Sant Tomàs–, mentre que les seves bregues amb altres músics

(verbals, però també físiques) se situen en un context privat on la cervesa i l'aiguardent mai no faltaven. El que explica magistralment Gardiner és que l'obra de Bach forma part de la seva vida pública, òbviament, però va ser creada en un context privat que era com era. Cap de les dues esferes, ni la pública ni la privada, s'ha de projectar mimèticament sobre l'altra. Això

**GARDINER
CONTRAPOSA ELS
ULLS SEVERS DE
BACH A LA SEVA
BOCA CARNOSA I
SENSUAL**

15 DE MARÇ
J. E. GARDINER
PASSIÓ SEGONS
SANT MATEU
DE BACH
AL PALAU

d'explicar intimitats i donar fe, impúdica-
ment, de determinats excessos és propi de
les estrelles del rock del segle XX, no pas
dels Kapellmeister del XVIII.

IMATGES DISTORSIONADES

Des del mateix moment de la seva mort, el
28 de juliol de 1750, relatada amb afegits
tronadets, ingènuament literaris, pel seu
deixeble Johann Cristoph Altnickol, fins a
l'esmentada anàlisi de Gardiner han pas-
sat 265 anys i moltíssimes coses. Com si es
tractés d'un llarg passadís ple de miralls
distorsionadors, Bach i la seva obra han
generat una successió bigarrada, i un punt
grotesca, d'imatges contradictòries: des
de l'ascètic místic luterà aliè a les coses
terrenals fins a l'il·lustrat quasi revolucio-
nari que van fomentar les autoritats cul-
turals de l'antiga República Democràtica
Alemanya (Leipzig va quedar al cantó co-
munista), passant pel compositor esotèric
que vertebrava cada compàs a partir d'obs-
curs criteris numerològics. Fins i tot els

nazis van provar de potinejar, val a dir que
sense gaire èxit, en la figura del Kantor
tractant-lo com el revers musical perfec-
te de l'*Entartete Kunst* o "art degenerat".
Això va passar la dècada del 1930; a la
dels setanta, en canvi, alguns musicòlegs
van decretar que entre el clavicèmbal de
Bach i el piano de Schönberg no hi havia
cap distància substantiva (aquest acudit,
de fet, encara dura).

La llista completa de les
imatges distorsionades de
Bach podria ser força més
llarga, però la deixem aquí
per centrar-nos en la figura
que dóna més joc i que, de
fet, permet fer aflorar més ex-
pressivament l'evolució de les
diferents imatges de Bach: la
del geni. A diferència del que
afirma el tòpic escolar, aque-
sta figura no és només romàn-
tica: ja està clarament present
en la noció renaixentista de

melancolia, per exemple, tot i que dibuixa-
da amb un altre llenguatge. L'any 1983, M.
A. Screech va publicar un assaig (*Montai-
gne and melancholy*) en què l'arqueologia de
la figura del geni arriba tot just a les arrels.

La *Passió segons sant Mateu* de Karajan
mostra un geni turmentat que en alguns
corals gairebé recorda Wagner; la de
Gardiner, en canvi, convida a la serenor
i s'apropa al consol íntim, al tacte proper
humà. Són dues maneres
ben diferents d'entendre una
mateixa obra, i també una
mateixa persona. En el seu
assaig, i a partir d'un dels
pocs retrats fidedignes del
compositor, Gardiner con-
traposa magistralment els
ulls del geni –severs, altius,
distants– a la boca de l'ho-
me –carnosa, sensual, àvida.
Una contradicció? Heus aquí
Bach de portes endins! 🎻

A black and white close-up portrait of Mark Padmore, a middle-aged man with a beard and mustache, looking slightly to the right. He is wearing a dark, textured sweater. The background is blurred.

4 D'ABRIL
EL CANT DEL CIGNE
DE SCHUBERT
AL PALAU DE
LA MÚSICA

15 DE MARÇ
PASSIÓ SEGONS
SANT MATEU
DE BACH
AL PALAU DE
LA MÚSICA

El tenor britànic
Mark Padmore es
defineix com un
“contador d’històries”.

PADMORE

EL TENOR BRITÀNIC, CONSIDERAT EL MILLOR EVANGELISTA DE LES PASSIONS DE JOHANN SEBASTIAN BACH I UN DELS CANTANTS DE LIED AMB MÉS PRESTIGI, SERÀ BEN AVIAT AL PALAU DE LA MÚSICA: EL PODREM SENTIR CANTANT L'EVANGELISTA DE LA PASSIÓ SEGONS SANT MATEU, SOTA LA DIRECCIÓ DE JOHN ELIOT GARDINER, I EN EL CICLE SCHWANENGESANG (EL CANT DEL CIGNE) DE FRANZ SCHUBERT.

TEXT Mercedes Conde Pons · FOTOGRAFIES Quim Roser

La relació iniciada l'any passat entre Mark Padmore i el Palau de la Música Catalana, amb la interpretació del cicle *Die schöne Müllerin* (La bella molinera), s'intensifica enguany amb dues col·laboracions del tenor en projectes ben diferents però que defineixen exactament la marca d'excel·lència musical que posseeix l'artista britànic. El cantant, que s'autodenomina un "contador d'històries", té com a màxima aconseguir que el públic visqui, amb ell, l'experiència de viatge interior que proposa en cada concert.

MERCEDES CONDE: Quines són les principals diferències entre el cicle *La bella molinera* i *El viatge d'hivern*?

MARK PADMORE: *La bella molinera* és una narració, amb un principi i un final. Un jove arriba casualment a un molí i s'enamora de la filla del moliner. Ella no n'està convençuda i, finalment, s'enamora del caçador. Aleshores el moliner s'entristeix molt i acaba suïcidant-se llançant-se al riu. El protagonista és un poeta, té molta imaginació i és molt susceptible d'imatges poètiques, però també és molt naïf, molt jove i té moments de gran felicitat en contraposició amb moments molt depriments. En totes aquestes cançons hom pot veure-hi Schubert, que tenia només 26 anys quan les va escriure. L'actitud del jove poeta és, de fet, l'actitud típica d'un jove que s'enamora per primer cop i els sentiments extrems del primer amor. En canvi, en *El viatge d'hivern* la història no té un sentit narratiu. Un només pot entendre una part de la història en les dues primeres cançons i se n'assabenta que un jove està enamorat d'una jove que el rebutja per anar-se'n amb un altre de més acabat i ell decideix començar un viatge. Aquest és el punt de partida del cicle. Però aquest viatge que emprèn el protagonista és semblant al que explica l'obra

"EL MÉS EMOCIONANT D'UN RECITAL DE LIED ES PODER VEURE LES CARES DEL PÚBLIC"

de Bertolt Brecht *Tot esperant Godot*. En realitat és un viatge de vida, a cap lloc concret. És un viatge brutal, sense confort, totalment despullat d'amabilitat i en el qual l'única realitat és la lluita contra la naturalesa: el fred, la neu, el gel, el vent... Fent una comparativa amb Shakespeare, *La bella molinera* podria ser *Hamlet* –la bogeria del jove– i en canvi *El viatge d'hivern* és com *El rei Lear*, en què apareix la lluita contra els elements: la tempesta, els paranyes que t'assalten de forma immediata i t'enfronten a la veritat. La meua experiència interpretant aquests cicles és que *La bella molinera* és trist i toca directament al cor, perquè el jove acaba suïcidant-se, mentre que *El viatge d'hivern* posa l'atenció sobre l'univers i el lloc de l'home davant d'aquest univers i, alhora, la seva llunyania de la societat "normal"... La música de cançons com "Lindenbaum" (El til·ler) està plena de nostàlgia i el viatger, en el fons, està en contra d'aquesta forma nostàlgica de veure la família feliç. *El viatge d'hivern* conté aquesta idea existencialista expressada per Jean-Paul Sartre de veure't a tu mateix de forma honesta, no com et diu la societat que ets sinó com tu vols ser. I crec que és sorprenent com Schubert és capaç d'expressar també això en música.

MC: La idea d'esdevenir un narrador, com és el cas de l'interpret de lied, és semblant al paper de narrador que suposa ser l'Evangelista de les Passions de J. S. Bach. Quines diferències troba entre un i altre narrador?

MP: Les diferències principals es troben en el text, en les paraules. La primera instrucció és treballar com comunicar el més clar possible allò que es vol dir, i això es fa mitjançant idees, no només a través de la bellesa de la veu. Si vols només bellesa vocal, vés a l'òpera a sentir *bel canto*, o Verdi i Puccini. Per a mi el més important, en ambdues Passions, són les idees. I el

que he anat aprenent més i més, sobretot després de la versió feta amb Peter Sellars i Simon Rattle, és que Bach és el nostre contemporani i hem d'entendre aquesta història des del nostre temps i en el nostre temps, i veure quin significat té per a nosaltres aquesta història en els nostres dies. En canvi, si un vol escoltar poesia posada en música, i música de cambra, crec que el *lieder* conté alguns dels fragments més meravellosos en aquest gènere, comparables a les *Sonates per a piano* de Beethoven. No és música fàcil, és música que demana concentració i que el públic estigui disposat a deixar-se emportar cap a l'univers suggerit pel compositor. Per a mi, el més emocionant d'un recital de lied és poder veure les cares del públic, perquè en una obra com *El viatge d'hivern*, que són 75 minuts seguits de música sense parar, davant del públic, és un tu a tu amb el públic, igualment com Schubert ofereix amb la seva música una relació de tu a tu. Crec que tot és una qüestió de comunicació, d'interpretar i transmetre l'obra d'una manera tan completa que la gent pugui establir la seva pròpia relació personal amb l'obra i començar a entendre-la millor.

MC: ¿La seva manera d'interpretar canvia en funció del públic, de la concentració del públic amb què es troba?

MP: Crec que cada concert és diferent. Tenim un problema amb els concerts, avui dia, especialment amb els solistes d'alguns instruments com el piano o el violí. Hi ha molt poc temps per assajar i aquests solis-

tes van d'orquestra en orquestra amb una versió ja feta del concert, que repeteixen allà on van en gira. Així no hi ha temps de discutir, de madurar, d'evolucionar en l'obra. Amb els *lieder* això és diferent. Jo he cantat moltes vegades aquests cicles i molt sovint amb el pianista Paul Lewis. Això ens ha donat molt de temps d'assaig, de preparació, de conversa... i constantment canviem i escoltem coses en funció del moment. Per tant, a cada sala de concerts on anem, la versió que oferim pot variar. I per a mi aquesta és la millor manera de fer un concert: posar atenció, ser viu en el present. És com quan vas avui dia a un museu i hi trobes moltíssima gent fent fotos dels quadres, cosa que fa que finalment

no vegin el quadre! La gent està perdent la capacitat de viure el present, en el moment, en relació amb un mateix. Quan un està de vacances, al camp, és fantàstic no haver d'estar pendent en tot moment del mòbil i, mentre camines, tot pren una altra dimensió.

MC: En aquesta direcció, què és el que intenta expressar quan interpreta l'*Evangelista de les Passions* de Bach?

MP: Les dues *Passions* de J. S. Bach, la de Joan i la de Mateu, són dues obres mestres i les he fet de diferents maneres, una de les quals en versió semiescenificada amb la Filharmònica de Berlín, sota la direcció de Simon Rattle, en la versió de Peter Sellars

MÉS ENLLÀ DE LA INTERPRETACIÓ HISTORICISTA

♦ Mark Padmore té una àmplia discografia de *lieder*, des de Beethoven i Mozart amb *fortepiano* (al costat de Kristian Bezuidenhout) a Schubert amb acompanyament de piano (Paul Lewis) per al segell Harmonia Mundi; però també cantates de Bach i oratoris amb grups i directors de prestigi especialistes en interpretació amb criteris històrics.

♦ Padmore va créixer amb aquest corrent i va començar la seva trajectòria professional en el moment més àlgid –eren els primers anys de Hoogwood, Gardiner, Pinnock, Norrington, Brügggen, Jacobs, Herreweghe– d'aquest moviment “historicista”.

♦ Tanmateix, Padmore creu que ara això ja no esdevé novetat i no té tant d'interès com aleshores i que l'interès cal posar-lo en què, avui dia, podem dir amb aquesta música a la gent dels nostres dies. “Podem intentar reproduir com sonava aquesta música en època de Bach, però això no és el més important. Bach és molt més que això, ens parla de maneres molt diferents. Avui dia cal anar més a fons amb la seva música, perquè si no no aconseguirem acostar la gent dels nostres dies a aquesta música.”

que ja he esmentat abans. Aquesta versió permet al públic reviuire la *Passió*, perquè –en el cas de la *Passió segons sant Mateu*– l'Evangelista reviu la passió de Crist mentre l'explica. Cada línia que diu està dirigida a recrear com devia sentir-se el seu amic Jesús en ser arrestat, en ser torturat, en ser crucificat, humiliat... I com que ho recorda amb tanta intensitat, és capaç de sentir-ho al seu cos: els cops, el dolor... I la idea és que el públic també ho rebi amb claredat. Recordo una ressenya al diari «The New Yorker» d'Alex Ross que va dir que una de les coses que més el van impactar és que al llarg de tota la *Passió* va estar tota l'estona «escoltant». I cal entendre «escoltar» des d'una audició atenta, concentrada, que cal traslladar al públic. Actualment, quan interpreto l'Evangelista, fins i tot en versions només concertants, sempre intento transmetre això, i utilitzar tots els mitjans que posa a l'abast Bach en la seva genial obra per acostar el públic cap a l'experiència. Resulta impressionant com Bach, amb una música tan senzilla aparentment, és capaç de transmetre d'una manera tan clarificadora un sentiment, i fer-te'l sentir fins i tot físicament.

MC: ¿Hi ha un abans i un després en la manera d'entendre l'Evangelista després de les produccions fetes amb Sellars?

MP: He fet les *Passions* amb múltiples directors i fins i tot amb mi mateix de director, i crec que en cada trobada amb altres músics n'he après coses diferents. També crec que

aquest aprenentatge no s'atura. Enguany faig la *Passió segons sant Mateu* amb John Eliot Gardiner –que es veurà a Barcelona el proper 15 de març al Palau de la Música Catalana– i estic segur que això també serà un gran viatge, perquè ell coneix molt bé la música de Bach, n'ha dirigit pràcticament tota l'obra religiosa. Jo no porto una interpretació prefabricada. El que pretenc, sempre, és crear quelcom conjuntament que sigui nou. Cada cop és un procés més i més interessant, perquè un acumula més elements i més ingredients per crear quelcom de nou per primer cop.

MC: La seva carrera indica una certa especialització en l'àmbit de l'oratori i el lied. ¿Va ser una elecció personal?

MP: Jo he fet molt poques eleccions en la meua vida. Intento fer el que he de fer i fer-ho el millor possible. De fet, jo no he programat gairebé res en la meua vida professional. També és cert que la meua veu no és una veu veritablement operística i jo no estic massa interessat en la veu com a instrument. De fet, jo hauria estat molt feliç esdevenint actor. Estimo la música i el que et pot arribar a dir, però m'agrada encara més en format de cambra. Per a mi, la millor combinació és la música de cambra més la poesia. I això es troba, sobretot, en el gènere liederístic. Crec que això també és així per com està organitzat el meu cervell... i també és cert que tinc una veu molt clara, molt neta, que permet que s'entengui molt bé el text. Jo puc gaudir molt cantant notes agudes en un teatre

d'òpera, però encara gaudeixo més amb la intimitat que es crea dient el text d'una cançó mentre canto.

MC: La seva veu funciona molt bé amb el repertori operístic de Britten també. Ja ha fet *Billy Budd* –capità Vere– i *Peter Grimes*...

MP: He fet *Peter Grimes* en versió de concert, en vaig gaudir molt i m'agradaria fer-lo en un futur. Però en un teatre d'òpera hi ha realment pocs papers que m'agradaria fer, i potser Peter Grimes és un d'aquests pocs. També m'agradaria afegir-hi Aschenbach, de *Death in Venice*, i el ja esmentat capità Vere. L'estiu passat vaig estrenar dues noves òperes de Harrison Birtwistle i David Harsent, *The corridor* i *The cure*, al Festival d'Aldeburgh i faré *Written on skin* de George Benjamin quan es reposi al Covent Garden de Londres el 2017. Cada cop m'interessa més el llenguatge musical contemporani.

MC: Abans ha esmentat el seu desig de ser actor, en unes altres circumstàncies. ¿S'ho ha plantejat seriosament?

MP: L'ofici d'actor és un ofici molt seriós i les meves habilitats en realitat tenen més a veure amb com fer servir la música com a transmissor d'emocions i missatges. Crec que treure la música del mig em deixaria molt exposat i no sé si seria un bon actor. Qui sap? Si algun dia perdo la veu o deixo de poder cantar en condicions, potser m'ho plantejaré. Ara per ara, afortunadament, estic molt enfeinat. ➤

DOSSIER

100

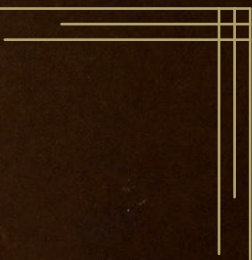
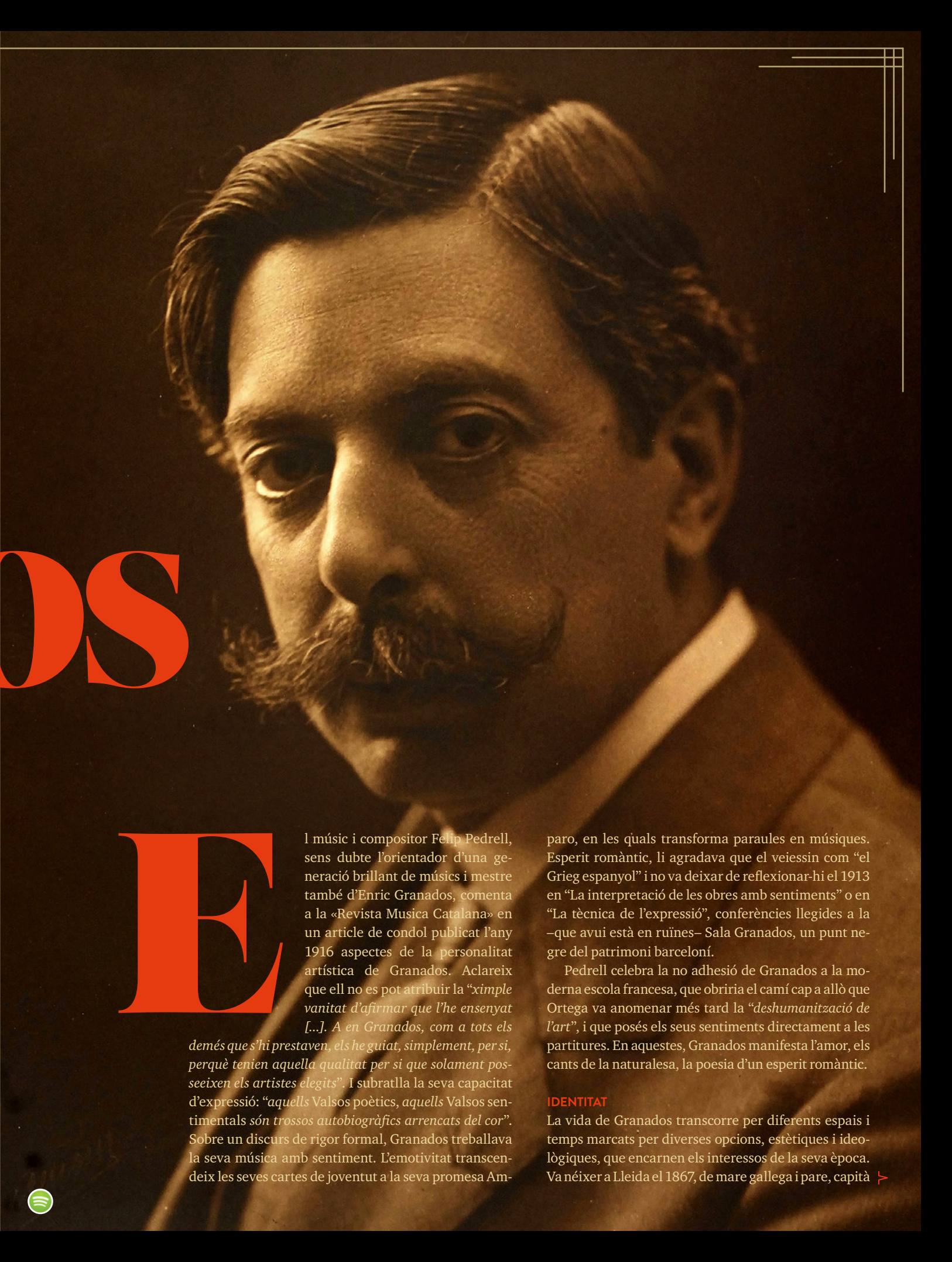
CENTENARI
DE LA MORT

D'ENRIC GRANADOS

(1867-1916)

L'any 2016 és l'Any Granados. Amb motiu dels cent anys de la seva mort es celebra la genialitat d'aquest artista. La seva música és una síntesi del Modernisme. Com Santiago Rusiñol o Isaac Albéniz, el compositor català participa de les variables més importants del seu temps i en la seva obra magna, *Goyescas* per a piano, recull totes les ambicions d'aquest moviment molt relacionat amb l'espai europeu.

TEXT Jorge de Persia

OS

E

l músic i compositor Felip Pedrell, sens dubte l'orientador d'una generació brillant de músics i mestre també d'Enric Granados, comenta a la «Revista Musica Catalana» en un article de condol publicat l'any 1916 aspectes de la personalitat artística de Granados. Aclareix que ell no es pot atribuir la *“ximple vanitat d'afirmar que l'he ensenyat [...]”*. A en Granados, com a tots els

demés que s'hi prestaven, els he guiat, simplement, per si, perquè tenien aquella qualitat per si que solament posseeixen els artistes elegits”. I subratlla la seva capacitat d'expressió: *“aquells Valsos poètics, aquells Valsos sentimentals són trossos autobiogràfics arrencats del cor”*. Sobre un discurs de rigor formal, Granados treballava la seva música amb sentiment. L'emotivitat transcendeix les seves cartes de joventut a la seva promesa Am-

paro, en les quals transforma paraules en músiques. Esperit romàntic, li agradava que el veiessin com “el Grieg espanyol” i no va deixar de reflexionar-hi el 1913 en “La interpretació de les obres amb sentiments” o en “La tècnica de l'expressió”, conferències llegides a la –que avui està en ruïnes– Sala Granados, un punt negre del patrimoni barceloní.

Pedrell celebra la no adhesió de Granados a la moderna escola francesa, que obriria el camí cap a allò que Ortega va anomenar més tard la *“deshumanització de l'art”*, i que posés els seus sentiments directament a les partitures. En aquestes, Granados manifesta l'amor, els cants de la naturalesa, la poesia d'un esperit romàntic.

IDENTITAT

La vida de Granados transcorre per diferents espais i temps marcats per diverses opcions, estètiques i ideològiques, que encarnen els interessos de la seva època. Va néixer a Lleida el 1867, de mare gallega i pare, capità ➤

A l'esquerra, una fotografia d'Enric Granados cedida pel Centre de Documentació de l'Orfeó Català.

de l'exèrcit, nascut a la Cuba espanyola. Joaquim Salvat, en unes notes escrites el 1916, assenyala *"l'absència de l'esperit català que notem en quasi totes les composicions del plorat mestre"*. Una opinió que li havia causat disgustos i menyspreus, segons el mateix Granados, que es considerava tan català com el que més.

Un fals problema..., com si la identitat o la pertinença es donessin en funció de la superfície d'una música o d'un cognom, i no pel compromís amb una cultura i la seva gent, i la profunditat d'un llenguatge. És igual una melodia local de superfície i un acompanyament; importa la textura del discurs sonor. I en això, Granados va ser un renovador modernista, i aquesta va ser la seva gran aportació a Catalunya i al món. La resta és mer oportunisme localista.

El mateix va succeir-li a Amadeu Vives. Però, a diferència del seu amic, el pas de Granados pel món de la sarsuela que triomfava a Madrid va ser efímer, igual que el d'Albéniz o el de Falla.

L'ESPAI PARISENC

Granados i Viñes van a París el 1887 i s'hi afegeix aviat Joaquim Malats, per estudiar a la classe de Charles W. de Bériot, a la qual participava Maurice Ravel, entre d'altres. Temps de gran il·lusió en què inundaven de música l'Hotel de Cologne et d'Espagne on s'allotjaven. Encara era present a París un "espanyolisme" musical paisatgista que es va imposar en la música a partir de Bizet, Sarasate, Saint-Saëns, Laló i Chabrier, entre d'altres. En un altre corrent, el conservador Vincent d'Indy crea el 1894 l'Schola Cantorum, admiradora de César Franck; allà estudien Usandizaga, Turina i Guridi; i amb més sensibilitat i en una perspectiva més íntima, Granados s'interessa per la música de Gabriel Fauré i d'Ernest Chausson, que va morir jove el 1899.

A començament del segle XX sorgeixen Dukas, Debussy –que dialoga amb el piano d'Albéniz– o Ravel, en una perspectiva renovadora que els allunya del paisatge per entrar al terreny de l'evocació i la impressió. I Viñes serà el gran pianista d'aquestes avantguardes.

Granados torna aviat a casa sense adscriure's a cap d'aquestes tendències.

Quan torna a Barcelona per circumstàncies econòmiques i certa convicció, dedica temps a l'ensenyament amb alumnes particulars, i la societat l'emperra. Apareixen en escena els mecenes. El Sr. Eduardo Conde, propietari dels famosos magatzems El Siglo, ja l'havia ajudat en la seva molt jove experiència parisenca, i ara ho farà per establir el 1891 la seva Acadèmia Granados, situada originalment al carrer de Fontanella, 14.

Aquesta comprensió no era casual. Barcelona disposava d'una societat que valorava la música i que fins i tot feia música en família; era el cas dels Güell, o la de l'ebenista Francesc Vidal, les tres filles del qual feien trio de violí, violoncel i piano, amb mestres com Granados o Casals que anaven al domicili familiar. Més proper a Granados, el Dr. Salvador Andreu, conegut farmacèutic amant de les arts, fins i tot participava en les seves sessions casolanes, o en les estiuenques que s'organitzaven a Puigcerdà. Nombroses cases ostentaven símbols que certificaven la seva afició musical i alhora reunien artistes. Notori va ser el saló del poeta, escriptor, "cançonero", dibuixant i "jardiner" Apel·les Mestres a la seva casa del passatge de Permanyer, lloc habitual de visites de Granados i de Ramon Casas. Allà també hi vivia el pianista Vidiella, i no gaire lluny l'altre malaguanyat, Joaquim Malats.

La relació Barcelona-París s'aprofundeix. Rusiñol i Casas i altres destacats artistes s'instal·len a París en

MALEÏT PAÍS!

El 1914 la Gran Guerra comença a assotar Europa. El govern del comte de Romanones sostindrà la "neutralitat" espanyola. A Madrid es manifesten veus aliadòfiles que donen suport a la França agredida per Alemanya, una perspectiva dominant a la Mancomunitat de Catalunya. La tensió culmina en arribar la notícia de la mort de Granados arran d'un torpede que destrueix parcialment el vaixell en què tornava a Barcelona. Lluís Bagaria dibuixa la portada de la revista «España», que dirigeix Ortega y Gasset, on es veuen Beethoven i Wagner, que es lamenta del seu país, rebent al cel el Granados assassinat.

24 DE MARÇ
JOSÉ MENOR
INTERPRETA
GOYESCAS AL
CARNEGIE HALL
DE NOVA
YORK

el canvi del segle, promouen la figura d'Erik Satie, i en tornar descobreixen Sitges. El Cau Ferrat esdevé el temple dels modernistes i les seves sessions musicals compten especialment amb Granados, al costat de Morera i músics belgues i francesos com Crickboom, Chausson, Vieuxtemps i altres que desenvolupen gran activitat a Barcelona, de la qual participen Granados i Casals.

Wagner començava a ser bandera de modernitat. Beethoven presidia l'escenari del Palau amb Clavé. Els nutrients del Modernisme van més enllà, procedents de l'eix Barcelona-París-Brussel·les. Però a més de la presència de música i músics belgues i francesos que s'instal·len a la ciutat i l'afició per la música de César Franck, hi ha una atractiva producció musical local. Enric Morera, Joan Gay, Jaume Pahissa, Amadeu Vives, i d'altres, articulen propostes instrumentals, en la cançó, en el teatre musical, de fort accent català, no només en l'idioma.

I notòria és la transversalitat en l'expressió artística de l'època: pintors, músics, escriptors, coincideixen en projectes comuns en funció de conviccions estètiques en el Teatre Íntim d'Adrià Gual, i en petites peces del teatre líric català en què col·laboren Morera, Rusiñol, Apel·les Mestres, Granados, Joan Gay o Guimerà. El mateix Granados acudeix al taller de Miralles i pinta. El banquer Arnús construeix el Teatre Líric de l'Eixample. Ja havia sorgit l'Orfeo Català i altres corals com Catalunya Nova, i poc després es construeix el Palau de la Música.

L'UNIVERS GRANADOS

Granados va participar activament dels eixos mífics de l'època: el París centre del món musical; la distància amb el paisatgisme casticista; el recurs miticoromàntic de Granada (en Granados traslladat al món goyesco); l'admiració per Grieg; el discurs musical poètic, i no descriptiu; la fidelitat a la font popular de l'ambient harmònic de la qual –com diu Pedrell– prenia Granados les essències sense necessitat d'imitar.

Manuel de Falla beu de les mateixes fonts modernistes i la seva obra es connecta amb l'etapa posterior que mira a la modernitat. En l'univers de Granados s'assenyala sempre l'obra pianística de Schumann. Cert, sens dubte, però Chopin és una de les seves essències més significatives. Ben aconsellat per Pedrell, Granados estudia Scarlatti, a qui succeí en la tradició ja romàntica madrilenya la figura de Goya. I és Pedrell qui ens certifica la forta impressió que va viure Granados després de sentir en un concert música de Morales, Victoria i Guerrero: *"mai no he presenciat semblant transformació ni tan sobtada, que es significà en un ordre de pràctiques docents de polifonia!"*

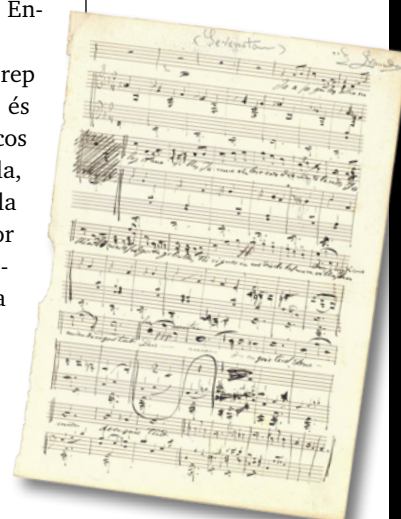
LA GUITARRA I EL PIANO

Granados acudeix a la font popular que es manifestarà en la cançó en diverses formes, com a gènere de saló i de concert, i al piano, que és gran símbol de la burgesia. S'endinsa en la música de cambra, una altra de les ensenyes del Modernisme que, a més de projectar-se al concert, també ho fa al més íntim saló familiar.

En aquells temps del casticisme *versus* modernisme, la música disposava d'un univers simbòlic que no es corresponia amb la realitat: la guitarra era font d'inspiració, però alhora marginada; ni Albéniz ni Granados van escriure-hi, i Falla no ho va fer fins al 1920. El piano regnava, i hi ha una història que se sintetitza ni més ni menys que en aquestes tres figures, tant per les seves aportacions a la tècnica, com al color i a la manera d'elaborar un discurs musical, que és el més complex de discernir. I un dels punts forts en les característiques estètiques del Modernisme musical, és sens dubte aquesta generació pianística que va tenir com a referència a Barcelona el gran mestre Joan Baptista Pujol. Amb ell van estudiar Granados, Joaquim Malats i Carles G. Vidiella, morts prematurament, i Ricard Viñes. I amb Vidiella, Enric Montoriol i Joaquín Nin, entre d'altres.

Quan Granados presenta *Goyescas* a París i rep homenatges de gran reconeixement el 1914, és quan la crítica al casticisme d'Unamuno pren cos en les idees d'Ortega y Gasset i de Manuel de Falla, que puntualitzen la diferència entre el valor de la tradició per construir el futur i el pes conservador del tradicionalisme. El Modernisme s'havia diferenciat del casticisme imperant en la paisatgista sarsuela madrilenya, precisament per saber estructurar un llenguatge musical que es reconeixia en l'essència més que no pas en la superfície; en la idea més que no pas en la forma. ♪

Partitures
manuscrites d'Enric
Granados que
guarda el Centre
Documental de
l'Acadèmia Marshall
(CEDAM).

A sepia-toned portrait of Enric Granados, a man with a mustache, resting his chin on his hand. The image is the background for the entire page.

Enric Granados

PIANIS

**ROMÀNTIC
I MODERNISTA**

13 DE FEBRER
FOLLET
A L'AUDITORI
ENRIC GRANADOS
DE LLEIDA

**L'Any Granados, ple de celebracions i d'actes
especials, porta a descobrir l'obra que ha quedat
a l'ombra de Goyescas i a reivindicar tota la
dimensió musical d'aquest artista ple de matisos,
un mestre del llenguatge dels sentiments.**

TEXT Mònica Pagès i Santacana

STA

Diu que Enric Granados, quan veia una noia bonica, s'asseia al piano i la descrivia amb el so. Per a ell, la música era això: el llenguatge dels sentiments. Un traç melòdic i una paleta d'harmonies que podia combinar lliurement i que fluïa guiata per l'emoció que li havia provocat la impressió d'una imatge, la lectura d'un poema o la llum d'un capvespre. La música de Granados, com la de molts compositors de la seva generació, tenia una naturalesa pictòrica, i com a pictòrica entenem la capacitat de traduir les imatges en sons i de fer que aquests sons es transformin a la vegada en imatges per a l'oient. Per això no és gens estrany que fos l'obra d'un pintor, Francisco de Goya, el que inspirés la seva obra mestra, *Goyescas*.

INTÈRPRET I ALHORA CREADOR

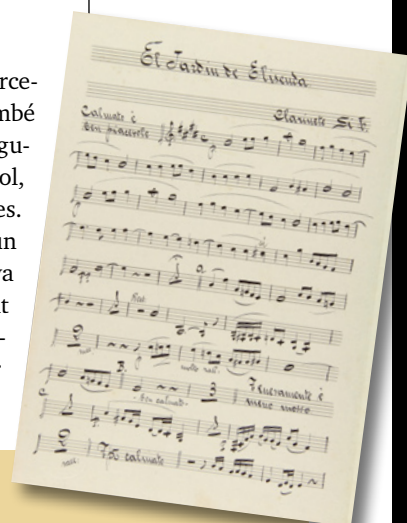
Enric Granados era pianista i compositor, i una cosa no es pot desvincular de l'altra. Era intèrpret i alhora creador i això feia que el seu domini de la música estigués fonamentat en el mecanisme i en la sonoritat d'aquest instrument. La seva vocació musical neix en la seva infantesa, quan sentia tocar la banda militar del regiment que capitanejava el seu pare, d'origen cubà, Calixto Granados, que va ser destinat tres anys a Lleida, moment que va coincidir amb el naixement d'aquest músic el 27 de juliol de 1867. Després d'anar a Tenerife, els Granados es van establir a Barcelona, per lluitar a les guerres carlines del 1873. Va ser precisament un dels soldats, José Junquera, que tocava la flauta, qui va captar la seva oïda predisposada per a la música i que el va conduir fins al seu primer professor, Francesc Xavier Jurnet, a l'Escolania de la Mercè de Barcelona. Segons la biografia escrita pel musicòleg nord-americà Walter Clark (*Enrique Granados, poet of the piano*, Oxford University Press, 2006), Granados va aprendre de tocar el piano amb aquest professor fins als tretze anys, fins que algú va recomanar a la

seva mare que el portés al mestre Joan Baptista Pujol, deixeble de Pere Tintorer, de l'escola de Liszt, i el primer espanyol que va poder entrar al Conservatori de París i formar tota una generació daurada de pianistes catalans, encapçalats per Albéniz i que, a més de Granados, comptava amb altres grans noms, com Ricard Viñes, Joaquim Malats o Carles Vidiella. El 1887, per recomanació del mateix Pujol i gràcies a una beca de l'empresari Eduardo Conde, Granados va poder anar a París per estudiar amb Charles de Bériot, professor del conservatori, fill del cèlebre violinista i compositor i de la reconeguda soprano Maria Malibran. Granados va compartir dos anys a París amb el seu amic i compatriota lleidatà Ricard Viñes, que encara era un adolescent i que havia estat becat per l'Escola Municipal de Música de Barcelona. També es va relacionar amb el pintor Francesc Miralles, que li va fer un retrat que actualment forma part del fons Granados que conserva el Museu de la Música.

EL GRIEG ESPANYOL

Enric Granados va fer el seu primer concert a Barcelona el 20 d'abril de 1890. En aquell moment també es va presentar com a compositor interpretant algunes de les seves danses espanyoles per a piano sol, que més tard editaria en un recull de dotze peces. Granados s'havia de guanyar la vida tocant en un cafè i donant classes, i així va desenvolupar la seva gran capacitat improvisadora i va acabar fundant la seva pròpia acadèmia. El mestre que es va ocupar de formar l'instint creatiu de Granados va ser

Primera pàgina del manuscrit de copista d'*El jardí d'Elisenda* que guarda el Museu de la Música.

FOLLET, L'APORTACIÓ DE GRANADOS AL TEATRE LÍRIC CATALÀ

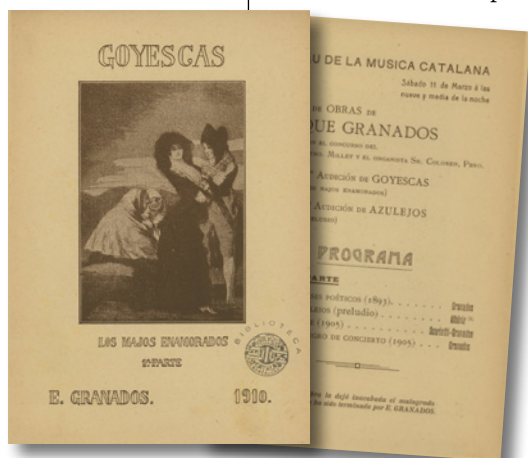
- ♦ Enric Granados va escriure *Follet* entre el 1901 i el 1903, any en què la va estrenar al Liceu el 4 d'abril.
- ♦ Es tracta d'un drama líric creat per al Teatre Líric Català, amb text del gran artista polifacètic del Modernisme Apel·les Mestres, que s'inspira en un conte tradicional de la Bretanya amb reminiscències wagnerianes, pròpies del Modernisme, que tracta d'un jove trobador enamorat de Nadala i condemnat a l'autodestrucció per amor.
- ♦ Va ser creada per formar part de la temporada del Teatre Líric, l'alternativa catalana a la sarsuela, que es feia al Teatre Tivoli o formava part dels espectacles Grané, en col·laboració amb altres músics, com Isaac Albéniz i Enric Morera.
- ♦ El Granados modernista és la cara més desconeguda d'aquest compositor, que des del franquisme només s'ha associat al nacionalisme espanyol. *Follet* es podrà sentir per primera vegada a l'Auditori de Lleida el 13 de febrer, tot i que malauradament serà l'única representació que hi ha prevista durant aquest centenari.

CALENDARI DE CELEBRACIONS

En el marc del centenari de la mort d'Enric Granados s'han organitzat diferents esdeveniments durant tot l'any 2016, dels quals el tret de sortida oficial serà un concert del pianista José Menor el 28 de gener a l'Auditori Enric Granados de Lleida, amb les *Goyescas*.

- ♦ **13 de febrer.** *Follet*. Auditori Enric Granados de Lleida. Més informació: <http://goo.gl/NOQs2A>
 - ♦ **Març.** Durant el Concurs Maria Canals es posarà un piano al carrer d'Enric Granados de Barcelona perquè qui vulgui pugui anar-hi a tocar obres del compositor.
 - ♦ **24 de març** (dia en què es compleixen exactament els 100 anys de la mort). José Menor. *Goyescas*. Carnegie Hall de Nova York. I també Festival de Pasqua de Cervera. Marató Granados.
 - ♦ **3 d'abril.** *El cant de les estrelles* s'interpretarà al Palau de la Música en el marc d'un concert del Projecte Xarxa Coral. Més informació: <http://goo.gl/sSWELA>
 - ♦ **22 d'abril.** De la Renaixença al Noucentisme. Música i poesia entorn de Granados. Marta Mathéu, soprano; Albert Guinovart, piano. Fundació March.
 - ♦ **23 de maig.** Concert de Benjamin Grosvenor (piano) al Palau, amb obres de Granados, Mendelssohn, Chopin, Liszt i Ravel. Més informació: <http://goo.gl/1qdD5N>
 - ♦ A més, durant l'any 2016 es publicarà la traducció de la biografia de Granados de Walter Clarke.
 - ♦ Més endavant, les commemoracions implicaran també altres edicions de llibres, conferències, una exposició sobre Granados, etc.
- La commemoració s'estendrà també al llarg de l'any 2017, ja que llavors se celebrarà el 150è aniversari del seu naixement.

Programa de la primera audició de *Goyescas*.

Felip Pedrell, el reconegut pare del nacionalisme musical al nostre país, que en una ocasió va dir sobre ell que: *“Posseïa una capacitat d'assimilació tan portentosa que no tenia necessitat de consolidar-la obrint i estudiant llibres, ni tractats, ni fixar-se en corrents de sistemes o tendències. N'hi havia prou de posar-li davant dels ulls qualsevol document musical per assimilar-lo amb aquella facultat extraordinària, i*

així van néixer aquelles florescències musicals que brotaven de sobte de l'ambient d'una regió espanyola, fos el que fos; aquelles Murcianes, aquelles Valencianes, aquells Valsos poètics, aquells Valsos sentimentals, que, més que assimilacions, es diria que eren trossos autobiogràfics arrencats del cor.”

Amb aquesta facilitat d'assimilació, Granados va anar

concebut al llarg de la seva vida, des dels vint-i-pocs anys fins a la seva mort sobtada, als quaranta-nou, un estil musical basat en tres estètiques que podem reconèixer amb el seu segell. D'una banda, l'assimilació dels teclistes hispànics dels segles XVII i XVIII, amb Domenico Scarlatti al capdavant, del qual Granados va transcriure al piano les *Sonates per a clave*. El clavicèmbal d'Scarlatti va donar a Granados uns recursos ornamentals i una pulsació d'alta precisió i refinament que trobem constantment en el seu piano, especialment en la seva obra mestra, *Goyescas*, inspirada precisament en aquell Madrid del Barroc tardà i del primer Classicisme a la Península.

L'altra assimilació que va fer Granados per donar el fruit exquisit de la seva obra va ser l'esperit romàntic centreeuropeu, especialment representat per Robert Schumann, la quinta essència de l'esplendor pianístic del segle XIX a Alemanya. I al costat de la imaginació de Schumann, hi va trobar el virtuosisme de Liszt i la poètica de Chopin. Tots ells referents que també havia assimilats en el seu repertori com a pianista. Granados va ser el primer a interpretar al nostre país el *Concert per a piano i orquestra* d'Edvard Grieg –per això se l'havia anomenat “*el Grieg espanyol*”– i va reorquestrar el primer moviment del *Concert núm. 2, op. 21* de Chopin. El seu caràcter més romàntic va quedar reflectit en obres com l'*Allegro de concierto*, als *Valsos poètics* o a les *Escenes romàntiques*.

UNA ALQUÍMIA GENIAL

Granados va conjugar aquestes dues fonts estètiques de la música i les va entrellagar amb la seva època, la de l'art nou, la del Modernisme, que a Barcelona es va expressar amb una força que va produir la genialitat de Gaudí. El simbolisme, les muses, els cops de fuet, l'arquitectura nòrdica, el trencadís, les boires boscanes, els follets de bosc, les ondines, el perfum intens del wagnerisme... L'estètica que va marcar Granados i la seva generació era tot allò que encara contemplem amb delit i veneració en la pintura, en l'arquitectura i en les arts decoratives, amb exemples que ja són patrimoni de la humanitat com el Palau de la Música Catalana, obra de Domènech i Montaner.

Amb cadascun d'aquests tres corrents estètics que conflueixen en la seva llibertat artística, Granados en va fer una alquímia prodigiosa que es destil·la obra rere obra fins a produir un catàleg que arriba als dos-cents títols. Ho feia amb l'essència del seu piano, en obres menys interpretades com *Bocetos*, el *Libro de las horas* o *Cuentos de juventud*; fins i tot en l'obra pòstuma del seu amic Isaac Albéniz, *Azulejos*, que Granados va completar. Ho feia amb la música de cambra, en la *Romanza*, en el *Quintet amb piano*, en el *Trio* o en la *Sonata per a violí i piano*. Ho feia amb la veu, en les seves *Tonadillas* o en les *Canciones amorosas*. Ho feia amb l'orquestra, en la *Suite Elisenda*, en *Dante*, en el popular *Intermezzo*, en *La nit del mort*, en *La llegenda de la fada* o en *La danza de los ojos verdes*, la integral

de les quals ha estat revisada per Douglas Riva i enregistrada per Naxos amb l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, sota la direcció de Pablo González. Ho feia amb l'òpera, en *María del Carmen* o en la versió operística de *Goyescas*, i en les que va compondre per al Teatre Líric Català, amb textos d'Apel·les Mestres, com *Follet*, *Picarol*, *Liliana*, *Gaziel* o *Petrarca*. És el Granados modernista que encara tenim ocult i que tot just es comença a recuperar amb l'edició de *Follet* per Walter Clark i Tritó. I ho feia en obres tan singulars com *El cant de les estrelles*, l'obra per a piano, cor i orgue que va dedicar a l'Orfeó Català, que va interpretar ell mateix la nit que va estrenar les *Goyescas* o *Los majos enamorados* a l'escenari del Palau, l'11 de març de 1911.

Enric Granados és l'exemple d'una llibertat creativa inclassificable, un compositor que, precisament perquè es nodreix de molts estils i èpoques, dona una obra fora del temps, que només pot ser definida per la seva personalitat i per l'interpret que sàpiga transmetre-la, com ho va saber fer magistralment la gran Alícia de Larrocha. Un compositor català i universal que, cent anys després, continua més enllà d'un temps i d'un espai, en l'eternitat de l'esperit fet música. ▮

Granados amb Pau Casals.
A sota, unes partitures manuscrites de Granados que són a l'Acadèmia Marshall (CEDAM).

6è festival de pasqua de cervera

música clàssica catalana
17 al 26 març 2016

Cobla 2.0
La Companyia Musical
Daniel Ligorio
Trio Pedrell
Ofèlia Sala
Jordi Camell
Joan Margarit
Josep M. Guix

Bernat Vivancos
Xavier Pagès-Corella
Albert Guinovart
Albert Carbonell
Cum Cantico
Pau Figueres
Carles Margarit
Orquestra Simfònica
Julià Carbonell de les
Terres de Lleida

Ignasi Cambra
Sul tasto sextet
Ramon Andreu
Cosmos Quartet
Clara del Ruste
Emili Brugalla
Arnau Tordera
Jordi Domènech
Orquestra Terrassa 48

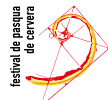
www.festivaldepasqua.cat

Per Pasqua, Cervera Sona!

Organitza:

Amb el suport de:

Mitjans col·laboradors:

DANSA

DEL 31
DE MARÇ
AL 3 D'ABRIL
A OLOT

EL SISMÒGRAF

VOLCÀ DE DANSA EN ACTIU

El festival de dansa d'Olot entra en activitat del 31 de març al 3 d'abril. Les ones sísmiques detecten erupcions de moviment que tant poden sorgir del jazz com de l'astrofísica.

TEXT Clàudia Brufau

Enmig de terres volcàniques i amb el lema “*El festival que detecta el moviment*”, el Sismògraf va néixer el 2009 com a cicle d'espectacles itinerants de dansa. Des de l'edició del 2015, la capital de la Garrotxa es converteix en l'epicentre del moviment a Catalunya i el transforma en el festival estratègic, és a dir, el mercat de la dansa *made in Catalonia*.

Més enllà de les etiquetes, aquest festival acull diferents visions de la creació contemporània. “*La creació actual està tendint cap a un desdibuixament de les fronteres entre el que tradicionalment hem considerat gèneres. Però com a Sismògraf posem el moviment com a eix vertebrador del festival*”, m'explica Tena Busquets, la programadora del festival, quan li pregunto pel panorama de la dansa contemporània. Les fronteres que es travessen poden ser entre disciplines artístiques, com la dansa, la música o el teatre, o fins i tot de les ciències o la tecnologia. ➤

En l'edició d'aquest any, el Moviment Lantana presentarà un nou muntatge. També ho farà la coreògrafa Inés Boza junt amb la compositora Giulia Valle, que preparen *Bailamos*.

La trobada entre la dansa i la música no és un territori verge. Però en cada projecte es descobreixen nous processos alquímics, com és el cas de l'espectacle de la coreògrafa Inés Boza i la contrabaixista i compositora de jazz Giulia Valle. Idees i reflexions en eferlescència, les frases les comença una i les acaba l'altra. Conversar amb Boza i Valle és presenciar una simbiosi artística en progrés. Les dues artistes es coneixen des de fa relativament poc. Va ser en un concert a la sala Art'e on la coreògrafa va sentir per primera vegada tocar la contrabaixista: *"Quan vaig sentir Libera –el grup de jazz de Valle– veia escenes d'una pel·lícula, música que demanava contar històries."*

Tant l'una com l'altra tenen una trajectòria consolidada. Inés Boza –cofundadora de SenZaTemPo– és una de les pioneres de la dansa teatre i l'adaptació d'espectacles en espais públics a Catalunya. És una observadora de la quotidianitat, de la qual roba la gestualitat, tot traslladant-la damunt l'escenari. Giulia Valle és dels músics de jazz del país amb més projecció internacional. Versàtil, tant pot beure del folklore com de la música psicodèlica, el seu projecte musical *Libera* crea universos sonors jugant amb llindars estilístics. ➤

El Sismògraf porta la dansa al carrer i "l'espai on transcorren els espectacles és tan rellevant com el moviment mateix", diu la seva programadora Tena Busquets.

UNA MIRADA AL PAISATGE DE LA GARROTXA

♦ Un festival internacional de dansa a Olot? La programadora del Sismògraf, Tena Busquets, posa en antecedents: "A Olot sempre s'ha programat dansa i al voltant del Dia Internacional de la Dansa –el 29 d'abril– cada vegada teníem més públic i fins i tot programadors internacionals."

♦ Aquest èxit progressiu segurament ve donat pel tret distintiu que ella recalca: "És una mirada des d'Olot al paisatge que l'envolta, per això cada any hi ha una proposta que està fortament vinculada amb l'entorn."

♦ L'espai on transcorren els espectacles és tan rellevant com el moviment mateix, o com diu Busquets, "l'art de presentar l'art, pensar com el presentem per tal que el públic tingui una experiència bonica".

♦ Al Sismògraf, entre altres espectacles, s'estrenen els nous treballs d'artistes com Ernest Collado, Lali Ayguadé i XeviXaviXou.

♦ El festival, que aposta per la dansa feta a Catalunya, també aposta per companyies internacionals com la danesa Hello!Earth, que enguany ens convidarà a una intervenció en el paisatge amb l'espectacle *Life in the universe*, que tindrà lloc el cap de setmana.

♦ Un altre ingredient internacional és la Bivouac Cie. de Bordeus, que presenta *A corps perdu*, una fusió de circ, teatre i coreografia. El Sismògraf s'expandeix més enllà de les dates del festival, com el cap de setmana del 18 i 19 de març, amb el cicle Dansa i Futbol, que inclou *Foot-ball* de Gelabert-Azzopardi i *La partida* de la Cia. Vero Cendoya.

www.sismografolot.cat

➤ Em trobo amb elles uns dies després de l'audició que Sen-ZaTemPo ha organitzat per escollir ballarins que formaran part de l'espectacle. Una de les peces musicals que Boza va utilitzar va ser de Valle. *"Per a mi va ser una bestialitat veure l'energia que catapultaven ballant el que he escrit; de fet, sempre m'han dit que la meua música és bastant coreogràfica"*, m'explica la compositora just en començar l'entrevista. L'espectacle que estrenaran al Sismògraf, l'ambienten en una sala de ball decadent. Un espai que esdevé un purgatori de desitjos i passions. En aquesta conversa de reflexions encreuades, Boza ens revela el que cerca: *"Parteixo de la classificació de les passions humanes, tant dels set pecats capitals o l'eneagrama de Georges Gurdjieff. Vull parlar de les passions que generen empatia."*

INÉS BOZA I LA SENZILLESA

En aquesta aventura, les dues artistes tenen una premissa: *"Per a mi la senzillesa és clau –explica Boza–, que no sembli difícil –i acabant la frase Valle afegeix–, la busquem sense renunciar a la complexitat. Per a nosaltres el virtuosisme és saber molt bé com dosificar els elements."*

Una de les altres propostes del Sismògraf s'allunya completament de les passions humanes per contemplar la volta celeste. En *Esferes* de Moviment Lantana, una companyia de dansa de Banyoles, les arts, la ciència i la tecnologia s'articulen per investigar en el moviment. Els impulsors d'aquest projecte són el coreògraf Marcel Bassachs, el físic Jordi Colomer, amb la col·laboració del músic i astrònom Xavier de Palau.

Tot i que l'artífex d'aquest projecte, Marcel Bassachs, es va formar a l'escola de dansa contemporània de Brussel·les P.A.R.T.S, es considera més educador social que no pas un ballarí o coreògraf. Quan va fundar la companyia a Banyoles es va plantejar treballar amb matemàtics o físics: *"Gent que m'aporta molt més, perquè tot i que no treballin la disciplina del moviment, quan ells n'aprenen, me n'ensenyen molt més."*

Esferes comptarà amb tres ballarins i un funambulista coordinats per Bassachs. En preguntar-li de què han partit per crear l'espectacle, em deixa en mans de Jordi Colomer –físic i poeta científic–, que m'il·lustra amb una classe d'astronomia per a principiants. De fet, es basen en el llibre de poesia *La pietat de l'atzavara* d'en Colomer. La música creada també és generada per mitjà de càlculs astronòmics, segons el que m'explica en Colomer; mitjançant paràmetres astronòmics, el músic Xavier de Palau crea música celestial, una reacció sonora al moviment de les esferes. La lliçó científica del físic acaba amb una reflexió humanística: *"Nosaltres ens emmirallem amb les estrelles amb un cert amor i, per tant, necessitem l'ull humà per veure aquesta bellesa."*

Tot i tenir imaginaris completament diferents, la sensorialitat intuïtiva de Boza i Valle i l'abstracció planificada de Moviment Lantana comparteixen el desig de recerca i compartir-ho amb el públic, per convertir-lo en un espectador creatiu. 📖

EL COMPOSITOR

KAIJA SAARIAHO

LA NATURESA I LA LITERATURA COM A INSPIRACIÓ

El 7 de febrer aquesta prodigiosa i original compositora finlandesa visita Barcelona i en concret el Palau de la Música, una ocasió excel·lent per descobrir la seva obra, que ha enamorat mig món, entre altres raons per la seva meravellosa manera de transmetre l'amor i la bellesa.

TEXT Sergi Moreno-Lasalle • IL·LUSTRACIÓ Roger Pibernat

U n inici imperceptible, una remor de petits clústers tímbrics que creix i decreix en una mena de soroll blanc, com el dels boscs en una càlida nit d'estiu o el remoreig d'unes aigües glacials en calma. La remor evoluciona, sense una intenció clara, quan de la nebulosa metamòrfica s'alça una veu, generalment una soprano, o una flauta, o un violoncel, i, en un gest íntim, introdueix un motiu, més tímbric que no pas melòdic, que adorna amb algun efecte rar, un *glissando*, un quequeig, un trèmol gutural. Veu i nebulosa dialoguen, es confonen, contrasten i es fusionen de nou en una atmosfera suggeridora que fluctua sempre en dinàmiques baixes fins a un clímax tan tímid com inesperat i a un final imperceptible com el començament...

Aquest relat d'aires poètics podria ser ben bé una descripció d'una obra de Kaija Saariaho. El particular univers de la compositora finlandesa en fa recognizable qualsevol i la converteix en un dels creadors vius més apreciats del panorama contemporani. Nascuda el 1952, Saariaho forma part d'una prodigiosa generació de compositors finlandesos (com Lindberg, Kaipainen, Segerstam, Salonen...) que ha sabut emplaçar Finlàndia a primera fila de l'avantguarda europea actual.

Es forma a Hèlsinki amb Heininen i amb els seus coetanis, companys de formació, crea el grup avantguardista Korvat Auki (Oïdes obertes). Alumne a Freiburg de Brian Ferneyhough, s'instal·la a París el 1982 atreta per l'escola espectralista de Gérard Grisey i Tristan Murail. De la relació amb l'Institut de Recherche et Coordination Acoustique/Musique (IRCAM) neix també un interès per la música electrònica, tractada com a complement dels instruments tradicionals, no com a mitjà inde-

pendent. Si les primeres obres revelen ja un especial interès per la música vocal, és amb *Verblendungen*, una obra simfònica estrenada el 1984, que es dona a conèixer.

A partir d'aquí el camí és imparable i encadena un seguit d'obres mestres instrumentals (*Du cristal...à la fumée*, *Amers*, *Gral Théâtre*, *Aile du Songe*) fins que retorna al món vocal, amb major lirisme que en els seus inicis, amb l'òpera *L'amour de loin*, una obra bellíssima i cabdal dins la música escènica a les acaballes de segle. L'interès més gran per la línia melòdica assajat en la seva primera òpera també dona els seus fruits durant el que portem de segle XXI, amb obres tan boniques com *Orion*, les *Leino songs* o el concert per a clarinet *D'om le vrai sens*, i *Laterna magica*, que ben aviat podrem sentir a Barcelona.

Si és cert que no és una música "fàcil", sí que resulta, per a un esperit obert, molt suggeridora, amb les seves textures canviants, en què la polarització estructural ve donada pel timbre, no per l'harmonia, i en què l'aspecte melòdic reposa en la prosòdia del text, sigui en l'idioma que sigui.

Hi ha dues constants que inspiren l'obra de Saariaho: la naturalesa, amb tot el seu repertori de fenòmens visuals i auditius, i la literatura –treballa estretament amb Amin Maalouf–, d'on extreu profundes i íntimes reflexions sobre conceptes universals. D'acord amb aquestes constants, és fàcil entendre la preocupació de Saariaho per transmetre

EL SEU PARTICULAR
UNIVERS LA
CONVERTEIX
EN UN DELS
CREADORS VIUS
MÉS APRECIATS

l'amor i la bellesa. Tal com diu el protagonista de *L'amour de loin*: "*Vous êtes la beauté, et je ne suis que l'étang où la beauté se mire*" (Vós sou la bellesa, i jo sóc només l'estany on la bellesa es mira). De resultes del seu èxit internacional, Saariaho passeja la seva "bellesa estatuària d'edat indefinida" pels escenaris de mig món. Barcelona ha tingut la sort de tenir-la uns quants cops. Per conèixer millor la seva figura, és recomanable recuperar

l'excel·lent entrevista que Mercedes Conde publicà en aquesta Revista el maig de 2009 (RMC 295). Ambdues protagonitzen també un diàleg obert al públic el proper 7 de febrer a la Sala d'Assaig de l'Orfeó Català, al Palau de la Música Catalana. L'endemà, dins el cicle Palau 100, Ernest Martínez Izquierdo i l'Orquestra Gulbenkian n'interpretaran *Laterna magica*. Una bona ocasió d'apropar-se a l'obra de Saariaho. 📖

**8 DE FEBRER
LATERNA MAGICA
AL PALAU DE
LA MÚSICA**

DISCOGRAFIA

♦ El segell finlandès Ondine és qui ens ofereix la major gamma de repertori de Saariaho: hi podem trobar sens dubte les millors obres, com totes les esmentades al text. Cal destacar *L'amour de loin* (dir. Nagano), *Orion / Notes on Light* (dir. Eschenbach), *D'om lev rai sens / Leino Songs / Laterna magica* (dir. Oramo).

♦ També tenim excel·lents propostes a Sony (*Graal Théâtre / Amers*, dir. Salonen) i Naïve (*Aile du Songe*, dir. Saraste). Bona descoberta!

GLOSSARI

♦ Clúster: de l'anglès "gotim" (de raim); acord de notes conjuntes successives que escrites en el mateix pentagrama formen un gotim i tocadetes fan un efecte sonor de saturació intervàlica.

♦ Espectralisme: res a veure amb els fantasmes, la música espectral fou, sorgida de la mà de Ligeti, una de les primeres propostes alternatives al serialisme integral i tingué especial fortuna entre els compositors francesos dels anys setanta ja esmentats. Es tracta d'un estil que combina els diferents harmònics resultat de la descomposició del so en un espectre sonor per crear nous timbres mitjançant instruments tradicionals, però amb procediments poc convencionals.

L'ÀNIMA DEL SO

ENRIKE SOLINÍS

LLIBERTAT ENTRE CORDES

AQUEST MÚSIC BASC, QUE VA COMENÇAR A TOCAR LA GUITARRA ATRET PER NOMS TAN DIFERENTS COM PACO DE LUCÍA, NARCISO YEPES, MALMSTEEN O LOS PANCHOS, TÉ UNA RELACIÓ PARTICULAR AMB ELS INSTRUMENTS QUE TOCA, QUE, SEGONS QUE DIU, LI SERVEIXEN PER SER COM ÉS. SERÀ BEN AVIAT A L'AUDITORI AMB LA FORMACIÓ LA RITIRATA DIRIGIDA PER JOSETXU OBREGÓN.

TEXT Josep Barcons Palau • FOTOGRAFIES Enrike Solinís

Lo que nos hace felices es compartir con la gente aquello que nos gusta.” Podria semblar la màxima d'un filòsof epicuri, però no. És el músic Enrike Solinís qui la pronuncia en un concert. Parla tal com raja, amb la mateixa frescor i la mateixa llibertat que tenen els seus rínxols i les seves interpretacions. Escoltar-lo és un espectacle, però, sobretot, un bany de sinceritat i d'alegria; i el millor antídoto contra els tòpics. En un altre moment, després d'uns merescuts aplaudiments, encara afegeix amb sorna amable: “*Se agradece mucho que cuando uno trabaja, jencima le aplaudan!*”

No sembla que Solinís porti après el discurs per connectar amb el públic: etziba aquests

comentaris com qui no vol la cosa, espontàniament, trencant qualsevol possible barrera entre espectadors i artistes. I li surten aquestes perles, que òbviamment fan que es posi el públic encara més a la butxaca. Perquè a la butxaca, ja l'hi té des del moment en què –acompanyat de bons músics– comença a tocar qualsevol (sí, sí: qualsevol!) instrument de corda polsada.

Hi parlem després d'un concert que fa amb el seu Euskal Barrokensemble al poblet prepirinenc de Sant Llorenç de Morunys, en el marc del Festival de Música Antiga dels Pirineus (FeMAP), un dia de final d'agost després d'una plugeta refrescant. Falten dos minuts perquè siguin dos quarts de deu del vespre (l'hora que el ➤

Enrike Solinís
pot tocar qualsevol
instrument de
corda polsada.

18 DE FEBRER
A L'AUDITORI
LA RITIRATA:
QUINTETS DE
BOCCHERINI

concert comença) i a fora, a la porta de l'església, concertem l'entrevista: *"Aunque vengo con la mujer y los tres hijos, después tomamos una cerveza."* La cervesa la fem després acompanyada d'unes pizzes precongelades i de tota la *troupe* que l'acompanya: els tres fills, la seva neboda, la seva dona (que és la violinista del grup), la resta de músics i la comitiva del Festival. Però és abans de la cervesa que —asseguts en un banc que queda just a sota de l'orgue de l'església— iniciem la conversa.

LA MEMÒRIA MUSCULAR

Amb una veu de baríton ben timbrada i una erra èuscara que de tant en tant tenyeix el seu discurs en castellà, explica que *"des de ben petit tenia una guitarra a mà, que podia tocar i deixar estar en qualsevol moment"*. Res de tenir-la guardada dins la funda, doncs (cosa que haurien de tenir en compte els pares d'alumnes de conservatoris i escoles de música...). Perquè poder agafar-la sense entrebancs quan li venia de gust —cosa que Solinís considera que ha estat clau— li ha donat una memòria muscular extraordinària, que fa que *"ara que sóc un vell de 40 anys, em pugui amotllar a tot i pugui tocar pràcticament qualsevol instrument de corda polsada sense haver d'escalfar-me"*.

També ajuda a crear aquesta memòria muscular inconscient el fet d'haver passat per múltiples estils i instruments (*"des de la guitarra elèctrica, quan un ha estat un heavy metal que volia ser un guitar hero d'aquests!, a la música antiga, tallant-me les ungles de soca-rel i aprenent tècniques de polsació com la figueta, el dedillo, etcètera"*). *"I així pots abordar qualsevol matís d'interpretació de manera gairebé automàtica, fent una barreja de tot plegat"*, afegeix. Un còctel estilístic i tècnic que li permet establir paral·lelismes extemporanis entre estètiques aparentment allunyadíssimes, com la tècnica del lavta turc i la manera de tocar de Jimmy Hendrix, que tocava *"amb el canell solt i la mà ballant com un pèndol"*.

TOCAR PER GUST

De petit va començar a tocar el trombó d'un veí, però aviat l'hi va reclamar perquè volia tocar-lo ell. Llavors, tot i venir d'una família amb tradició musical, es va haver de conformar amb l'únic instrument que hi havia a casa: una guitarra. Va fer els estudis a Bilbao i després va traslladar-se a Barcelona a fer un postgrau a l'Escola Luthier. Amb el títol a la mà i amb diversos concursos guanyats, va sentir que s'estancava. *"La guitarra és un instrument acomplexat: vol ser un piano amb sis cordes, i nega així la seva essència i personalitat, que és el rasgueo. Per això vaig buscar altres instruments que em satisfessin, com el llaüt, la tiorba..."*, i va iniciar els estudis de música antiga a l'ESMUC.

Solinís té clar que l'instrument ha de servir per recrear i recrear-se.

Que la divisa de la seva trajectòria hagi estat la satisfacció (vet aquí aquell epicurisme que dèiem), explica per què quan se l'escolta sempre hi ha moments de màgia i de sorpresa. Parlant de la seva promiscuïtat interpretativa, tant amb els estils com amb els instruments, traça una metàfora significativa: *“És com amb les relacions de parella, que diuen que són per sempre, fins que t'adones que no. M'agrada improvisar, recrear. Jo entenc així la música i la vida. No es tracta de posar guitarra clàssica, flamenca i elèctrica de costat..., sinó entendre que no són compartiments estancs. Per això intento fer sempre el que em ve de gust. I, agradi més o menys, em*

“LA GUITARRA ÉS UN INSTRUMENT ACOMPLEXAT: VOL SER UN PIANO AMB SIS CORDES, I NEGA AIXÍ LA SEVA PERSONALITAT”

surti millor o pitjor, és el que faig. L'instrument em serveix per a això: per ser com sóc i passar-m'ho bé.”

No és estrany, doncs, que en les seves versions de música barroca, de vegades hi aflori un perfum de *world music* amb una organicitat admirable. De tal manera que ja és impossible escoltar els Canaris de Gaspar Sanz sense sentir-hi un caixó, un contrabaix i una esbojarrada successió

d'acords descendents que remetent tant al flamenc com al heavy.

Solinís ho té clar: *“L'instrument ha de servir per recrear i recrear-te.”* I quan ho diu, resulta inevitable pensar en què significa el concepte escolar *recreo*. Només així, des del gaudi i la llibertat (com el nen que juga a l'hora del pati), els compositors que l'interpret recrea amb el seu instrument apareixen realment vius, amb la vida d'avui. Si això no passa és perquè encara *“falla el concepte general: entendre que l'interpret ha de crear. I és que l'interpret ha de posar-hi molt més de la seva banda del que s'ha ensenyat habitualment”*. ♪

UN “TROTAMÚSICS” ENAMORAT DELS SEUS INSTRUMENTS

♦ Com si fos un “trotamúsics”, aparca la seva Volkswagen California a prop del lloc del concert. De dins, en surten ell, la seva dona violinista, els seus tres fills i la seva neboda gran. El cotxe li serveix tant per anar de gira com per anar a la muntanya. I de la maleta, en treu tres o quatre instruments de la vintena que guarda a la seva casa d'Euskal Herria.

♦ Toca tota mena d'instruments: instruments renaixentistes i barrocs (violes de mà, llaüts, tiorbes...), guitarres diverses (de la barroca a la clàssica, passant per la romàntica i arribant a l'elèctrica), diversos instruments del món àrab (com l'oud, el saz, el lavta...) i també els que pertanyen a la cultura popular.

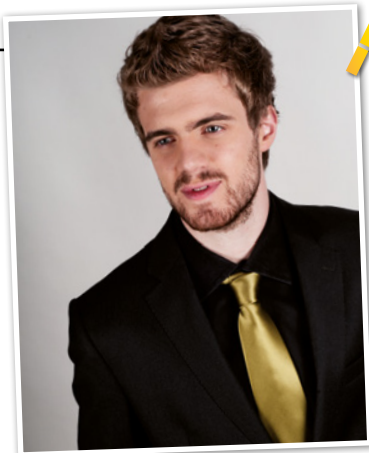
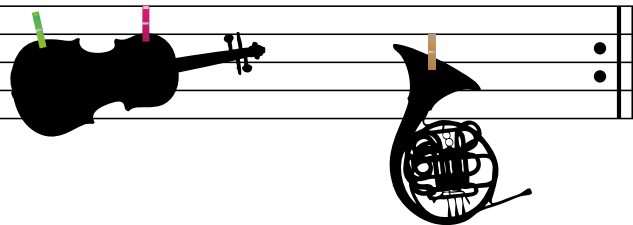
♦ Ara se li ha ficat entre cella i cella rescatar la bandúrria barroca,

que no té res a veure amb la bandúrria que coneixem: *“la bandúrria està totalment desprestigiada per culpa de la Tuna, que la va fer cridanera i saltadora. Però la bandúrria barroca és fina i té un color netament castellà o lleonès. L'adoro!”*

♦ D'aquests instruments, Solinís en té una vintena, tot i que habitualment viatja amb tres o quatre, en funció dels programes que fa. Però reconeix que no els dona el millor tracte: *“Sóc probablement el pitjor cuidador d'instruments de la història de la música. Sóc un desastre! Però és que no els dono altre valor que el d'estris a través dels quals transmetre les teves idees. És fotut si s'espantlen, perquè valen una pasta. Però és el que hi ha! Tinc els models estèticament més simples, però això sí, que sonin de conya. I no en tinc cap d'assegurat.”*

RESIDÈNCIES MUSICALS

CONCERTS A LA PEDRERA
TEMPORADA 2015/16

JOSEP-RAMON OLIVÉ
Baríton

ESTHER PINYOL
Arpa

RICARD ROVIROSA
Piano

PROGRAMA DE CONCERTS

18·OCT·2015

Esther Pinyol, arpa
Duets amb flauta i amb piano
Obres de Berthomieu, Bozza, Rota,
Bazelaire i Turina

15·NOV·2015

Josep-Ramon Olivé, baríton
Àries amb conjunt instrumental barroc
Obres de Monteverdi, Handel i Bach

20·DES·2015

Ricard Rovirosa, piano
Duet amb violoncel
Obres de Beethoven i Schumann

17·GEN·2016

Esther Pinyol, arpa
Recital amb marimba
Obres de Grandjany, Tournier, Renié,
Sanmartí, Brotons, Guinovart i Gasull

28·FEB·2016

Ricard Rovirosa, piano
Concert amb quartet de corda
Obres de Mozart i Franck

20·MAR·2016

Josep-Ramon Olivé, baríton
Recital de lied amb piano
Obres de Strauss, Schubert,
Butterworth i Mompou

17·ABR·2016

Josep-Ramon Olivé, baríton
Àries i duets d'òpera amb mezzosoprano
Obres de Mozart, Rossini i Britten

15·MAI·2016

Ricard Rovirosa, piano
Recital
Obres de Beethoven, Schubert, Liszt,
Chopin, Casals i Albeniz

19·JUN·2016

Esther Pinyol, arpa
Concert amb grup de cambra
Obres de Debussy, Ravel, Rousell i Barnes

Amb la col·laboració de: Cat **440'** CLÀSSICA

Fundació
Catalunya
La Pedrera

Concert 12 € · Abonament 30 €
www.lapedrera.com i taquilles

Concerts a les
18 hores

La Pedrera
Pg. de Gràcia, 92

REPORTATGE

Després d'una dècada d'activitat, l'Orquestra Camera Musicae celebra aquesta temporada un meritori desè aniversari. La seva és una aposta per la flexibilitat a fi de poder arribar a tot tipus d'escenaris i de públic.

TEXT Ana María Dávila

ORQUESTRA CAMERA MUSICAE

EL SECRET
DE L'ÈXIT

Crear una orquestra i aconseguir que sobrevisqui és, de per si, un mèrit. Però si això es fa en temps de crisi, el mèrit es converteix en una veritable proesa. És el

cas de l'orquestra tarragonina Camera Musicae, que enguany celebra desè aniversari. Nascuda el 2006 per donar suport musical en directe a un projecte operístic, el cert és que ben aviat la formació es va enlairar i vola en solitari. D'ençà del curs 2008-09 és formació resident a l'Auditori de l'Escola Municipal de Música Pau Casals del Vendrell i des del 2012 gaudeix de temporada estable al Palau de la Música Catalana, on cada vegada es pot sentir més sovint. També ha actuat a l'Auditorio Nacional de Madrid i ja ha enregistrat dos discos.

Una expansió tan inusual ha tingut com a punt culminant la gira de concerts que va emprendre l'estiu passat per Alemanya, Txèquia i Suïssa, i per celebrar la seva efemèride té una nodrida agenda que inclou deu programes, a més d'altres actuacions extraordinàries, com la que va oferir el novembre passat al Palau de la Música Catalana, dirigida pel compositor anglès John Rutter, o la seva participació, el pròxim mes de maig, en el concert de celebració del 125è aniversari de l'Orfeó Català.

Darrere aquest estimulants projecte trobem el titular i fundador de la formació, Tomàs Grau, jove director barceloní fincat a Tarragona. "Quan vaig anar-hi a viure, de seguida vaig veure, amb pena, l'escassa activitat orquestral que hi havia a la província. Per això, juntament amb el meu amic David Molina, vam fundar Camera Musicae, que amb la intenció de no trepitjar-nos amb ningú va néixer com a temporada d'òpera", assenyala Tomàs Grau.

OBRIR EL CAMÍ

"La nostra primera producció –continua explicant Grau– va ser Bastià i Bastiana de Mozart, i la veritat és que va anar molt bé: en tres anys vam fer-ne trenta funcions. A partir d'això ens van començar a demanar altres propostes. I com que no ens podíem permetre una producció d'òpera cada any, vam començar a oferir concerts sols." Així, un primer programa amb Albert Guinovart com a solista va obrir un camí que dos anys després els va permetre consolidar la seva pròpia temporada estable de concerts i el curs 2012-13 desembarcar a Barcelona. Tot plegat perquè "necessitàvem créixer i mostrar el que podíem fer".

Amb una plantilla estable d'una seixantena de músics, "gent jove molt preparada, que ha estudiat a Catalunya i que després ha completat a fora la seva formació", l'Orques-

ENCÀRRECS I ESTRENES

◆ Incloure música de nova creació no acostuma a ser un hàbit gaire freqüent en les programacions orquestrals. Ni tan sols en les de les orquestres més consolidades. No obstant això, l'Orquestra Camera Musicae ha apostat de ple per aquest tipus de repertori i les estrenes no hi falten, en la seva oferta. "Fem tres o quatre encàrrecs per temporada perquè creiem que hem de promoure la música catalana", assegura Grau. Amb tot, el director reconeix que "no anem a buscar un tipus de composicions d'avantguarda, perquè el nostre públic no entendria aquest llenguatge. Per tant, busquem compositors que treballin per al cine, la televisió o la publicitat i que escriguin obres amb melodia", explica el director. En total, l'orquestra ja ha fet setze encàrrecs, cinc dels quals al pianista i compositor Albert Guinovart. I la resta a músics com Salvador Brotons, Manel Camp, Chano Domínguez, Xavier Pagès, Carlota Baldrís o Marc Timón.

www.comedia.cat/es/agenda

tra Camera Musicae troba una de les claus de l'èxit en la flexibilitat de la seva oferta. "Pensem els nostres programes en tres fronts: com a ensemble, com a orquestra de cambra i en format simfònic, fet que ens permet anar a tot tipus de llocs. Una de les claus de l'orquestra és que el mateix concert que va al Metropol de Tarragona va també a un poble petit, perquè no tenim una plantilla A o B. Les nostres produccions giren i així abaratim costos", aclareix Grau.

UNA OFERTA SEDUCTORA

L'elecció del repertori també passa per un criteri de varietat. "Busquem l'equilibri entre les grans obres de la tradició universal, que l'orquestra necessita interpretar com a part de la seva formació, amb obres de compositors coneguts però poc interpretades, clàssics populars i estrena de noves creacions."

Fruit d'aquests plantejaments, l'orquestra ha aconseguit consolidar una oferta de vuit programes per temporada que a final de curs es tradueixen, actualment, en uns cinquanta concerts. Propostes variades que poden anar des de la Quarta o Setena Simfonia de Beethoven o d'El amor brujo de Falla a l'estrena de l'òpera Alba eterna d'Albert Guinovart, primer artista resident que va tenir la formació i que va obrir una llista de solistes convidats que també inclou els noms dels pianistes Daniel Ligorio i Judith Jáuregui, el flautista Claudi Arimany, el violoncel·lista Lluís Claret o la soprano Núria Rial.

Així mateix, l'orquestra també compta sovint amb la presència de batutes convidades, com les de Salvador Brotons, Salvador Mas, Manel Valdivieso o Jordi Mora, principal director convidat. "Com a titular, jo només em reservo un cinquanta per cert dels concerts, perquè crec que és bo que l'orquestra conegui altres maneres de treballar", assenyala Grau, que sent que l'orquestra ha permès que el públic de Tarragona "s'adoni que escoltar, com a mínim una vegada a l'any, una orquestra en directe és una experiència única". De cara al futur, només un desig: "Seguir creixent i comptar amb solistes internacionals. En això estem." ▮

CURS DE CELEBRACIÓ

◆ Per celebrar el seu desè aniversari, l'Orquestra Camera Musicae ha elaborat una agenda extraordinària de deu programes, cinc dels quals es podran sentir al Palau de la Música Catalana en el seu cicle estable.

◆ L'oferta arrenca el 30 de gener, en un concert amb la Simfonia Renana de Schumann i el Concert per a violoncel·la i orquestra d'Elgar, amb Asier Polo com a solista.

◆ Altres fites destacades del cicle seran el concert d'aniversari, el mes de març, en el qual interpretarà la Simfonia núm. 4 de Txaiikovski, i el Requiem de Fauré, amb el Cor Jove de l'Orfeó Català i Núria Rial i Àngel Ôdena com a solistes, i el concert del mes de maig, amb el violinista Massimo Spadano, que actuarà com a solista i director en un programa dedicat a Haydn, Mozart i Händel.

◆ Fora d'abonament, la formació acompanyarà l'Orfeó Català en el concert de celebració del seu 125è aniversari, el programa del qual estarà íntegrament dedicat a obres del seu titular, Josep Vila.

ESCENARIS DEL MÓN

TEATRO LA FENICE DE VENÈCIA

RESSORGINT D'ENTRE LES CENDRES

Entre canals, places i carrerons estrets apareix el Teatro La Fenice de Venècia. Un dels centres mundials de l'òpera, on van triomfar veus com Maria Callas, Joan Sutherland o Montserrat Caballé. El teatre, després de dos incendis devastadors, l'últim dels quals l'any 1996, despunta per la seva brillant acústica, l'opulència de la seva decoració i perquè manté viu un esperit impertèrrit.

TEXT Aleix Palau • FOTOGRAFIES Michele Crosera

Des que es va inaugurar l'any 1792, a La Fenice, que significa el fènix, s'hi han estrenat les òperes italianes més conegudes.

DEL 18 AL 26
DE MARÇ
MADAMÀ
BUTTERFLY
DE PUCCINI

scrivia Truman Capote que “Venècia és com menjar-se de cop una caixa de bombons de licor”, i no li faltava raó. La ciutat italiana afalaga tan sols arribar-hi. Amb el seu encant etern, barreja de malenconia i hieratisme històric, i les seves gents dinàmiques, sovint camuflades entre els turistes, la capital vèneta és un d'aquells indrets que no t'acabes en pocs dies i que, si t'atrapa, et serà molt difícil de no tornar-hi. Enmig de tot aquest rebombori es troba el Teatro La Fenice, un dels centres operístics més bells del món. Reinaugurat l'any 2003 després del gran incendi que va assolir la sala el 1996, ha recuperat la seva esplendor i ha incorporat totes les tecnologies del nou mil·lenni.

COM ERA E DOVERA

Tres quarts de nou del vespre d'un 29 de gener glaçat. Venècia. Se sent un soroll ensordidor i, llavors, l'horror. De la cúpula del Teatro La Fenice, joia i orgull de la ciutat, brollen vint metres de flames. ➤

La catàstrofe és inevitable. En poca estona dos-cents anys d'història de l'òpera queden reduïts a cendres. Però l'esperit venecià és voluntariós i no van caldre ni dotze hores perquè l'Ajuntament de la capital vèneta n'anunciés la reconstrucció imminent. Va ser així com, dies després, es va recuperar el lema que l'any 1902 va impulsar que es tornés a aixecar l'ensorrat campanar de San Marco: *Com'era e dov'era* (Com era i on era). D'aquesta manera la ciutat va decidir recuperar el teatre al seu emplaçament i amb l'aspecte originals.

LA RECONSTRUCCIÓ

Les obres per refer La Fenice es van iniciar l'any 2001 i el desembre del 2003 el teatre tornava a alçar el teló amb una setmana de grans actes que s'estrenava amb el cor i l'orquestra del teatre, la batuta de Riccardo Muti i obres de Beethoven, Stravinsky i Caldarà. Però plantejar-ne la reconstrucció no va ser fàcil. Si bé és cert que hi va haver una resposta força unànime per reproduir l'aparença del teatre d'abans de l'incendi, moltes veus s'hi van alçar en contra, com l'arquitecte Mario Botta, deixeble de Le Corbusier, o l'escriptor Alessandro Baricco.

Agradés o no, el que està clar és que si aquest projecte va esdevenir possible en tan poc temps va ser gràcies a Paolo Costa, alcalde de la ciutat en aquell moment, que va agilitzar els contractes i les denúncies i en vuit anys va dotar Venècia d'una Fenice renovada.

Va ser un procés complicat, ja que hi va haver problemes amb les concessions a algunes empreses, però un cop es va aclarir tot i les obres van començar, es va veure la magnitud real del projecte.

De l'edifici original, només en va quedar dempeus la façana, que ja va sobreviure el foc del 1836 i que és de Giannantonio Selva (1792), i, amb danys importants, el *hall* i les sales apol·linies. Per tirar endavant tota aquesta feina van caldre mestres artesans de diferents disciplines. El projecte, amb 90 milions d'euros de pressupost, va ser coordinat per l'arquitecte Aldo Rossi. L'escenògraf Mauro Carosi va redibuixar cada fulla d'acant de la decoració seguint fotos antigues i gràcies a les imatges de la sala que surten a la pel·lícula *Senso* de Luchino Visconti. Una trentena de mestres vidriers van fer-ne les 1.026 làmpades i va

TEMPORADA PER A TOTS ELS GUSTOS

La Fenice no és només un teatre d'òpera, aquí també s'hi fa una temporada simfònica molt potent. No obstant això, és la interessant proposta de veus i directors musicals i escènics el que acaba portant la batuta. Sense anar més lluny, qui passi

els propers mesos per la Ciutat dels Canals hi podrà veure des d'una *Traviata* amb producció de Robert Carsen i les veus de Jessica Nuccio, Ismael Jordi i Luca Grassi, a *La Favorite* amb Veronica Simeoni i John Osborn o la *Norma* de Mariella Devia, que dirigirà

musicalment Daniele Callegari, entre altres títols. Tampoc no hi faltará presència catalana amb l'òpera *Madama Butterfly* de Puccini amb direcció escènica d'Àlex Rigola, del 18 al 26 de març.

www.teatrolafenice.it

ser l'últim membre de la família Rubelli, sastres de La Fenice, qui va aportar el color exacte de la tela de les butaques, ja que en va trobar un retall del seu avi en un armari. A més, segons el que apunten des de la institució, es va aconseguir millorar la ja mundialment famosa acústica de La Fenice, per la qual cosa el resultat no podia ser més prometedori. A tot això, cal sumar-hi tots els avenços tecnològics propis

❶ L'interior de La Fenice, que amb la darrera reconstrucció ha millorat la seva acústica, abans ja mundialment famosa.

❷ La façana exterior de La Fenice ha sobreviscut als dos incendis que ha patit el teatre. És de Giannantonio Selva (1792).

❸ Les sales Apol·línies de La Fenice o sales grans del teatre que sovint són la seu d'exposicions.

❹ El fènix, icona de La Fenice.

d'un teatre modern; que s'hi hagin afegit localitats, ara n'hi ha 1.000 en comptes de 840, i la remodelació dels camerinos i les dependències afectades pel foc.

HISTÒRIA CONTRA MODERNITAT

Parlar de modernitat i de Venècia en una mateixa frase no és del tot senzill. La ciutat ducal viu de la seva història i del seu patrimoni centenari. Per això, cada vegada

LA HISTÒRIA DE LA SEGONA SEU

❖ El Teatre Malibran és la segona seu de La Fenice. Conegut històricament com a Teatro San Giovanni Grisostomo, va ser fundat el segle XVII i, al seu temps, hi van passar figures com Carlo Francesco Pollaro, Alessandro Scarlatti, Nicola Porpora, Johann Adolf Hasse o Georg Friedrich Händel. De fet, aquest últim va estrenar aquí la seva cèlebre òpera *Agrippina*.

❖ Però, com no podia ser altrament, aquest teatre va

viure vicissituds de tots els colors. El 1835 va canviar el nom per l'actual en honor de la cèlebre soprano espanyola, que hi havia cantat *La sonnambula* de Bellini.

❖ Després de passar per múltiples mans, patir reformes i obrir i tancar en diverses ocasions, el 1992 el va adquirir l'Ajuntament venecià. Quan es va cremar La Fenice, el Teatre Malibran en va assumir la programació i va permetre que els venecians es tornessin a

enamorar d'aquell teatre que tantes glòries musicals havia aportat a la ciutat.

❖ Des de la inauguració de la nova Fenice el 2003, l'espai s'ha convertit en la segona seu del teatre. S'hi fan òperes de petit format i alguns dels concerts simfònics i de cambra de la temporada. Els propers mesos hi podrem veure des de *Les chevaliers de la table ronde* d'Hervé a *Le cinesi* de Gluck o la *Cinquena* de Bruckner en mans de Jeffrey Tate, entre moltes altres propostes.

que s'ha intentat fer alguna obra que se surti del seu context arquitectònic, hi ha hagut crítiques a dojo. Recordem, sense anar més lluny, el pont de Santiago Calatrava sobre el Gran Canal o la recent ampliació de l'hotel Santa Chiara, casualment davant del pont de l'arquitecte valencià. Venècia es nega a modernitzar-se, però La Fenice ha estat un focus important de nova creació. Durant el segle XIX s'hi van estrenar títols com *Tancredi* i *Semiramide* de Rossini, *I Capuleti e i Montecchi* i *Beatrice di Tenda* de Bellini o *Belisario* de Donizetti. I això sense parlar d'*Ernani*, *Attila*, *Rigoletto*, *La traviata* o *Simon Boccanegra* de Giuseppe Verdi. Però si entrem al segle XX, hi trobem des de *La bohème* de Ruggero Leoncavallo a *Le maschere* de Mascagni, passant per *La Cenerentola* de Wolf-Ferrari, *The rake's progress* d'Stravinsky o *The turn of the screw* de Benjamin Britten.

A més de tots aquests compositors, La Fenice ha estat el temple d'algunes de les principals veus de la història. Des de Maria Malibran a Maria Callas o Renata Tebaldi, passant per Montserrat Caballé, Joan Sutherland (que en aquest teatre va rebre el sobrenom de La Stupenda), Luciano Pavarotti, Mario Del Monaco o Giuseppe Di Stefano. Avui les veus són unes altres, però l'esperit icònic d'aquest temple del cant no ha perdut ni un pèl de la seva essència. ✎

LES DATES CLAU

❖ **1792.** Després de llargues disputes entre els administradors i la propietat del Teatro San Benedetto, la companyia del teatre decideix construir pel seu compte un nou edifici. S'inaugura amb el nom de La Fenice, en honor del ressorgiment de la companyia.

❖ **1807.** La conquesta de Napoleó obliga a incloure al teatre una llotja d'honor i s'hi fan algunes reformes amb estil imperi.

❖ **1828.** Té lloc la primera gran restauració del teatre. Se'n canvien alguns frescos i es neteja la sala, enfosquida pel fum de les làmpades.

❖ **1836.** El 13 de desembre un gran incendi destrueix la sala. Només en quedaran dempeus la façana (original del 1792), l'entrada i les sales apol·línies.

❖ **1837.** El 26 de desembre s'inaugura la nova sala amb l'aspecte que té avui dia.

❖ **1844.** Giuseppe Verdi hi estrena *Ernani* i comença a col·laborar amb el teatre.

❖ **1849.** El teatre es reconstrueix sense llotja imperial, en ser considerat un símbol de repressió. Aquest any el govern austríac torna a ordenar la construcció d'una llotja.

❖ **1854.** Es restauren els sostres de la sala.

❖ **1918.** Durant la Primera Guerra Mundial el teatre roman tancat.

❖ **1996.** La nit del 29 de gener un incendi provocat pels electricistes Massimiliano Marchetti i Enrico Carella destrueix La Fenice. En aquell moment el teatre estava tancat per una nova remodelació.

❖ **2003.** El 14 de desembre el teatre alça novament el teló amb el mateix aspecte d'abans de l'incendi i amb una tecnologia d'acord amb el nou mil·lenni.

ACCENTS

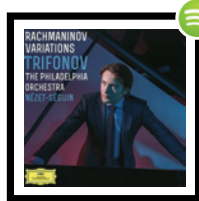
CLÀSSICA

VARIATIONS

Serguei Rachmàninov

Daniil Trifonov

Rachmàninov: *Rapsòdia sobre un tema de Paganini*, *Variacions sobre un tema de Chopin*, *Variacions sobre un tema de Corelli*. Daniil Trifonov: *Rachmaniana*. Daniil Trifonov, piano. Philadelphia Orchestra. Dir.: Yannick Nézet-Séguin. Deutsche Grammophon, 2015

Daniil Trifonov és un intèrpret prodigiós, més enllà de la seva joventut i de la (a voltes arriscada) fama de prodigi. Aquest

enregistrament –dedicat al pianisme de Serguei Rachmàninov– en ratifica l'excel·lència. A més d'una tècnica sensacional, posseeix el do de l'expressivitat. Obres com la *Rapsòdia sobre un tema de Paganini*, amb passatges cèlebres, són traduïts mitjançant una prestància sensacional, que brota com una declaració de principis des de la mateixa introducció. L'espontaneïtat que recorre la peça s'ha d'atribuir així mateix a la total connivència de la Philadelphia Orchestra, dirigida amb dinamisme i precisió encomiables per Yannick Nézet-Séguin. El disc es completa amb tres peces per a piano sol en què s'evidencien altres homenatges. Les *Variacions sobre un tema de Chopin*, obra de Rachmàninov, s'inspiren en el vintè del cicle de 24 *Preludis*; el “tema”, declamat a l'inici, rep una sèrie de transformacions interessants. La vessant creativa de Trifonov és explicitada en la seva *Rachmaniana*, obra original però amb reminiscències de la del compositor rus, amb qui confessa sentir una “identificació cultural”. A mode de tancament, Trifonov aborda la sèrie de variacions de Rachmàninov sobre *La Folia*. **Jacobo Zabalo**

CLÀSSICA

CONCERT D'UNA NIT D'ESTIU

Sommernachts Konzert 2015

Wiener Philharmoniker. Rudolf Buchbinder, piano. Dir.: Zubin Mehta. Obres de Richard Strauss, Carl Nielsen, Edward Grieg i Cristiano Sinding. Sony, 2015

Per tercer any consecutiu la Filharmònica de Viena i Sony publiquen l'enregistrament del Sommernachts Konzert (el Concert d'una Nit d'Estiu) que se celebra a Viena. Es tracta d'un d'aquests espectacles a l'aire lliure amb un públic ampli i heterogeni, que vindria a ser el contrapunt estival del Concert d'Any Nou, que té un format més rígid. Aquests detalls, però, no resten

qualitat a l'esdeveniment, que presenta no només una orquestra de prestigi mundial, sinó també directors i solistes de primera fila. En aquest cas són Zubin Mehta i el pianista Rudolf Buchbinder.

La part positiva d'aquests concerts és que les tecnologies d'enregistrament són capaces de transformar en un estudi de gravació qualsevol indret, de manera que el que escoltem en aquest CD és segurament millor que el que hi va escoltar el públic assistent. Per tant, en el CD s'aprecia el nivell artístic dels músics aplegats.

Ara bé, la contrapartida és un programa poc travat, tan heterogeni com el públic i que té com a únic nexa el següent: incloure només obres compostes per autors del nord d'Europa que han estat als programes de la Filharmònica de Viena des de l'any 1860. Si obviem això, però, trobem grans moments: el *Concert per a piano* de Grieg, sota la batuta de Mehta i en mans de Buchbinder és, sense cap mena de dubte, una troballa, i la suite de *Peer Gynt* també mereix dedicar-hi una estona. Ara bé, escoltar el disc d'una tirada és poc interessant. A banda d'això, s'ha de lamentar que ni el patrocini de Rolex ni la col·laboració de fins a quatre institucions no hagin servit perquè el CD, com a objecte, vagi més enllà d'un disseny senzill i en blanc i negre en un 60%. Es diria que ni Sony ni la Filharmònica de Viena tenen gaire confiança que valgui la pena invertir gaire en aquest tipus de productes.

Pep Gorgori

Vegeu entrevista a Rudolf Buchbinder a la pàgina 14.

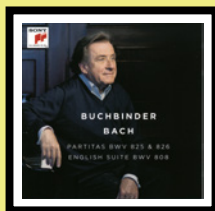

CLÀSSICA

BACH-BUCHBINDER

Partites, BWV 825 i 826 – Suite anglesa, BWV 808

Rudolf Buchbinder, piano. Obres de Johann Sebastian Bach
Sony, 2015

Abordar l'obra per a teclat de Johann Sebastian Bach mai no és fàcil, i menys quan, arribats al segle XXI, sembla que tot estigui dit i fer-ho amb un piano de cua pugui ser considerat una provocació postpost-moderna. Però el cas és que Bach, com a clàssic que és, sempre té coses per explicar-nos, si el sabem llegir adequadament.

Rudolf Buchbinder en fa una lectura magistral, fidel al seu estil interpretatiu i fidel, al mateix temps, a la partitura de Bach. Buchbinder fuig de les edicions *urtext* perquè prefereix capbussar-se en les diferents edicions (i, per tant, interpretacions) que se n'han fet al llarg de la història. Això, que és força fàcil amb Beethoven (té una col·lecció formada per desenes d'edicions diferents de les seves sonates completes), és una mica més complicat en el cas de Bach, però igualment efectiu. Defugint, doncs, els criteris històrics, i deixant-se guiar pel gust dels intèrprets que l'han precedit i pel seu propi instint musical, Buchbinder ens n'ofereix una lectura elegant, d'un fraseig impecable, en què els temes bachians es distingeixen i s'entrellacen en un equilibri excel·lent. Pulsació precisa, pedal mesuradíssim i elegància innegable caracteritzen aquestes interpretacions que, si bé no aporten res de nou, sí que són testimoni d'una escola d'interpretació que encara ens està donant lliçons.

Fer un CD amb obres de Bach tocadetes al piano pot ser gairebé un exercici d'antimàrqueting a aquestes alçades, però potser convé que algú ens recordi de tant en tant que la música ha d'anar per davant del màrqueting, i no a l'inrevés. Bach i Buchbinder, en això, són una font d'inspiració inesgotable. Això no treu, però, que es pugui reclamar que tant el disseny del CD com els continguts del llibret (només en alemany i anglès, per cert) estiguin a l'alçada de la música que se'ns ofereix, cosa que no succeeix, lamentablement, en aquest cas. **Pep Gorgori**

Vegeu entrevista a Rudolf Buchbinder a la pàgina 14.

CLÀSSICA

PABLO VILLEGAS

Americano.

Harmonia Mundi, 2015.

El guitarrista riojà fincat a Nova York Pablo Villegas acaba de publicar un treball impactant a Harmonia Mundi.

Titulat *Americano*, és un viatge musical que –tal com el disseny gràfic del CD s'encarrega de dibuixar– comença a Buenos Aires i acaba a Nova York, tot passant per Asunción, Rio de Janeiro, Caracas, Mèxic i Nova Orleans. O el que és el mateix, per Heitor Villa-Lobos, Agustín Barrios, Antonio Lauro, João Pernambuco, Roland Dyens, Leonard Bernstein (magnífic l'arranjament de tres temes de *West Side Story*!) i John Williams, de qui Villegas presenta, en primícia, la primera obra que el cèlebre compositor d'E.T. i *Star Wars* ha escrit per a guitarra.

Més enllà d'aquestes dues últimes referències sorprenents, el CD no impacta pel repertori que presenta (molt ben escollit i enllaçat, això sí, amb hits com *Un sueño en la floresta*, *Sons de Carrilhães*, el *Vals venezoletano* núm. 2, la *Danza paraguaya* núm. 1 o el complicadíssim *Seis por derecho*), sinó per la manera de presentar-lo. Per a qui no l'hagi sentit mai, Villegas és un guitarrista de nervi, que deixa bocanada l'oient amb unes interpretacions d'una potència i una expressivitat absolutes. A les seves mans, la guitarra adquireix una contundència i un equilibri entre tensió i elasticitat que gairebé estan per sobre de les possibilitats físiques de l'instrument. I aquestes capacitats, Villegas les empra per fer música en majúscules.

Les versions que fa dels *Preludis* 1 i 3 de Villa-Lobos són un prodigi de força, virtuosisme, agilitat i musicalitat, mentre que la rotunditat i velocitat en el *Tango en Skai* desafien les lleis de la naturalesa. El divertiment d'acabar el CD amb tres peces de *bluegrass* aporta –astorament tècnic a banda– un divertit colofó a aquest viatge. Un viatge amè amb fantàstiques versions d'alguns bombons de les sis cordes escrits al segle XX. **Josep Barcons**

CLÀSSICA

ROBERT SCHUMANN

Concert per a piano en La menor, op. 54.**Trio per a piano núm. 2, op. 80.**Alexander Melnikov, piano. Isabelle Faust, violí. Jean-Guihen Queyras, violoncel. Freiburger Barockorchester. *Dir.: Pablo Heras-Casado.**Harmonia Mundi, 2015.*

La segona entrega del meravellós tríptic dedicat als concerts i tríos de Robert Schumann tampoc no defrauda. Si la primera es va iniciar amb la versió clarivident del poc interpretat *Concert per a violí* –amb Isabelle Faust com a protagonista–, aquesta se centra en el concert segurament més conegut, que interpreta Alexander Melnikov emprant un *pianoforte* d'època (Érard,

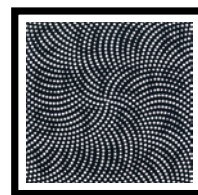
1837). El conjunt que l'acompanya amb fúria des de l'embat inicial –la Freiburger Barockorchester– s'entén d'allò més bé amb el solista gràcies a la bona tasca de Pablo-Heras Casado, que imprimeix *tempi* lleugerament diferents als habituals i deixa que respirin passatges acostumadament accelerats i que –inversament– es trobi el paroxisme de l'expressivitat en d'altres, com en l'"Allegro affetuoso" d'obertura. Els afectes se succeeixen i modulen amb saviesa, amb la voluntat d'interpretar des de zero un concert tan popular, cosa que sempre s'agraeix. Una voluntat d'experimentació que evidencia el mateix Schumann en les seves peces de cambra. El *Trio per a piano núm. 2, en Fa major, op. 80*, aquí enregistrat, no és una excepció. Melnikov, al costat d'Isabelle Faust i el violoncel·lista Jean-Guihen Queyras n'ofereixen una lectura intensa i de gran honestedat, que revela la complexitat emocional inherent a la creativitat schumanniana. **Jacobo Zabalo**

RAY FISHER

CLÀSSICA

IGOR STRAVINSKY

La consagració de la primavera.MusicAeterna. *Dir.: Teodor Currentzis.**Sony Classical, 2015*

La quadratura del cercle pel que fa a la interpretació de les principals obres del repertori clàssic –les més

conegudes i versionades– rau en el fet d'aconseguir que sonin originals; que revelin detalls nous –gairebé com si fos una primera audició–, però sense perdre gens ni mica la coherència que les han fetes transcendir ni, per tant, desvirtuar-ne l'essència. Punt especialment sensible i complex d'assolir, tenint en compte que la peça en qüestió –*La consagració de la primavera* d'Igor Stravinsky– va suposar el dia de l'estrena un escàndol per l'aspecte trencador de la proposta, salvatge en forma i contingut. I, amb tot, l'últim enregistrament de Teodor (el Terrible) Currentzis compleix les expectatives més exigents. Al capdavant del conjunt MusicAeterna revisa les declamacions de les fustes solistes i els ritmes –frenètics, angosants– per il·lustrar la incontrolable i incomprensible indiferència de la naturalesa, que es vol propícia mitjançant el sacrifici ritual. Aquesta és una versió vehement i contrastant –a voltes brutal, però també amb passatges en inquietant murmur– que revoluciona la partitura per retornar-la als seus orígens. S'hi imposa la lectura de Currentzis, perfectament natural i desfermada, expressiva alhora que analítica; una *Consagració* que, a més, es beneficia d'una presa de so espectacular. **Jacobo Zabalo**

HARALD HÖFFMANN/DG

CLÀSSICA

JOSEP COLOMÉ

El violí invisible

Josep Colomé, violí.

Obres de Cervelló, Guinovart, Guzman, Massana, Soler, Brotons, Cassadó, J. S. Bach.

Solé Recordings, 2015.

Introspectiu, elegant, ple de serenitat i fent del bon gust un aspecte primordial en l'elecció de les obres

escollides, el violinista Josep Colomé ens proposa un recorregut per diferents pàgines dels nostres autors, coronat amb una transcendent *Sarabanda* de J. S. Bach. Colomé es mostra refinat i elegant, amb una sonoritat aprofundida i plena de subtilitats per extreure la gran bellesa d'obres prou conegudes com dos dels *Capricis* de Jordi Cervelló o l'espiritualitat que desgrana *A Matilde* de Josep Soler. L'estrena de la delicada partitura *El violí invisible* d'Albert Guinovart (títol que dona nom a l'enregistrament) o d'*Ouverture* de Francesc Guzman formen part d'aquest soliloqui integrat per nou obres d'una bellesa inqüestionable en què violí, intèrpret i compositor conviuen en una perfecta comunió plena de sensibilitat. Josep Colomé ens mostra molts registres interpretatius, des de la música espiritual de *Paris 2002* de Pep Massana fins a la complexitat d'*Et in terra pax* de Brotons. Un enregistrament que es corona amb la transcripció realitzada pel mateix Colomé de l'*Intermezzo et danse finale* de Cassadó i amb la interioritat i reflexió que aflora d'una refinada *Sarabanda* de Bach. **Lluís Trullén**

HANS VAN DER WERF

CLÀSSICA

RALPH VAUGHAN WILLIAMS, JAMES MACMILLAN, BENJAMIN BRITTEN

Concerto for oboe and strings, One, Oboe concerto, Suite on english folk tunes

Nicholas Daniel, oboè. Britten Sinfonia. Dir.: James MacMillan. *Harmonia Mundi, 2015.*

Les propietats evocadores de la música de Vaughan Williams assoleixen un cim rarament conegut en el *Concert per a oboè i cordes en La menor*, que s'inicia amb un rondó qualificat no gens casualment "Pastorale". El protagonisme de l'oboè és tan exagerat, que fins i tot sembla dirigir l'orquestra; i és que en aquesta gravació

ho fa, *de facto*. Les filigranes de la fusta solista, d'enorme expressivitat en la interpretació de Nicholas Daniel, transporten l'oient i condueixen la Britten Sinfonia, el conjunt que l'acompanya, tot mostrant-se especialment flexible, molt atent en el seguiment del solista. Una obra de James MacMillan, que dirigeix el compositor (nascut el 1959), segueix la peça de Vaughan Williams. La distància d'època no impedeix que es copsi la coherència del programa proposat. Es tracta d'una composició per a orquestra de cambra –la titulada *One*– d'allò més interessant; sembla dialogar amb el silenci i reivindicar el timbre específic dels instruments que se n'emancipen. Igualment interessant, el seu *Concert per a oboè* (compost l'any 2010) posa la fusta en un primer pla per exigir-li registres fascinants, en competició amb cordes i metalls. Aquest disc –*per se* complet– es completa amb la *Suite on english folk tunes* de Benjamin Britten, un recull de temes d'aires populars traduïts al particular llenguatge del compositor britànic. S'enllacen i es transformen melodies que declamen als quatre vents els metalls, tot comptant així mateix amb l'eventual participació d'altres solistes. El fris és ambiciós i convincent per la convergència de llenguatges i modes interpretatius, en una amalgama que reproduceix musicalment una realitat calidoscòpica. **Jacobo Zabalo**

DIRECTOR D'ORQUESTRA I COR

Raphaël Pichon

Fundador de l'Ensemble Pygmalion.

Després d'una refinada versió del *Te Deum* i la *Messe de Minuit* de Charpentier amb el Cor Jove de l'Orfeó Català l'any 2014, va quedar ben manifest que Raphaël Pichon (París, 1984) és un dels justos successors dels grans directors historicistes francesos (Christie, Minkowski, Rousset, Herreweghe...).

Iniciat al món de la música a la Maîtrise des Petits Chanteurs de Versailles i després d'estudiar violí, piano, cant i direcció al Conservatori de París, va debutar amb èxit com a contratenor en produccions de Koopman, Savall, Leonhardt, Equilbey i Dumestre. Va ser l'any 2006 quan encara estudiant va fundar el seu grup amb altres joves músics del conservatori; naixia l'Ensemble Pygmalion.

Va consagrar els seus primers èxits discogràfics a la música de Johann Sebastian Bach (*Missae Brevis* i *Missa en Si menor*) amb el segell Alpha i després amb mestres del Barroc francès (una de les seves especialitats) (Rameau: *Dardanus* i *Castor et Pollux*). Recentment ha fitxat pel prestigiós segell Harmonia Mundi.

Per meditar, Pichon tria estar acompanyat del *Requiem* de Cristobal de Morales en la versió excel·lent de Paul McCreesh i els seus Gabrieli Consort and Players (Archiv Produktion).

Per animar-se, sens dubte tria la *Missa en Si menor* de J. S. Bach en la versió de Philippe Herreweghe per a Harmonia Mundi (en el seu segon enregistrament, que inclou cantants com ara Veronique Gens, Christophe Prégardien i Andreas Scholl, entre d'altres).

Per a moments de melangia no dubta a seleccionar els *Impromptus D. 899* i *D. 935* de Franz Schubert, en la versió de Krystian Zimerman per a Deutsche Grammophon.

Altres discos que vol tenir a prop són:

Stravinsky: *La consagració de la primavera*, amb la New York Philharmonic i Leonard Bernstein

Radiohead: *Amnesiac*

Rameau: *Suites d'Acante & Céphise* – Orquestra del Segle XVIII i el desaparegut Frans Brüggen.

Abans d'acabar el sopar s'entusiasma parlant del seu nou projecte amb Sabine Devieilhe (la seva parella sentimental), amb qui ha enregistrat un volum dedicat a obres vocals que Mozart va dedicar a les germanes Weber (Constanze, Aloysia i Josepha).

Som davant d'un músic inoblidable que està cridat a ocupar el lloc dels més grans. Paga la pena sentir-lo i gaudir-ne!

Per Víctor García de Gomar

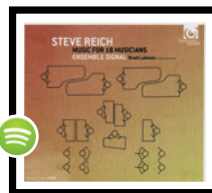
CONTEMPORÀNIA

STEVE REICH

Music for 18 musicians

Ensemble Signal. Dir.: Brad Lubman

Harmonia Mundi USA. 2015

Un flux d'energia compacta i magnètica, aliena a l'error i exploradora de textures. Universal.

Magnètica. Així és l'obra mestra que el compositor minimalista nord-americà Steve Reich va compondre l'any 1977, una de les fites més destacades de la segona meitat del segle XX fora d'Europa. Basada només en un cicle d'onze acords, l'obra explora la sensació auditiva causada per l'aparició i el moviment del so en diferents ubicacions a l'espai amb un seguit de repeticions meticuloses. *Music for 18 musicians* va ser enregistrada per primera vegada l'any 1978 pel mateix grup de Reich, considerada des d'aleshores la gravació canònica de l'obra. No existeixen gaires versions de la peça, atesa la seva extrema complexitat i exigència tècnica. Ara l'Ensemble Signal, formació novaiorquesa amb joves músics majoritàriament, en publica una interpretació, fidedigna com cap envers l'enregistrament original, però gloriosament renovada amb les possibilitats i millores de la producció musical de l'actualitat. Dirigits per Brad Lubman, col·laborador habitual d'Steve Reich, Signal ens regala una joia. Una fita ineludible de la música nord-americana de les últimes dècades.

Mila Rodríguez Medina

CORAL

BERNAT VIVANCOS

REQUIEM

Latvian Radio Choir. Sigvards Klava.

Neu Records, 2015

Entendre la mort com un pas intermedi entre la vida i l'esperança del Paradís o, el que també pot ser, en clau cristiana, la Resurrecció és el que ens ofereix el pelegrinatge musical que esdevé, de manera unívoca, aquest meravellós en tots els sentits *Requiem* de Bernat Vivancos. Un treball impecable que té la seva plasmació més evident en l'elogiable treball d'edició visual del volum:

senzill, clar, pur, ordenat, i alhora a l'última pel que fa referència als formats d'àudio disponibles: des del cedé, passant pels arxius en MP3, HD i HD 5.1 només apte per a equips preparats per a aquest suport. A més, llibret, textos i partitures en PDF per als més sibarites suposa tota una delícia per a la vista, no només les oïdes, que permet entendre l'estructura concebuda per Vivancos per a la interpretació i audició de la seva música. Des de la disposició del cor –com no podia ser altrament, aquest cor espectacular que és el Latvian Radio Choir dirigit amb excel·lència per Sigvards Klava– fins al dibuix vertical i, sobretot, horitzontal, que fa la seva música sobre els pentagrames. Aquesta horitzontalitat, que Vivancos explora com si es tractés d'una escala que busca unir la terra amb el cel, té la característica essencial de tenir, sobretot, una calidesa humana molt pròpia de la seva música i, qui sap, de la seva –nostra– terra. Tant per als qui tenen fe com per als qui només se senten apel·lats per la sensualitat auditiva, aquesta música és igual de potent des de totes les perspectives, i el camí de pelegrí per la vida que tots emprenem, conscientment o inconscient, és, tal com mostra en la seva música, un camí ple de valors ètics universals, però també d'una espiritualitat –religiositat inclosa o exclosa– colpidora. Des de la concepció del *Requiem* com un breu tema de tres notes descendents –Déu davalla a la terra per recollir l'ànima del qui traspasa–, passant per “Lés béatituds” –aquesta catàrtica lectura de les benaurances de l'Evangeli de sant Mateu– fins a arribar a la “Lux Perpetua”, un clúster gairebé indesxifrable per a l'oïda humana, en què abandonem plenament la dimensió humana per fondre'ns en una altra dimensió... Una experiència que, de ben segur, val la pena viure. **Mercedes Conde Pons**

DVD

QUARTET CASALS

Franz Schubert String Quartets. Live in Barcelona

Quartet Casals. F. Schubert: *Quartets* núm. 7, D. 94; núm. 5, D. 68; núm. 14, D. 810, “La mort i la donzella”.

Neu Records, 2015

Entre el 12 d'octubre i el 9 de novembre de 2013 el Quartet Casals va realitzar cinc concerts a la Sala 2 de L'Auditori de

Barcelona en els quals interpretà la integral dels quartets de Franz Schubert. La coproducció entre el mateix Auditori i la discogràfica barcelonina Neu Records va permetre l'enregistrament audiovisual d'aquests cinc concerts que, des d'ara mateix i fins a final de 2016, podrem anar assaborint en sengles llançaments.

Barcelona en general i L'Auditori en particular tenen el privilegi de comptar com a formació habitual en els seus escenaris amb un dels quartets punters de l'actual panorama internacional. Els seus concerts en aquesta sala quedaran fixats a partir d'ara no només a la memòria dels seus assistents i a les pàgines de les nostres ressenyes, sinó en un document d'alta qualitat.

El resultat és un producte de cuidat disseny en triple format (DVD, HD MOV i Blue-Ray) que ens permet veure el Quartet Casals com mai no ho havíem fet abans: plans curts que ens revelen on dirigeixen les seves mirades, com treballen amb els seus arcs i el dígit de certs passatges; angles que ens situen en el seu punt de vista i que ens donen accés als seus faristols i a entendre millor la manera com es relacionen. L'elecció de l'estètica visual –a càrrec d'Igor Cortadellas– concorda amb la proposta sonora –producció de l'equip de Neu Records: Santi Bargañó i Hugo Romano–, la qual aconsegueix un so pulcre i fidel al directe, sense perdre l'energia del moment: l'entorn s'elimina en un fons negre i tota l'atenció queda fixada en els músics. El muntatge juga hàbilment amb el sentit musical, fent la seva proposta particular, alternant plans en una successió que, a vegades, peca d'excés de velocitat. Un petit tresor. Imprescindible. **Miquel Gené**

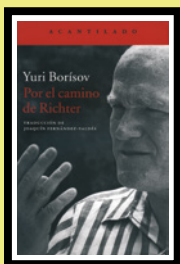

LLIBRE

SVIATOSLAV RICHTER

Por el camino de Richter

Yuri Boríssov. Traducció al castellà: Joaquín Fernández Valdés
Acantilado, 2015. 262 pàgines

Sviatoslav Richter (Jitómir, Ucraïna, 1915-Moscú, Rússia, 1997) ha estat un dels grans pianistes del segle XX. Durant anys, el dramaturg Iuri Boríssov i ell van mantenir unes converses de les quals sorgeix un retrat fragmentat però profund. L'obra es construeix com un gran monòleg teatral, amb una introducció a cada capítol en la qual Boríssov contextualitza l'escena de la seva trobada amb Richter, després de la qual s'asseu al

nostre costat a escoltar el que ens ha d'explicar. La lectura és densa i per moments tortuosa, però ens ofereix una recompensa immensa: poder entrar en un món ric en referències i profund en la seva mirada. Richter ens parla sobretot de música: els seus compositors preferits (Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Scriabin, Prokófiev, Debussy, Frank); la manera com entén les seves obres, sovint a partir d'imatges: el segon moviment de la sonata *Hammerklavier* de Beethoven és "*Abraham portant Isaac a la muntanya i alçant el ganivet sobre el seu cap*"; les diverses relacions que estableix amb els uns i les altres: "*Sonata, què vols de mi?*", pregunta en la *Sonata en La menor* de Franz Schubert; i els seus pianistes predilectes, "*els tres sols que tocaven el piano*", Heinrich Neuhaus, Vladimir Sofronitski i Maria Yúдина, i d'altres, com Maria Grinberg, Emil Gúlsels i Glenn Gould.

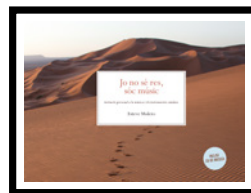
Però també parla de pintura, de literatura, de cinema, d'arquitectura i de teatre des d'un coneixement aprofundit, mostrant-se com un home curiós i en persecució constant del secret que s'amaga darrere de cada obra d'art. Així, confessa que Mozart "*no l'he trobat ni en la meua infància, ni en la meua joventut ni en la vellesa... L'he buscat però no l'he trobat enlloc*". I de Chopin, que "*se l'ha de tocar a partir de les dotze: demoníac, fràgil, místic, capritxós, asimètric, valent, diví!*". Tot el seu món queda inevitablement lligat a la música, a través de la qual descriu les persones que han estat importants en la seva vida, els seus somnis, les seves experiències i les seves circumstàncies vitals. La posada en paraules d'un seguit de pensaments en estat pur: erràtics, desordenats i en molts moments fantasiosos, ens revelen la dimensió d'una de les personalitats musicals més fortes del segle XX. **Mercedes Conde Pons**

LLIBRE

ESTEVE MOLERO

Jo no sé res, sóc músic.

Sebla Edicions, 2014, 160 pàgines.

Esteve Molero és un esperit fi, amarat d'un pessimisme astut que no està renyit ni amb el vitalisme simpàtic ni amb

la felicitat sorneguera. Ell mateix ho afirma en un dels primers paràgrafs d'aquest llibre autoeditat que és un magnífic regal de Sant Jordi: "*Sóc un pessimista content, que és molt millor que ser un optimista trist.*"

Molero escriu molt bé i al llarg del centenar i mig de pàgines del llibre plasma –amb tocs de Woody Allen– algunes de les seves experiències i dels coneixements com a músic que ha basculat entre el jazz, el *latin*, la cobla i la composició. Amb una organicitat sorprenent, a més, hi interpola paràgrafs del llibre *Els instruments de cobla i els seus executants*, escrit pel seu pare, l'egregi periodista Eugeni Molero. Però el llibre no és sols un recull d'anècdotes i coneixements ben organitzats en capítols curts i amens, sinó que inclou referències tècniques als instruments de cobla a mode de petit tractat d'instrumentació. Unes pàgines absolutament accessibles per als no-músics i en les quals els músics també trobaran consells i consideracions utilíssims. I, per si fos poc, el volum inclou també un CD amb arranjaments i composicions sortits de la seva mà, i una anàlisi exhaustiva de la sardana *La teva llum!*, que presenta l'acudit perspicaç de tenir un salt final escrit en compàs de tres per quatre.

Amb humor constant i bromes tan càustiques com intel·ligents ("*Vaig tenir la mala sort que en separar-me de la Sílvia em toqués l'Enciclopèdia Catalana de la Música en la repartició de béns!*"), Molero farceix el seu discurs d'anècdotes que sempre deriven cap a reflexions interessants i sorprenents en el terreny polític, musical, cultural o social.

Ben editat, pulcre, divertit... Tot són virtuts en aquest llibre que no és –a diferència del que diu el subtítol– una "*invitació personal a la música i als instruments catalans*", sinó exclusivament als instruments de cobla. Però valgui la sinèdoque, i més si tenim en compte que el format del llibre és un A5 apaisat, que és la mida de les partitelles que llegeixen els 11 músics d'un empostissat. Un llibre excel·lent d'un músic que –a diferència del que diu el títol– en sap molt i sap dir-ho molt bé...

Josep Barcons

MÚSICA ENCREUADA

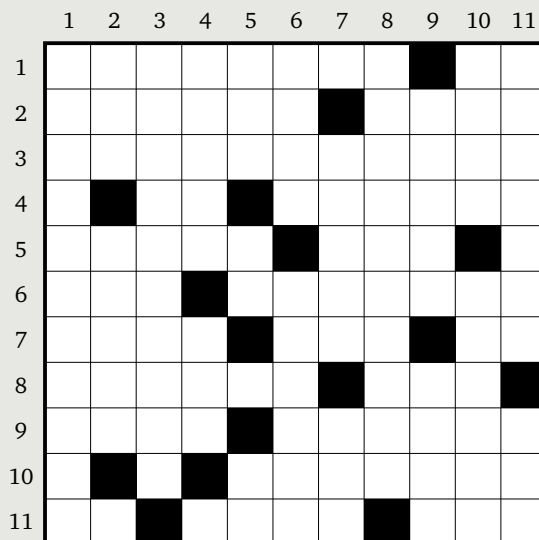
Horizontals

1. *Tempo* tranquil. Oda vocàlica. | **2.** La mateixa nota en les diferents veus. Ball típic de festa major, amb solo de trompeta inicial. | **3.** Agrupacions instrumentals que interpreten grans obres. | **4.** Una batuta. Ignasi Esteve. Persona que ja ha superat l'adolescència. | **5.** El compositor Conrad (Saló), escuat. Escola Estoniana d'Organistes. Un serpentó. **6.** Associació Lírica d'Ulldecona. Al pianista Antoni Besses li ha sortit un gra al front. | **7.** El principal cantant de la Metro Goldwyn Mayer. Mol·luscs bivalves marins que s'esmunyen pel 8 vertical. A mig to de Do. | **8.** L'inici del cognom d'en Felix, compositor de la *Simfonia Italiana*. La part musical del *hip-hop*. | **9.** Escola Ribetana de Directors Afònics. Cançons enviades a l'espai radiofònic. | **10.** La consonant d'en Nino (Rota). Una timbala vista des de l'orgue. Finestra escapçada. | **11.** Do major o Mi menor o Sol sostingut major o Si bemoll menor. El dels cignes és famós, i el que cantava *Que tinguem sort*, també. Moneda antiga, generalment de poc valor.

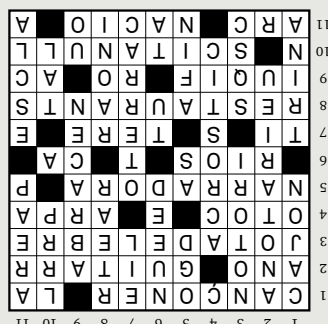
Verticals

1. Amb connotacions musicals evidents. | **2.** Al final, entoni en Toni. Narcís, escriptor, o Joan, director general del Palau. Una timbala vista des de l'orgue. | **3.** Abaixant el volum a la italiana. | **4.** Refés l'inici de l'esfera. Lloança musical. Cinquanta romans. | **5.** Relació d'Orquestres d'Ocarines. En Lalo vocàlic. Mi major. Darrers solcs del vinil. | **6.** Òpera de Donizetti sobre la reina consort d'Anglaterra (dues paraules separades per un quadradet). | **7.** Faristol a punt de rebre una partitura. En calen moltes per compondre música. Músics Emèrits Col·legiats. | **8.** Conjunts instrumentals grans. | **9.** L'oboè doble dels grecs antics. Relatiu als astres (de Holst) que s'esmuny per l'11 horitzontal. | **10.** Amaga deliberadament unes notes. El compàs sense notes. | **11.** Sparafucile, de l'òpera *Rigoletto*, ho és. Afegint-hi pebre, tenim el títol d'una sardana de Ricard Viladesau oblidada de tenora i fiscorn.

Núm. 349

Solucions
Núm. 348

per Eduard
V. Patsi

Anne-Sophie Mutter

Les quatre estacions

DIVENDRES, 1 D'ABRIL DE 2016 – 20.30 h
Palau 100 Constel·lació — *Sala de Concerts*

Anne-Sophie Mutter, violí i direcció
I Virtuosi

J. S. Bach: *Concert per a dos violins en Re menor, BWV 1043*
A. Previn: *Nonet*
A. Vivaldi: *Les quatre estacions*

Informació i venda d'entrades:
902 442 882
taquilles@palaumusica.cat
www.palaumusica.cat

Troba'ns a:

CATALUNYA MÚSICA

TRANSMISSIONS EN DIRECTE

FEBRER

Dimecres 3 de febrer

De les 20.00 a les 22.30 h (en diferit)
Gran Teatre del Liceu

TEMPORADA DEL GRAN TEATRE DEL LICEU, 2015-16

Giuseppe Verdi: *Otello*, òpera en quatre actes. José Cura, Carmen Giannattasio, Marco Vratogna, Aleksei Dolgov, Vicenç Esteve, Roman Ialčić i Olesia Petrova. Cor Amics de la Unió. Orquestra Simfònica i Cor del Gran Teatre del Liceu. *Dir.*: Philippe Auguin. (140m)

Dimarts 8 de febrer

De les 20.30 a les 22.30 h (en directe)
Palau de la Música Catalana

PALAU 100

Serguei Rachmàninov: *Concert per a piano i orquestra* núm. 2, en *Do m*, op. 18. Kaija Saariaho: *Laterna magica*, per a orquestra. Ígor Stravinsky: *L'ocell de foc*, ballet en dues escenes. Nikolai Luganski, piano. Orquestra Gulbenkian. *Dir.*: Ernest Martínez-Izquierdo. (100m)

Dimecres 10 de febrer

De les 20.00 a les 00.00 h (en diferit)
Gran Teatre del Liceu

TEMPORADA DEL GRAN TEATRE DEL LICEU, 2015-16

Gioacchino Rossini: *Otello*, òpera en tres actes (versió concert). Gregory Kunde, Julia Lezhneva, Dmitri Kortexak, Yijie Shi, Lidia Vinyes-Curtis, Mirco Palazzi, Josep Fadó i Benat Egarte. Orquestra Simfònica i Cor del Gran Teatre del Liceu. *Dir.*: Christopher Franklin. (225m)

Dissabte 21 de febrer

De les 11.00 a les 13.00 h (en directe)
Auditori de Barcelona

TEMPORADA DE L'OBC, 2015-16

Xavier Montsalvatge: *Manfred*, ballet. Robert Schumann: *Concert per a piano i orquestra* en *La m*, op. 54. Johannes Brahms: *Simfonia* núm. 4, en *Mi m*, op. 98. Jorge Luis Prats, piano. Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya. *Dir.*: Kazushi Ono. (90m)

Divendres 26 de febrer

De les 21.00 a les 00.00 h (en directe)
Teatre-Auditori de Sant Cugat del Vallès

TEMPORADA DELS AMICS DE L'ÒPERA DE SABADELL, 2015-16

Giuseppe Verdi: *Otello*, òpera en quatre actes. Enrique Ferrer, Maribel Ortega, Toni Marsol, Carlos Cremades, Carla Mattioli, Samuel Peláez, Juan Carlos Esteve i Antoni Fajardo. Cor Amics de l'Òpera de Sabadell.

Orquestra Simfònica del Vallès.

Dir.: Daniel Gil de Tejada. (140m)

MARÇ

Dijous 3 de març

De les 19.00 a les 01.00 h (en directe)
Gran Teatre del Liceu

TEMPORADA DEL GRAN TEATRE DEL LICEU, 2015-16

Richard Wagner: *Götterdämmerung* (El capvespre dels déus), òpera en un pròleg i tres actes. Lance Ryan, Samuel Youn, Hans Peter König, Oskar Hillebrandt, Irène Theorin, Jacquelyn Wagner, Michaela Schuster, Cristina Faus, Pilar Vázquez, Isabella Gaudí, Anna Alàs i Marina Pinchuk. Orquestra Simfònica i Cor del Gran Teatre del Liceu. *Dir.*: Josep Pons. (350m)

Dissabte 5 de març

De les 19.00 a les 22.30 h (en directe)
Òpera Metropolitana del Lincoln Center de Nova York

TEMPORADA DEL MET, 2015-16

Giacomo Puccini: *Manon Lescaut*, òpera en quatre actes. **Kristine Opolais**, Jonas Kaufmann, Massimo Cavaletti i Brindley Sherratt, entre d'altres. Cor i Orquestra de l'Òpera Metropolitana de Nova York. *Dir.*: Fabio Luisi. (210m)

Diumenge 6 de març

De les 11.00 a les 13.00 h (en directe)
Auditori de Barcelona

TEMPORADA DE L'OBC, 2015-16

Maurice Ravel: *Rapsòdia espanyola* i *Concert per a piano i orquestra* en *Sol*. Serguei Rachmàninov: *Danses simfòniques*, op. 45. Jean-Efflam Bavouzet, piano. Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya. *Dir.*: Manuel Hernández Silva. (90m)

Divendres 11 de març

De les 20.00 a les 22.00 h (en directe)
Grand Studio de la Ràdio d'Hamburg a Hannover

TEMPORADA DE L'ORQUESTRA FILHARMÒNICA DE LA RÀDIO D'HAMBURG, 2015-16

Carl Maria von Weber: obertura de l'òpera *Der Freischütz* (El caçador furtiu). Henri Vieuxtemps: *Concert per a violí i orquestra* núm. 4, en *Re m*, op. 31. Robert Schumann: *Simfonia* núm. 4, en *Re m*, op. 120. Hilary Hahn, violí. Orquestra Filharmònica de la Ràdio d'Hamburg. *Dir.*: Eivind Gullberg Jensen. (120m)

Dissabte 12 de març

De les 19.00 a les 22.00 h (en directe)
Òpera Metropolitana del Lincoln Center de Nova York

TEMPORADA DEL MET, 2015-16

Gaetano Donizetti: *Don Pasquale*, òpera bufa en tres actes. Ambrogio Maestri, Levente Molnar, Javier Camarena i Eleonora Buratto, entre d'altres. Cor i Orquestra de l'Òpera Metropolitana de Nova York. *Dir.*: Maurizio Benini. (180m)

Diumenge 13 de març

De les 11.00 a les 13.00 h (en directe)
Auditori de Barcelona

TEMPORADA DE L'OBC, 2015-16

Hèctor Parra: *Wilde Suite*. Antonín Dvořák: *Concert per a violoncel i orquestra* en *Si m*, op. 104. Serguei Prokófiev: *Simfonia* núm. 5, en *Si b*, op. 100. Gautier Capuçon, violoncel. Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya. *Dir.*: Kazushi Ono. (90m)

Dimecres 16 de març

De les 20.00 a les 21.50 h (en directe)
Gran Teatre del Liceu

TEMPORADA DEL GRAN TEATRE DEL LICEU, 2015-16

George Benjamin: *Written on skin*, òpera (versió semiescenificada). Christopher Purves, Barbara Hannigan, Tim Mead, Victoria Simmonds i Robert Murray. Mahler Chamber Orchestra. *Dir.*: George Benjamin. (110m)

Dijous 17 de març

De les 20.30 a les 23.30 h (en directe)
Palau de la Música Catalana

62è CONCURS INTERNACIONAL DE MÚSICA MARIA CANALS DE BARCELONA

Gran final amb orquestra. Cadascun dels finalistes escollits pels membres del jurat internacional interpretarà un concert del gran repertori simfònic per a piano i

orquestra. Jove Orquestra Nacional de Catalunya (JONC). *Dir.*: Manel Valdivieso. (180m)

Dissabte 19 de març

De les 18.00 a les 21.00 h (en directe)
Òpera Metropolitana del Lincoln Center de Nova York

TEMPORADA DEL MET, 2015-16

Gaetano Donizetti: *L'elisir d'amore*, òpera bufa en dos actes. Vittorio Grigolo, Aleksandra Kurzak, Adam Plachetka, Alessandro Corbelli i Yin Fang. Cor i Orquestra de l'Òpera Metropolitana de Nova York. *Dir.*: Enrique Mazzola. (180m)

Diumenge 20 de març

De les 11.00 a les 13.00 h (en directe)
Auditori de Barcelona

TEMPORADA DE L'OBC, 2015-16

Wolfgang Amadeus Mozart: *Simfonia* núm. 39, en *Mi b*, KV 543. Dmitri Xostakóvitx: *Simfonia* núm. 13, en *Si b m*, op. 113, "Babi Yar". Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya. *Dir.*: Kazushi Ono. (90m)

Dissabte 26 de març

De les 18.00 a les 21.45 h (en directe)
Òpera Metropolitana del Lincoln Center de Nova York

TEMPORADA DEL MET, 2015-16

Wolfgang Amadeus Mozart: *La nozze di Figaro*, òpera bufa en quatre actes. Luca Pisoni, Amanda Majeski, Anita Hartig, Mikhaïl Petrenko i Isabel Leonard, entre d'altres. Cor i Orquestra de l'Òpera Metropolitana de Nova York. *Dir.*: Fabio Luisi. (225m)

Dijous 31 de març

De les 20.30 a les 22.00 h (en directe)
Auditori de Barcelona

TEMPORADA DE MÚSICA ANTIGA DE L'AUDITORI, 2016

Nicola Conforto: fandango de la serenata *L'Endimione*. Johann Adolf Hasse: *Simfonia*, op. 5 núm. 6. Manuel Blasco de Nebra: *Seguidillas, coplas, canciones y fandangos*. Giuseppe Giacomelli: "Quell usignolo che innamorato", de l'òpera *Mirope* i "Amor dover rispetto" de l'òpera *Adriano in Siria*. Juan Marcolini: obertura de la sarsuela *La dicha en la desgracia y vida campestre*. Francesco Corradini: *Baile de máscaras*. Nicola Antonio Porpora: "Alto giove", ària de l'òpera *Polifemo*. Nicola Conforto: "Che chiedi, che brami", de l'òpera *La danza*. Riccardo Broschi: recitativus i àries. Valer Barna Sabadus, contratenor. Concerto Köln. (90m)

GAUDEIX DE LA MILLOR INFORMACIÓ MUSICAL

SUBSCRIU-TE

A LA REVISTA MUSICAL CATALANA

20€
PER UN ANY
(PAPER)

10€
PER UN ANY
(DIGITAL)

25€
PER UN ANY
(PAPER + DIGITAL)

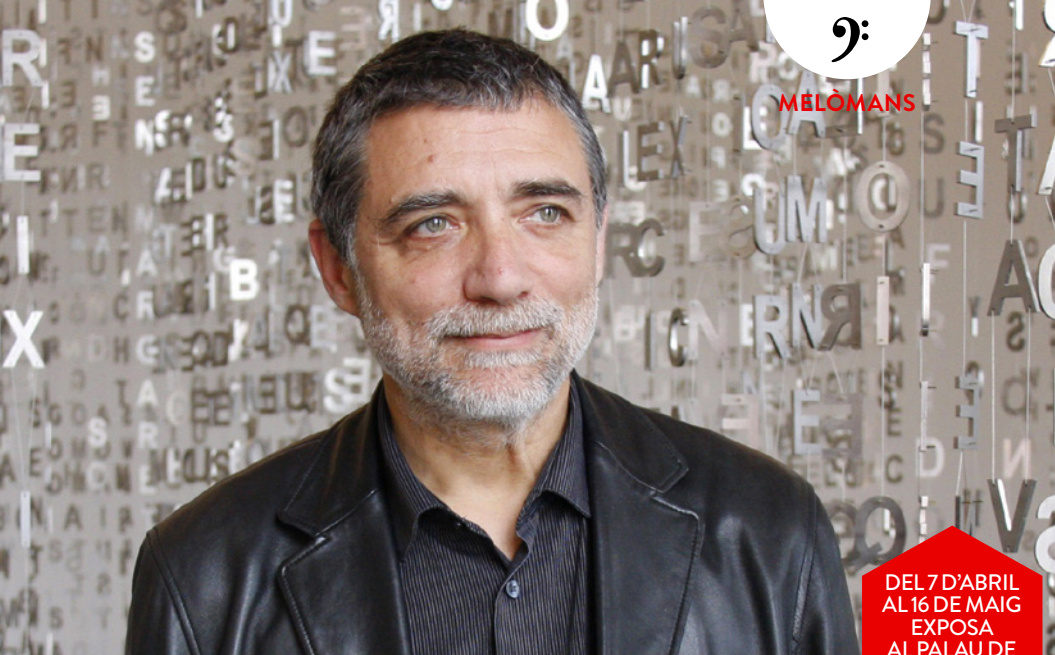

ARA AMB UNA BANDA
SONORA EXCLUSIVA
EN CADA VERSIÓ DIGITAL

Com a subscriptor de la «Revista Musical Catalana» té dret a un **20% de descompte** en la compra de dues entrades per concert, a les Taquilles del **Palau de la Música Catalana**, per als següents cicles de la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música de la temporada 2015-16: Palau 100 Grans Veus, Bach, Piano, Cambra i Constel·lació, Simfònics, Tardes, Cantates de Bach, Cicle Coral Orfeó Català, Concert de Sant Esteve, Intèrprets Catalans, Concerts Familiars, El Primer Palau, Orgue al Palau, Estiu al Palau, ECHO Rising Stars i ONCA. Només cal presentar el darrer rebut de la subscripció. Al nostre web trobaràs altres promocions i descomptes per gaudir de l'àmplia oferta musical catalana al millor preu.

Més informació: www.revistamusical.cat/subscripcions

JAUME PLENSA
ESCULTOR

“L'ESCULTURA TAMBÉ ÉS MÚSICA”

Coincidint amb la seva exposició al Palau, l'artista plàstic, també creador de diversos escenaris d'òpera amb La Fura dels Baus, ens descobreix el seu univers musical. Aquesta és la seva poètica relació amb els sons, les notes i els silencis.

TEXT Sílvia Díez • FOTOGRAFIA Jaume Plensa

Tot sovint, quan era petit i sobretot els dies de tempesta, s'amagava dins el piano vertical del seu pare. “*De vegades, mentre tocava, sense que ell ho sabés, jo era dins. Recordo molt bé les vibracions de l'instrument. És un fet que m'ha influït profundament. També en la meua manera d'entendre l'escultura, que sento que vibra i que tu vibres amb ella, igual que quan jo formava part d'aquell instrument*”; així descriu Jaume Plensa el despertar del seu amor envers la música.

SÍLVIA DÍEZ: ¿Toca algun instrument?

JAUME PLENSA: Malauradament no. Havia tocat el piano seguint la imatge del meu pare, però no sé si pel fet de ser esquerrà, mai no m'hi vaig acabar de sentir còmode. I no hi vaig insistir. De fet, quan tocava era com assassinar la música.

SD: Ha creat molts escenaris d'òpera.

JP: Sí, moltes escenografies i vestuaris d'òpera. És una feina amb la qual gaudeixo molt, perquè per a mi l'òpera és una celebració de l'efímer; sobretot quan és en directe. Està clar que a mesura que es va fent i es va creant, alhora tot desapareix. I a mi

m'agrada l'efímer. Recordo que havia parlat d'això amb el director artístic Gerard Mortier, amb qui havia treballat. Li deia: “*Que fàcil que és una òpera! Tu només ets un esclau del compositor: ell és el que mana i et diu tot el que has de fer.*” Ell s'enfadava molt. Però per a mi l'òpera té aquesta gran capacitat d'abraçar i, si estàs obert, només cal escoltar i el compositor et guia, et xiuxieja tot el que has de fer...

SD: I com aconseguir aquesta obertura?

JP: És la gran pregunta! Jo ho comparo amb el moment en què a l'avió et diuen que si hi ha problemes d'oxigen et caurà la mascareta i que l'únic que cal fer és respirar normalment. Aquest és el secret de la vida: respirar normalment. Per a mi l'espai entre les paraules és tan important com les mateixes paraules, i el silenci, tan rellevant com la música. Només cal aprendre a escoltar aquest silenci que queda entre les notes.

SD: Quan treballa, ¿escolta música?

JP: Impossible! La música és massa important com per no estar-ne completament pendent. Si escolto música, no treballo,

per fer cas a la música. A més, l'escultura és música també i genera una gran varietat de sons. I has de deixar que aquests sons et molestin per poder entendre els silencis. Tant en la meua obra com en mil coses més, per a mi el silenci és molt important. De fet, si fas silenci, ets capaç de sentir el soroll que fan els teus propis pensaments.

**SD: Quines emocions diria que es des-
pertien amb la música?**

JP: Sovint es diu que la música et porta a un món de color de rosa, però per a mi això no és cert en absolut. Tant la música com la poesia et poden portar a territoris que comporten grans confrontacions i preguntes sense resposta. Recordo per exemple estar escoltant *I puritani* amb Maria Callas i posar-me a plorar per la seva intensitat... Però ni pau ni relax, t'ho asseguro!

**SD: Quins altres moments intensos
recorda al voltant de la música?**

JP: També he estat molt feliç gràcies a la música. Amb quinze anys vaig escoltar l'òpera *Moses und Aron* de Schönberg, em va impactar moltíssim. Les òperes de Verdi m'encanten. Vaig gaudir molt amb el concert de la *Passió segons sant Mateu* de Bach de Jordi Savall al Palau de la Música. Fa uns anys, el director d'orquestra Josep Pons em va regalar una batuta. Mirar-la, m'inspira: veig la mà de l'home i la força que s'amaga darrere aquella vareta. Per a mi la música és aquesta branqueta que pot contenir tots els teus records. La música ho abraça tot. Sentim la música a tot arreu, el nostre cos és música. Vaig treballar amb els sons del meu cos i vaig sentir el soroll que feia la sang al passar per la vena femoral. Semblava una música tàntica. Quan arribava a l'alçada del coll recorda el vent i el soroll de les fulles al moure's... Jo recomano que els pares portin els nens a sentir la música que surt del seu propi cos. Convido a escoltar el soroll al donar un cop damunt una taula, sentir el soroll dels pantalons al fregar-se quan camines... Tot això també és música i se'ns escapa. De fet, el compositor és qui entén millor que ningú els sons que ens envolten.

SD: I quines altres recomanacions musicals faria als nostres lectors?

JP: Jo vaig gaudir molt amb l'aniversari d'Arvo Pärt celebrat al Palau de la Música. Pärt té la rara virtut de ser capaç de dir molt més que allò que escoltes. La seva música és plena de capes i et porta a tenir una escolta activa. Amb ell tot resulta molt interactiu. Pärt crea un món místic i espiritual que per a mi té un gran valor. ▶

La música és el veritable llenguatge universal

Pau Casals (1876-1973)

Cat úsica

Intensament clàssics,
emocionalment actuals.

Agbar
Fundació

El Palau *batega*, viu-lo en directe!

La màgia de la música coral a “la Casa dels cants”,
un viatge d'emocions a través de la veu
Palau de la Música Catalana

07.02.16
**Cor de Cambra
Femení Scherzo
de Vila-seca**

12.04.16
**Arnold
Schoenberg
Chor**

29.05.16
**Cor Simfònic
Femení de
Catalunya**

19.06.16
Hansel i Gretel
Cor Infantil
de l'Orfeo Català

28.02.16
**La Festa de la
Música Coral**

05.06.16
**Cor de Cambra
del Palau**
La veu damunt les tecles

08.05.16
Orfeo Català
125è aniversari

07.07.16
**Stabat Mater
de Poulenc**

03.04.16
**Projecte
Xarxa Coral**

12.06.16
**Cor de Cambra
Anton Bruckner**

Ja a la venda a www.palaumusica.cat

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEO
CATALÀ

Abonament A5: de 5 a 9 concerts (10% de descompte)
Abonament A10: de 10 a 14 concerts (15% de descompte)
Abonament A15: 15 o més concerts (20% de descompte)

Taquilles del Palau de la Música
Tel.: 902 442 882
taquilles@palaumusica.cat
abonaments@palaumusica.cat